

ПРИРАЧНИК

ЗА

ВОЗАЧ

ПОЧЕТНИК

П Р И Р А Ч Н И К ЗА ВОЗАЧ ПОЧЕТНИК

Издавач:

Републички совет за безбедност на сообраќајот на патиштата
на Република Северна Македонија
www.rsbsp.org.mk

**ПРИРАЧНИК
ЗА ВОЗАЧ ПОЧЕТНИК**

Автори:

м-р Гордана Кожуваровска
м-р Златко Ангелковски
дипл. инж. Ристе Јосифовски

Стручни соработници:

Владимир Лазаров
м-р Ристо Манчев
дипл. сооб. инж. Киро Ристовски

Скопје, 2021 г.

copyright © РСБСП, 2021

СОДРЖИНА

Предговор	5
Совети за возач почетник – Подготовка за возење	8
Услови за управување со моторно возило	14
ПОЧИТУВАЈ ги ограничувањата за возач почетник	16
ПОЧИТУВАЈ ги правилата на сообраќајот на патиштата и основните одредби	18
ПОЧИТУВАЈ ги дејствата со возило во сообраќајот	20
ПОЧИТУВАЈ ги правилата за движење на возила на патот	21
ПОЧИТУВАЈ го ограничувањето и приспособувањето на брзината на движење	26
ПОЧИТУВАЈ ги правилата за свртување	29
ПОЧИТУВАЈ ги правилата за првенство на минување	33
ПОЧИТУВАЈ ги правилата за сообраќај на раскрсница	35
ПОЧИТУВАЈ ги правилата за сообраќај на раскрсница со кружен тек на сообраќај	39
ПОЧИТУВАЈ ги правилата за разминување	41
ПОЧИТУВАЈ ги правилата за престигнување и обиколување	46
ПОЧИТУВАЈ ги правилата за запирање и паркирање	58
Безбедни семејни паркинг зони	69
ПОЧИТУВАЈ ги правилата за влечење на приклучно и запрежно возило	70
ПОЧИТУВАЈ ги правилата за влечење на неисправно возило	71
ПОЧИТУВАЈ ги правилата за употреба на светла во сообраќајот	75
ПОЧИТУВАЈ ги правилата за растојание помеѓу возилата	76
ПОЧИТУВАЈ ја обврската на возачите кон пешаците	77
ПОЧИТУВАЈ ги правилата за сообраќај на премин на пат преку железничка пруга	80
ПОЧИТУВАЈ ги правилата за сообраќај на автопат, експресен пат и на пат резервиран за сообраќај на моторни возила	82
ПОЧИТУВАЈ ги правилата за сообраќај во тунел	89
ПОЧИТУВАЈ ги правилата за возила под придружба	90
ПОЧИТУВАЈ ги правилата за возила со право на првенство на минување	94
ПОЧИТУВАЈ ги правилата за превоз на лица со возила	96
ПОЧИТУВАЈ ги знаците што на учесниците во сообраќајот на патиштата им ги даваат униформираните полициски службеници на Министерството за внатрешни работи	99
Должности во случај на сообраќајна незгода	103
Најчести причини за сообраќајни незгоди во кои страдаат младите возачи, односно возачите почетници	108
Сообраќајни знаци	111
Заклучок	157
Користена литература	159

CIP - Каталогизација во публикација
Национална и универзитетска библиотека "Св. Климент Охридски", Скопје

656.13.05(035)

КОЖУВАРОВСКА, Гордана

Прирачник за возач почетник / [автори Гордана Кожуваровска, Златко Ангелковски, Ристе Јосифовски ; стручни соработници Владимир Лазаров, Ристо Манчев]. - Скопје : Републички совет за безбедност на сообраќајот на патиштата на Република Северна Македонија, 2021. - 160 стр. : илустр. ; 25 см

Библиографија: стр. 159

ISBN 978-608-4920-01-4

1. Ангелковски, Златко [автор] 2. Јосифовски, Ристе [автор]
а) Патен сообраќај -- Возачи, почетници -- Безбедност -- Прирачници

COBISS.MK-ID 53777157

ПРЕДГОВОР

Сообраќајот на патиштата е важен сегмент за економскиот просперитет, стопанскиот и општествениот развој на секоја држава. Иднината и развојот на една држава не може да се оствари без обезбедување на безбеден и протечен сообраќај.

Бројот на возила, бројот на возачи и интензитетот на сообраќајот во Република Северна Македонија и на светско ниво постојано расте, а во исто време, за жал, сообраќајните незгоди стануваат наше секојдневие. Глобалната епидемија на настрадани лица во сообраќајни незгоди што го зафати светот изминативе години, не ја одмина и Република Северна Македонија. Големiot број загубени човечки животи во сообраќајни незгоди се тешка и ненадоместлива општествена загуба. Ваквата состојба на патиштата не можеме и не смееме да ја прифатиме како сурова и неминовна реалност со која не можеме да се справиме, туку напротив – оваа црна статистика дополнително нè предизвикува и нè обврзува сите нас, како активни и пасивни учесници во сообраќајот, да дадеме свој придонес во процесот на подобрување на безбедноста на сообраќајот на патиштата.

Секој општествено одговорен поединец има обврска да го даде својот придонес за побезбеден сообраќај, најпрвин како учесник во сообраќајот, преку максимално, целосно, континуирано и безусловно почитување на сообраќајните правила и прописи, а потоа и како општествено битие, чинител кој се залага за подигање на јавната свест за одговорно учество во сообраќајот и за унапредување на културата, етиката и навиките на однесување во сообраќајот.

Личната одговорност на секој поединец, кој на каков било начин учествува во сообраќајот, се издвојува како примарна одговорност за севкупната безбедност на сообраќајот на патиштата. Имајќи ги предвид последиците од неодговорното управување со возилото, одговорноста на возачите се издвојува како највисока и најважна алка во процесот на унапредување на безбедноста на патниот сообраќај.

Како возач почетник треба да знаете дека вашата одговорност за безбедноста во сообраќајот е голема. Сообраќајните незгоди не претставуваат нечија животна судбина, туку се последица од неодговорно учество во сообраќајот и непочитување на сообраќајните правила и прописи.

Сообраќајните незгоди претставуваат една од водечките причини за смртност кај луѓето, особено кај младите. На светско ниво, според официјалната статистика, 1.25 милиони луѓе годишно го губат животот во сообраќајни незгоди, од нив околу 25 % се млади лица на возраст до 29 години. Околу 50 милиони лица годишно се здобиваат со тешки телесни повреди, од кои голем број и со траен инвалидитет, исто така, како последица од неодговорно учество во сообраќајот.

Во Република Северна Македонија, во просек 150 лица годишно го губат животот во сообраќајни незгоди.

Согласно со горенаведеното, а заради унапредување на безбедноста на сообраќајот на патиштата како работа од поширок општествен интерес, Републичкиот совет за безбедност на сообраќајот на патиштата во својата работа посебен акцент става на младите возачи и возачите почетници, како ризична и ранлива група на учесници во сообраќајот, а со цел нивна едукација за сообраќајните правила и прописи, но и нивна едукација за почитување на моралните и етичките норми во сообраќајот.

Секој возач почетник треба да биде свесен дека возачката дозвола – правото за управување моторно возило – претставува доверена одговорност од семејството и општеството. Тоа значи дека семејството и општеството кај возачот почетник препознаваат личност која е зрела, свесна и совесна, односно личност која знае да го вреднува животот и позитивните вредности во општеството. Да се учествува во сообраќајот како возач, значи да се манифестира одговорност и да се почитуваат сообраќајните правила и прописи, секаде и секогаш.

Материјата со која се регулира сообраќајот на патиштата е обемна и комплексна и во форма на законско решение е утврдена во Законот за безбедност на сообраќајот на патиштата и секој возач треба да ги знае и да ги почитува одредбите од наведениот закон. Како институција која е свесна за ризиците и опасностите во сообраќајот, но истовремено и одговорна за дејствување во нивна превенција, а со цел стекнување и унапредување на знаењето кај кандидатите за возачи и возачите почетници и олеснување на процесот на едукација и оспособување на кандидатите за возачи и возачите почетници, РСБСП изработи „Прирачник за возачи почетници“ во кој на еден сликовит, јасен и разбирлив начин се прикажани „најважните“ правила и прописи кои треба да ги знаат и да ги почитуваат кандидатите за возачи од „Б“ категорија и возачите почетници.

Секој процес на учење е единствен и различен предизвик за секоја личност. Разбирањето и примената на наученото се доказ дека новите информации и вештини се правилно усвоени/совладани и сето тоа се согледува во пракса низ добрите резултати. Истото важи и за возачите почетници.

Добар возач не се станува со самото полагање на возачкиот испит и со добивањето на возачката дозвола. Возачката дозвола е доказ дека возачот поседува минимум потребни знаења и вештини за да учествува во сообраќајот, а за да се стане добар возач потребни се години на пракса и искуство.

Возењето моторно возило е сложена и комплексна активност која подразбира истовремено извршување на повеќе физички и мисловни активности и за нивно успешно и безбедно извршување потребни се концентрација, знаење и искуство. Во процесот на возењето, возачот постојано решава нови непознати ситуации, што бара максимална психофизичка концентрација и напрегање. Секоја грешка во возењето

моторно возило може да предизвика сообраќајна незгода, со материјална штета, повреди или смртни исходи – на вас, на тие што се со вас и на сите други учесници во сообраќајната незгода.

Автомобилот денес не е луксуз, туку претставува неопходна потреба на современото живеење. Согласно со тоа, поседувањето возачка дозвола и управувањето со моторно возило е неопходна потреба, која претставува сложена и одговорна работа, проследена со опасности.

Според статистиката и искуствата, возачите почетници спаѓаат во групата на ризични учесници во сообраќајот и затоа законот предвидува одредени ограничувања за оваа категорија учесници во сообраќајот: со цел да се овозможи постепено надградување на нивните знаења и вештини и нивно постепено и безбедно интегрирање во сложениот и динамичен сообраќаен систем.

За олеснување на целиот овој процес, РСБСП изработи „Прирачник за возачи почетници“ кој е добро систематизиран и сликовит потсетник за законските и методичките обврски на секој возач почетник, за полесно совладување на првата возачка фаза од возачката кариера – возач почетник.

СОВЕТИ ЗА ВОЗАЧ ПОЧЕТНИК ПОДГОТОВКА ЗА ВОЗЕЊЕ

Слика 1

Да се добие возачка дозвола, секако е еден од најважните моменти во животот на младите, особено ако се земе предвид колку се напорни и долги обуките во автошколите, како и тежината на полагањето возачки испит. Сепак, колку и да е добра и темелна обуката на младите возачи во автошкола, вистински испит за возачи почетници е да возат низ градот сами, во сопствен автомобил, без инструктор.

Првиот пат најверојатно ќе бидете исплашени. Ова е нормално чувство што го придружува секој возач почетник, бидејќи возењето автомобил не е толку лесно. Ако сметате дека не сте подготвени за самото возење, подобро е да го оставите за подоцна. Седнете зад воланот сами за првпат кога ќе се чувствувате подготвени. (Сл.1)

Доколку сакате безбедно и ефикасно да учествувате во сообраќајот на пат, како и да не бидете пречка за другите учесници во сообраќајот, мора постојано да размислувате за тоа што правите. Треба да се фокусирате на возење, да ги држите очите отворени и да предвидите што ќе правите во следните неколку минути.

Додека сте почетник, не имитирајте искусен возач. Возете во согласност со вашите способности, што значи дека првенствено ја намалувате брзината и се придржувате до пропишаните ограничувања. За почеток, намалената брзина ќе ви даде повеќе време да размислите и правилно да реагирате на непредвидени ситуации. Не се обесхрабрувајте

ако ве престигнат други возила. Дури и ако возите премногу бавно, според нив, имате право да го сторите тоа. Оваа брзина е особено важна за извршување на какви било маневри. Имајте на ум дека некои пречки се толку ниски што не можат да се видат низ прозорецот на автомобилот.

Не грижете се за свирежите на другите возачи, гестикулациите кон вас и „лепење на задниот браник“. Никогаш не забрзувајте и не губете ги „нервите“ поради нив. Исто така, како почетници одржувајте поголемо растојание од искусните возачи. Бидете свесни дека во критична ситуација нема да реагирате толку брзо или правилно како искусен возач, затоа оставете си малку поголема „тампон зона“. Не срамете се да возите со поискусни луѓе, како што се вашите родители и да ги слушате нивните совети за возење. Вие сте почетник и бидете свесни за тоа.

Иако возењето е „навика“ за искусен возач и „нешто наједноставно на светот“, возењето автомобил е сепак сложена активност. Сите искусни возачи некогаш биле почетници, воопшто не биле вешти во возењето, најчесто биле исплашени од сопствениот автомобил и другите учесници во сообраќајот. Овој недостаток на вештина, несигурноста и стравот, е нешто што различните возачи почетници го надминуваат на разни начини. За некои, возењето станува „навика“ по само неколку месеци, додека други ќе останат несигурни и несмасни со години, можеби во текот на целата нивна „возачка кариера“.

При возење на пат, чувајте ја одлучноста и довербата. Не можете да си дозволите момент на двоумење. Ако ви треба долго време да поминете или да направите одредена промена, на крајот ќе научите како правилно да го процените растојанието. Возач кој не е сигурен во своите способности не може да стане добар возач. Самодовербата се стекнува постепено, со постојано учење во сообраќајот, ослободување од страв и запознавање на сопственото возило. Со текот на времето, релаксацијата сè повеќе расте, сè додека возачот не стане „потполно сигурен“ во своите способности за возење. Но, таа самодоверба крие и многу опасности. Треба да се биде свесен во секое време за опасностите во сообраќајот и никогаш да не се опуштите целосно и да замислите дека сте доволно добар возач.

Не сме сите родени возачи. Не сме сите оспособени исто, а и физичките и психичките особини ни се разликуваат. И тоа е нешто што секогаш треба да го имате предвид кога сте зад воланот, особено младите возачи. Во последниве години, законот јасно пропишува што треба да почитуваат и кои ограничувања ги имаат возачите почетници, почнувајќи од моќноста на моторот на автомобилот што се вози, сè до временските ограничувања.

Малку возачи имале обука на истиот тип автомобил каков што поседуваат и приватно. Затоа, првиот совет – кој важи и доколку сте се оспособувале на исто возило – е добро да ги проучите сите карактеристики на вашето возило: сите функции и опремата што ја поседува. Обидете се со секое копче, лост, прекинувач. Отстранете го и заменете го резервното тркало. Симулирајте менување на гумата, проверете каде се наоѓаат осигурувачите, резервните сијалици, дали ја имате целата пропишана

задолжителна опрема во возилото. Дали ги имате потребните алатки, прва помош. Обидете се да ги отстраните или да ги поставите метличките на бришачите, видете дали и како да пристапите до фаровите, дали е можно да ја замените сијалицата на вашето возило или не.

За почетници, запомнете го типот на гориво кое го користи вашето возило. Ако се сомневате или ако автомобилот не е ваш, погледнете во сообраќајната дозвола или проверете што е напишано на внатрешноста на капакот на резервоарот. Секогаш постои означен вид на гориво што е дозволено за возилото. Покрај тоа, тешко е да се турка подебел „пиштол“ за дизел во резервоарот за бензин, но потенциот „пиштол“ за бензин секогаш влегува во отворот на дизелот без никакви проблеми. Во случај на грешка, не стартувајте го возилото и веднаш да го испразните резервоарот.

Запознајте се и со контролните уреди на автомобилот, детално проверете како функционираат одредени функции на аудиоуредот, климатизацијата, бришачите...Поискусните возачи, како што се родителите, можат делумно да ви помогнат, но најмногу ќе научите од упатството за користење на возилото. Секое копче и секој детаљ таму се детално опишани, а од упатствата ќе научите многу повеќе интересни детали за вашиот автомобил и ќе откриете нови карактеристики за кои не сте знаеле. Со запознавање на автомобилот, стекнувате и самодоверба и возачки способности.

При влегување во возилото, секогаш проверувајте ја состојбата на тркалата, положбата на тркалата. Барем еднаш неделно, за почеток, подигнете ја хаубата, проверете го нивото на маслото, проверете го нивото на сите течности. Овие активности се многу едноставни, сè е убаво објаснето во упатствата на возилото, а секој малку поискусен возач може да ви помогне. Подоцна, сето ова ќе стане рутина за вас и ќе научите брзо да ги решавате проблемите.

Седењето треба да биде удобно, за ова ве учеле во автошкола, но во секој автомобил идеалната позиција на седење е различна. Внимавајте на себеси сè додека не ја пронајдете идеалната позиција на седиштето и добро прилагодете го воланот. Не само што ќе се чувствувате поудобно и ќе имате подобра видливост, туку со правилна положба на седење имате побрзи реакции во кризни ситуации затоа што положбата на телото и рацете е таква што вртењето на воланот и стискањето на педалот ќе биде побрзо отколку ако седите неправилно. Наместете ги внатрешниот и надворешните ретровизори.

Секако, не заборавајте да го прицврстите сигурносниот појас пред да го стартувате возилото.

На таблата со инструменти, секој автомобил има десетици сигнални „светла“ и предупредувања. Кога нешто неочекувано ќе светне, застанете на безбедно место и проверете во упатствата што значи таков сигнал. Како по правило, жолтите „светла“ се знак на помал проблем со кој можете да продолжите да возите, а црвената боја означува голем проблем, што значи треба да се запре возилото.

Потсетете се што значат светлата на таблата со инструменти!
(Табела 1)

	Позиционо светло		Покажувач на трепкачи
	Средни (соборени) светла		Долго светло
	Предни светла за магла		Задни светла за магла
	Недоволен притисок на маслото во моторот		Недоволно полнење на акумулаторот
	Минимално ниво на масло во моторот		Проблеми со системот за ладење на моторот
	Ниско ниво на течност за сопирање или затегната рачна сопирачка		Активирана рачна (паркирна) сопирачка
	Светла за итни случаи – вклучени сите трепкачи		Индикаторско светло за дефект на електрониката
	Дефект на воздушните перничкиња		Отворена врата на возилото
	Резерва на гориво		Дефект на системот ESP
	Дефект на системот за инјектирање или моторот		Активирани грејачи на дизел мотор
	Дефект на системот АБС		Деактивирано воздушно пернице
	Проверете го притисокот во гумите		Абење на подлогата за сопирачките
	Дефект на сензорите за паркирање		Општо сигнализирање.
	Активен темпомат на постојана брзина		Дефект на надворешните светла

Табела 1

Дознајте ги основите на механиката за автомобили што секој возач треба да ги знае.

Безбедно возење значи користење на речиси сите ваши сетила, во сите услови на возење. Видот е секако најважен, но треба да се научи како да се погледне патот и сообраќајот. Не е доволно само да го гледате оној пред вас. Вешт возач гледа во далечина, го следи сообраќајот неколку возила пред него или дури неколку стотици метри пред него на отворен пат. Сетилото за слух е исто така многу важно. Со него, најрано ќе забележите дека некој нагло кочи, дека се приближува возило на брза помош или некој ве предупредува на опасност со сирена. Затоа е многу важно да не претерувате со јачината на звукот на музиката што ја слушате во автомобилот додека возите, особено ако сте возач почетник. Исто така, сетилото за мирис е многу важно затоа што можете да го користите за да регистрирате дека нешто не е во ред со возилото, на пример дека нешто се расипало или дури се запалило. Конечно, постои таканаречено „шесто сетило“. Многу е важно да се обидете да предвидите што другите учесници во сообраќајот би можеле да сторат и со тоа да избегнете опасни ситуации. Интуицијата за возење се стекнува претежно преку возачко искуство во сите услови. Со поминати километри, повеќето возачи одлично ја совладуваат техниката за предвидување и патем, како што возат другите возачи, тие често ја предвидуваат ситуацијата што може да ја предизвикаат.

Кога возите, многу е важно, покрај почитувањето на сообраќајните прописи, да бидете максимално концентрирани. Одбегнувајте разговор со патниците во возилото, не користете мобилен телефон. Никогаш не се натпреварувајте со друг возач. Пропуштете го ако вози блиску зад вас, ако ви блендира, дури и ако возите со дозволената брзина. Вие не сте задолжени да го критикувате и казнувате.

Погрижете се да погледнете странично преку рамото, лево или десно пред секоја промена на насоката и не се потпирајте секогаш само на огледалата. Набљудувајте го сообраќајот околу вас, предвидете разни дејства и активности, престојувањето направете го навремено, по потреба запрете. Ако е ризично свртувањето, подобро е да продолжите отколку нагло да кочите и да го смените правецот на движење.

Проверете двапати пред да започнете со обиколување на други возила. Секогаш имајте на ум дека вашата лента е крајна десна, секако ако не е „жолта“ и дека левата, „побрза“ лента, по правило, во градот и не само на патот, служи за престигнување.

Иако понекогаш е навистина тешко да се воздржите, обидете се да ја користите сирената што е можно помалку како „протест“, бидејќи тоа предизвикува вознемиреност кај некои возачи – непотребна реакција што може да биде опасна за сите учесници во сообраќајот. Запомнете дека сирената можете да ја користите според законот во строго дефинирани случаи, како што е, на пример, возење во непрегледна кривина.

При паркирање, изберете место кое има лесен пристап и уште полесен излез. Секогаш користете ја „паркирната сопирачка“ за паркирање. Не е доволно само да се стави менувачот во брзина. Се разбира, исклучок е во зима при ниски температури, затоа што тогаш механизмот може да „заглави“.

Најдобро би било да се одбегнува возење низ непознати делови од градот првите неколку месеци и да не се оди на подолги патувања. Што е можно почесто возете по трасата која ви е добро позната. Истражувањата покажуваат дека кога возачот вози за првпат на одреден пат, особено низ градот, тој е концентриран кон насоката на движење, сообраќајните знаци помалку ги следи и помалку ги почитува прописите.

Ако се чувствувате несигурни, станувате нервозни кога возите, се сомневате во вашите способности, забележувате дека постојано ги правите истите грешки, не е срамота, контактирајте автошкола, пронајдете добар инструктор и возете дополнително неколку часа. Верувајте дека ќе ви се исплати.

ЗАПОМНЕТЕ:

**СЕДЕЈЌИ ЗАД ВОЛАНОТ НА АВТОМОБИЛОТ,
ПРЕЗЕМАТЕ ГОЛЕМА ОДГОВОРНОСТ НЕ САМО
ЗА СЕБЕ, ТУКУ И ЗА ДРУГИТЕ УЧЕСНИЦИ ВО
СООБРАЌАЈОТ КОИ БИЛЕ СО ВАС НА ПАТОТ.**

УСЛОВИ ЗА УПРАВУВАЊЕ СО МОТОРНО ВОЗИЛО

Со моторно возило во сообраќајот на патот самостојно може да управува само лице кое има важечка возачка дозвола издадена во Република Северна Македонија, странска возачка дозвола или меѓународна возачка дозвола, во која е впишана категоријата во која припаѓа моторното возило или со возилото на моторен погон.

Возач на којшто во возачката дозвола му е впишано ограничување за управување со моторно возило со автоматски менувач, во сообраќајот на патот смее да управува само со возило со автоматски менувач.

Трактор во сообраќајот на пат, може да управува лице кое има важечка возачка дозвола од категориите „Б“, „БЕ“, „Ц1“, „Ц1Е“, „Ц“, „ЦЕ“, „Д1“, „Д1Е“, „Д“ и „ДЕ“ и националната категорија „Ф“.

Со моторно возило или со возило на моторен погон во сообраќајот на патот не смее да управува возач на кој му е истечен рокот на важноста на возачката дозвола.

Возачот е должен за време на управувањето со моторното возило или со возилото на моторен погон да ги користи помагалата што се запишани во возачката дозвола.

Возачот кој во толкава мера е уморен или болен или се наоѓа во таква психичка состојба што е неспособен за сигурно управување со возилото, како и возачот под дејство на лекови на кои е означено дека не смеат да се употребуваат пред или за време на возењето, не смее да управува со возило во сообраќајот на пат.

Возачот не смее да управува со возило во сообраќајот на патот, ниту да започне да управува со возило ако е под дејство на опојни дроги или психотропни супстанции.

Ќе се смета дека лицето е под дејство на опојни дроги или психотропни супстанции, доколку со анализа на крвта или на крвта и урината или со друг метод за мерење ќе се утврди присуство на овие средства во неговиот организам.

Возачот не смее да управува со возило во сообраќајот на патот, ниту да започне да управува со возило ако е под дејство на алкохол.

Ќе се смета дека е под дејство на алкохол лицето за кое со анализа на крвта или на крвта и урината или со друг метод за мерење на количеството на алкохол во организмот, ќе се утврди дека содржината на алкохолот во крвта изнесува повеќе од 0.50 g/kg или ако присуството на алкохол во организмот е утврдено со соодветни средства или со апарати за мерење на алкохолизираноста (алкометар и друго), што одговара на количества поголеми од 0.50 g/kg или кај кое, без оглед на содржината на алкохол во крвта, со стручен преглед ќе се утврди дека покажува знаци на алкохолна растроеност.

Не смее да управува со возило, односно да започне управување со возило, ако во организмот има алкохол повеќе од 0,09 g/kg (во пракса тоа значи нула толеранција за алкохол) или ако покажува знаци на алкохолна растроеност:

- возач-почетник,
- возачот на моторно возило од категориите: „БЕ“, „Ц1“, „Ц1Е“, „Ц“, „ЦЕ“, „Д1“, „Д1Е“, „Д“ и „ДЕ“ – додека управува со возило од таа категорија,
- возачот на возило со кое се врши јавен превоз – додека со тоа возило врши јавен превоз,
- возачот на возило на кого управувањето со возило му е основно занимање – додека управува со возилото вршејќи ги работите од ова занимање,
- возачот инструктор и кандидатот за возач – за време на оспособување во практичното управување со возило,
- претседателот и членовите на испитната комисија – додека спроведуваат практичен дел на возачкиот испит и
- возач кој не поседува возачка дозвола.

ПОЧИТУВАЈ ги ограничувањата за возач почетник

„Возач почетник“ е секој возач на возило во период од две години по впишувањето на датумот на издавање на категоријата во возачката дозвола, независно дали дозволата ја добил во Република Северна Македонија или во странство и независно дали поседува возачка дозвола за друга категорија.

Возач почетник кој поседува возачка дозвола од категориите „А1“, „А2“, „А“, „Б“, „Ц1“, „Ц“, „Ц1Е“ и „ЦЕ“, не смее да управува со возило со брзина поголема од 60 km/h на јавен пат, односно со брзина поголема од 80 km/h на пат, наменет исклучиво за сообраќај на моторни возила, односно со брзина поголема од 100 km/h на автопат, а со велосипед со мотор повеќе од 40 km/h, ниту смее со возилото да влече приклучно возило или да врши организиран превоз на деца, во рок од две години од денот на издавање на возачката дозвола. (Табела 2)

Возач почетник кој поседува возачка дозвола од категориите „А1“, „А2“, „А“, „Б“, „Ц1“ и „Ц“	
	на јавен пат
	на пат наменет исклучиво за сообраќај на моторни возила
	Автопат
	велосипед со мотор

Табела 2

Возач почетник од категориите „АМ“, „А1“, „А2“, „А“ и „Б“ не смее да управува возило во патниот сообраќај во времето од 23:00 часот до 5:00 часот, освен возач почетник од категоријата „Б“ ако со него во возилото на предното седиште се наоѓа лице возач, од соодветната категорија кое е постаро од 25 години и за кое не трае прекршочна санкција забрана на управување со моторно возило. (Сл.2)

Слика 2

Возачот почетник кој поседува возачка дозвола од „А“ категорија, не смее да управува со возило чија сила на моторот е поголема од 40 киловати, а доколку поседува возачка дозвола од „А2“ категорија, не смее да управува со возило чија сила на моторот е поголема од 25 киловати.

Возачот почетник кој поседува возачка дозвола од „Б“ категорија не смее да управува со возило чија сила на моторот е поголема од 77 киловати. (Сл. 3)

Слика 3

ПОЧИТУВАЈ ги правилата на сообраќајот на патиштата и основните одредби

Учесниците во сообраќајот се должни да постапуваат:

- Во согласност со прописите за правилата на сообраќајот, со сообраќајната сигнализација поставена на патот, како и со сообраќајните знаци и наредбите што ги даваат полициските службеници.
- Во согласност со сообраќајната сигнализација поставена на патот и кога со тоа отстапуваат од прописите за правилата на сообраќајот.
- Според светлосниот сообраќаен знак и кога тој знак се разликува од правилото за првенство на минување изразено на истото место со друг сообраќаен знак.
- Во согласност со прописите за правилата на сообраќајот, на раскрсница регулирана со светлосни сообраќајни знаци, во однос на меѓусебното право на првенство на минување на возилата.
- Според барањата дадени со помош на знаци или според наредбите што ги даваат полициските службеници и униформираните службени лица и кога со тоа отстапуваат од пропишаните правила на сообраќајот или од значењето на сообраќајната сигнализација поставена на патот.

Возачот е должен да обрне внимание на пешаците кои се наоѓаат на коловозот или кои започнале да чекорат по коловозот. Кога приоѓа кон обележан пешачки премин, возачот е должен да управува со возилото и да вози со таква брзина што овозможува во случај на потреба да го запре возилото пред пешачкиот премин.

На делот од патот по кој се движат деца или се поставени сообраќајни знаци за учество на деца во сообраќајот, возачот е должен да вози со особена претпазливост и со таква брзина што ќе овозможи да го запре возилото во случај на потреба.

Возачот на возилото што се движи покрај возило на јавен превоз на патници или покрај автобус со кој се врши превоз за сопствени потреби, запрен на стојалиште, е должен да се движи со намалена брзина, на начин да не ги загрозува лицата кои влегуваат, односно излегуваат од тоа возило.

Возачот е должен да го запре своето возило зад возилата за јавен превоз на патници, кога лицата влегувајќи во тие возила, односно излегувајќи од тие возила, треба да ја поминат сообраќајната лента и велосипедската патека или лентата по која се движи возилото.

Возачот на возилото што се движи зад возило со кое се врши организиран превоз на деца, како и возачот на возилото што на тоа возило му доаѓа во пресрет на пат со две сообраќајни ленти, е должен да запре кога возилото со кое организирано се превезуваат деца е запрено на коловозот, додека децата влегуваат или излегуваат од возилото.

Возилото со кое се врши организиран превоз на деца, задолжително треба да исполнува посебни услови и да биде обележано со посебен знак, а за време на влегување и излегување на децата од возилото, возачот е должен да ги вклучи сите покажувачи на правецот на возилото.

За време на возење во населено место, возачот е должен на возилото за јавен градски превоз на патници или на посебно обележано возило со кое се врши организиран превоз на деца, да им овозможи вклучување во сообраќајот кога тие возила излегуваат од стојалиште што се наоѓа надвор од коловозот, односно од проширувањето на сообраќајната лента што служи за стојалиште. Возачот на овие возила е должен пред започнувањето на повторно вклучување во сообраќајот, со помош на покажувачот на правецот, да ја најави својата намера да се вклучи во сообраќајот и тоа вклучување да го изврши на начин со кој не се загрозуваат другите учесници во сообраќајот.

Возачот на моторно возило во кое се вградени сигурносни појаси и лицата кои се превезуваат со тоа возило, се должни да бидат врзани со тие појаси на начин утврден од производителот на возилото, за време додека возилото се движи во сообраќајот на пат. Оваа обврска не се однесува на:

- доставувач на стока во прометот, во местото на испорачувањето и
- возачи кога со возило се движат со брзина на човечки òд, кога се движат наназад и на паркиралишта.

Возачот на моторно возило, за време на управувањето со возилото, не смее да користи мобилен телефон ниту други уреди, на начин кој би ја намалил можноста за реагирање и сигурно управување со моторното возило. По исклучок, мобилен телефон и други уреди можат да се користат за време на управување со моторно возило, ако притоа се употребува направа која овозможува нивно користење без употреба на раце.

ПОЧИТУВАЈ ги дејствата со возило во сообраќајот

Возачот кој има намера да изврши на патот некое дејство со возилото (поместување на возилото надесно или налево, промена на сообраќајната лента, престигнување, обиколување, запирање, свртување надесно или налево, полукружно свртување, возење наназад и слично), смее да го започне таквото дејство само ако претходно се уверил дека тоа може да го направи без опасност по другите учесници во сообраќајот или по имотот, водејќи притоа сметка за положбата на возилото и за правецот и брзината на движењето на возилото.

Пред вршењето на дејствата со возило, возачот на возилото е должен јасно и навремено да ги извести другите учесници во сообраќајот за својата намера, давајќи им знак со помош на покажувачите на правецот или ако тие не постојат – со соодветен знак со раката. Ако возачот го дава знакот со помош на покажувачот на правецот, тој е должен да го дава за целото време на вршењето на дејството со возилото, а по извршеното дејство да престане. По исклучок, возачот е должен по извршеното престигнување на друго возило да даде знак дека има намера да се врати на сообраќајната лента по која се движел пред престигнувањето.

Возачот кој со возило се вклучува во сообраќај на јавен пат или на друга сообраќајна површина (излегување на возилото од гаража, двор, паркиралиште, стојалиште, двор или од површина на која не се одвива сообраќај на возила), е должен да ги пропушти сите возила и пешаци кои се движат на патот, односно по сообраќајната површина на која се вклучува.

Возачот на товарно моторно возило и автобус, кога се вклучува во сообраќајот од гаража, двор или друга слична површина, ако видикот му е закриен со друго возило, објект или предмет или ако видливоста му е намалена, е должен на местото каде што се вклучува да постави лице кое ќе му помогне возилото безбедно да излезе на пат.

Возач кој со возило се вклучува во сообраќај на пат со коловоз од земјен пат, градилиште или други сообраќајни површини, е должен да го запре возилото и да ги отстрани земјата и нејзините остатоци од пневматиците на возилото.

Возачот на велосипед, велосипед со помошен мотор, мопед, мотоцикл, трицикл, лесен четирицикл и четирицикл, односно возач на запрежно возило кој се вклучува во сообраќајот во наведените случаи должен е да го турка возилото, односно да го води впрегнатиот добиток.

ПОЧИТУВАЈ ги правилата за движење на возила на патот

Возачот е должен да го користи исклучиво патот, односно коловозната или сообраќајната лента, односно патека наменета за сообраќај на оној вид возила на кое му припаѓа неговото возило, освен во случај на опасност. (Сл.4)

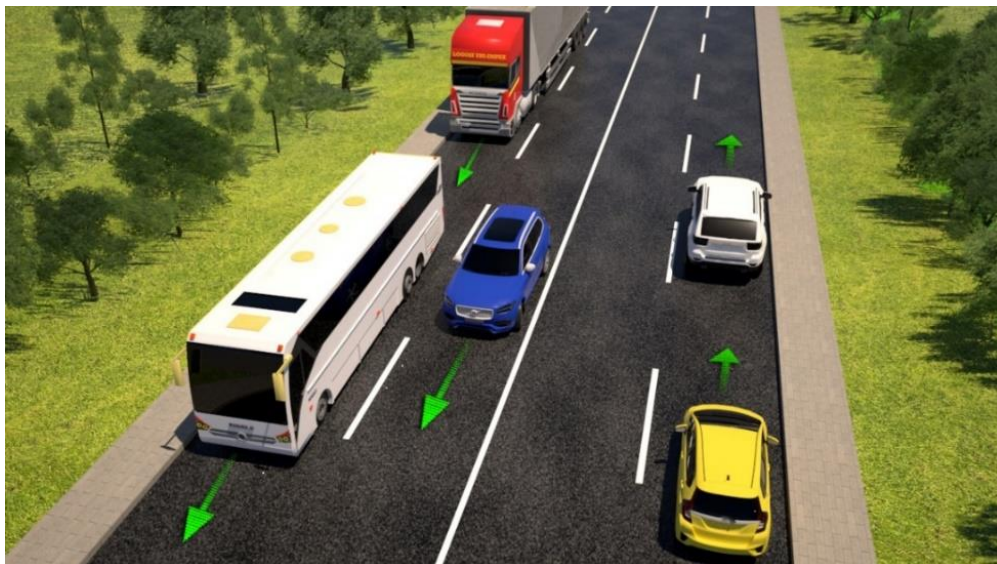
Слика 4

Возилото задолжително се движи од десната страна на коловозот во насоката на движењето.

Возачот е должен да го држи возилото во движење што поблиску до десниот раб на коловозот и на толкава оддалеченост од него што – со оглед на брзината на движењето на возилото, условите на сообраќајот и состојбата и својствата на патот – нема да ги загрозува другите учесници во сообраќајот и да не се изложува себеси на опасност.

По исклучок, возачот на возилото кое се движи со брзина помала од брзината на движење на возило на шини, на место каде што шините се вградени во работ на коловозот, е должен да се движи на доволна оддалеченост од шините, со цел да не го попречува движењето на шинските возила и на останатите учесници во сообраќајот.

На јавен пат во населено место, со коловоз на кој за сообраќај на возила во иста насока постојат најмалку две обележани сообраќајни ленти за движење на возилото, возачот може да ја користи и сообраќајната лента што не се наоѓа покрај десниот раб на коловозот, ако со тоа не ги попречува другите возила што се движат зад неговото возило. (Сл.5)

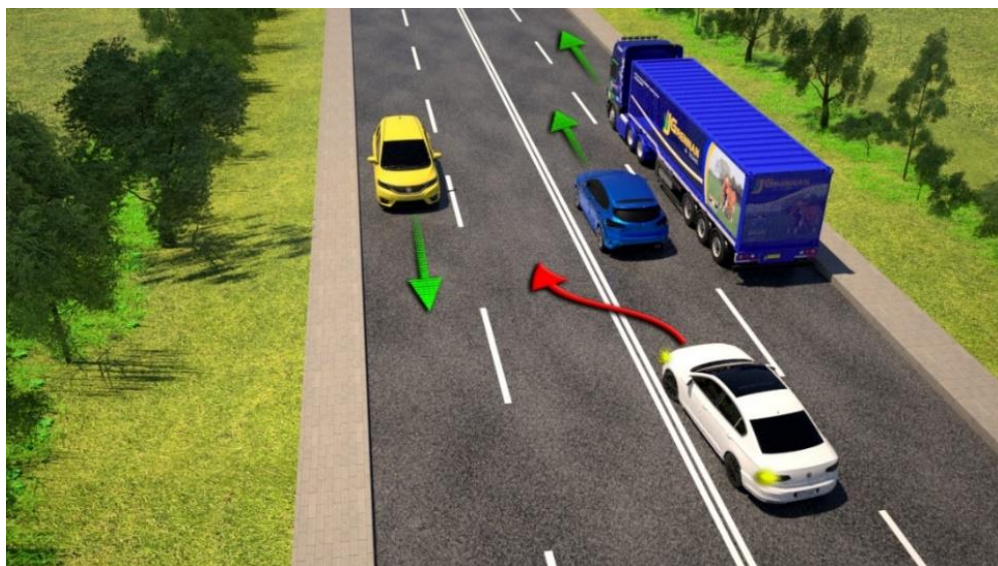
Слика 5

Оваа одредба не се однесува на возачот на:

- ➔ товарно возило чија најголема дозволена маса е поголема од 3 500kg; (Сл.5)
- ➔ возачот на возило кое на рамен пат не може да развие брзина на движење поголема од 40 km/h и
- ➔ возачот на возило кое не се смета за моторно возило, освен на дел од патот пред раскрсница или на друго место на кое возилото свртува налево.

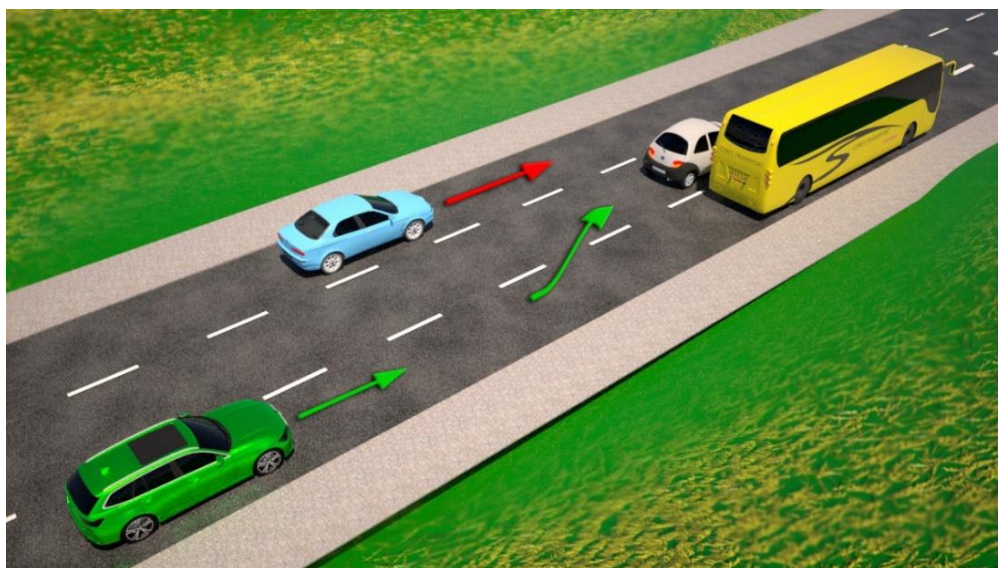
На јавен пат со две или повеќе обележани сообраќајни ленти за движење на возило во иста насока, возилата задолжително се движат по средината на обележаната сообраќајна лента во која се движат.

На јавен пат со коловоз за сообраќај на возила во двете насоки, на кој постојат најмалку четири сообраќајни ленти, возачот не смее со возилото да преминува на коловозната лента наменета за сообраќај на возилата од спротивната насока. (Сл.6)

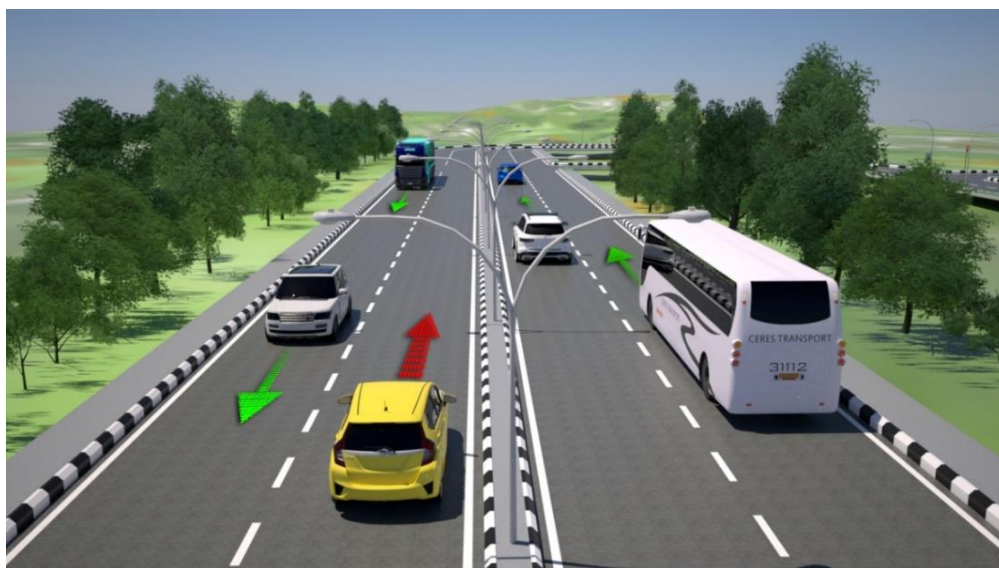
Слика 6

На јавен пат со коловоз за сообраќај на возила во двете насоки на кој постојат три сообраќајни ленти, возачот не смее да се движи со возилото по сообраќајната лента што се наоѓа на левиот раб на патот во правецот на движењето на возилото. (Сл.7)

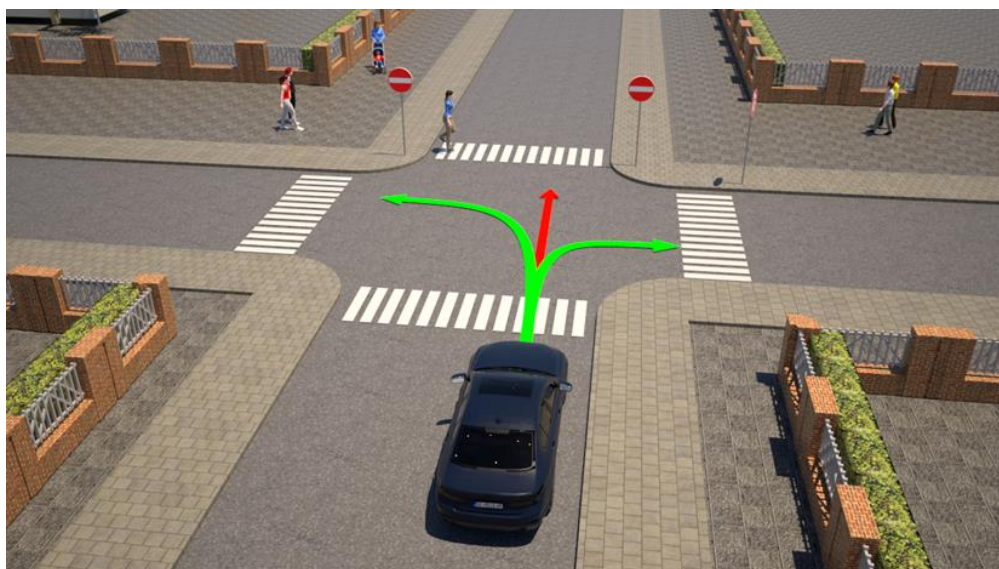
Слика 7

На јавен пат на кој коловозните ленти се физички одвоени една од друга, возачот не смее со возилото да се движи по коловозната лента наменета за сообраќај на возилата од спротивната насока. (Сл. 8)

Слика 8

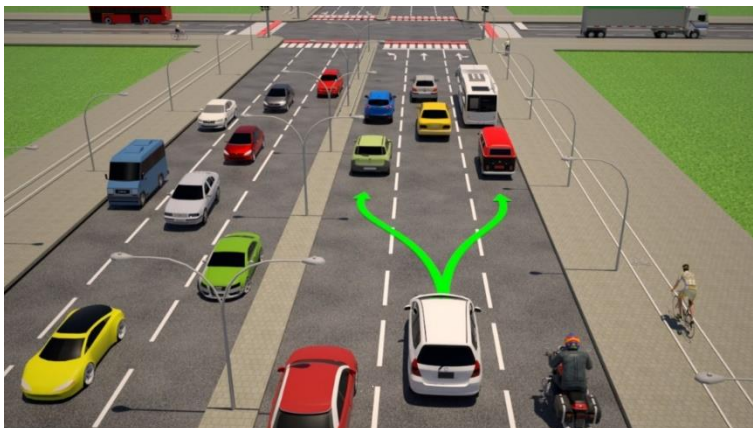
На јавен пат со коловоз за сообраќај на возила во една насока, возачот не смее со возилото да се движи во забранетата насока. (Сл. 9)

Слика 9

На коловоз на кој постојат најмалку две сообраќајни ленти наменети за движење на возила во иста насока и на кои има колони на возила, возачот не смее со возилото да преминува од една сообраќајна лента во друга сообраќајна лента (цик-цак движење).

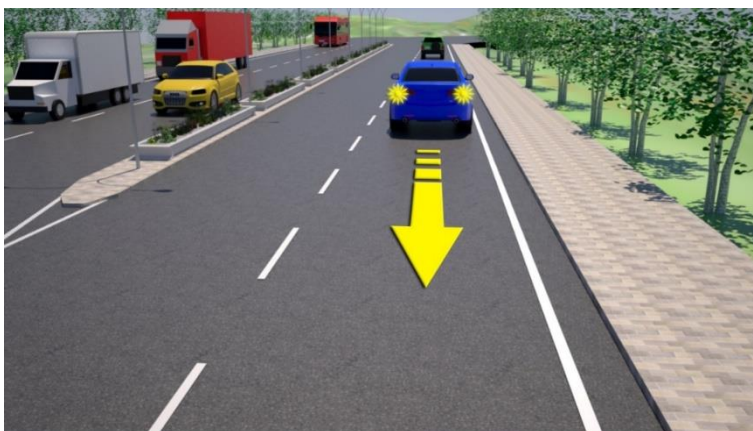
Возачот може да ја напушти сообраќајната лента на која се наоѓа, само заради свртување налево или надесно или заради запирање односно паркирање на возилото. (Сл.10)

Слика 10

Возачот кој има намера да се движи со возилото наназад, може да го изврши тоа дејство само на краток дел од патот, ако со тоа не го загрозува или не ги попречува другите учесници во сообраќајот.

Кога возачот се движи со возилото наназад, е должен да ги вклучи покажувачите на правци, да ги пропушти сите возила кои се движат зад него и да се движи по онаа страна од коловозот по која се движел дотогаш со возењето нанапред. (Сл. 11)

Слика 11

Возачот не смее со возилото да се движи наназад, ниту да вози на преслапи, кривини, раскрсници и да преминува патен премин преку железничка пруга во ниво, ако прегледноста е недоволна или патот е во услови на намалена видливост.

ПОЧИТУВАЈ го ограничувањето и приспобувањето на брзината на движење

Возачот е должен брзината на движењето на возилото да ја приспособува кон својствата и состојбите на патот, видливоста, прегледноста, атмосферските услови, состојбата на возилото и товарот, густината на сообраќајот и другите сообраќајни услови, на начин да може навремено да го запре возилото пред секоја пречка што под дадените услови може да ја предвиди.

Возачот не смее да ја намали брзината на движењето на возилото до таа мера што неговото возило ќе претставува пречка за нормалното одвивање на сообраќајот.

Возачот чие возило заради техничката состојба, состојбата на товарот или други причини не е во состојба да ја следи утврдената брзина на движење на возилата на патот и со тоа го попречува нормалното одвивање на сообраќајот, а заради непостоење на услови за безбедно престигнување се создава колона на возила, е должен да вози по крајната десна страна на коловозот. Доколку и тоа не е доволно, да го запре возилото на првото pogodно место надвор од коловозот за да ги пропушти возилата што се движат зад него. Возачот кој се движи со помала брзина од половината на најголемата дозволена брзина, определена според видот на патот или дел од патот, е должен да ги вклучи сите покажувачи на правецот или жолтото ротационо светло.

Возачот не смее да го менува начинот на управување со возилото со нагло намалување или зголемување на брзината на движењето и да го стартува возилото постигнувајќи притоа горна граница над дозволеният број вртежи на моторот, односно пролизгување на погонските тркала, освен во случај на непосредна опасност.

Возачот кој е со намера значително да ја намали брзината на движењето на возилото, е должен тоа да го стори, освен во случај на непосредна опасност, на начин со кој нема да го загрозува или во поголема мера да ги попречува другите возачи што се движат зад него, како и да ги предупреди тие возачи за својата намера со вклучување на стоп-светлото или со давање на соодветен знак со раката.

На јавен пат во населено место, возачот не смее со возилото да се движи со брзина поголема од 50 km/h, односно со брзина поголема од брзината дозволена со поставениот сообраќаен знак за целото населено место или за определен негов дел. По исклучок, на јавен пат во населено место, чии сообраќајно-технички елементи тоа го овозможуваат, може со сообраќаен знак да се дозволи движење со возило и со брзина поголема од 50 km/h, но не поголема од 70 km/h.

На јавен пат надвор од населено место, возачот не смее со возилото да се движи со брзина поголема од: (Табела 3)

130 km/h	на автопат;
110 km/h	на пат резервиран за сообраќај на моторни возила и
90 km/h	на други патишта.

Табела 3

На патот надвор од населено место возачот не смее со возилото да се движи со брзина поголема од брзината определена со сообраќајниот знак поставен на патот.

Брзината на движењето на моторните возила на јавен пат, во нормални услови на сообраќајот, не може да се ограничи со сообраќаен знак под 40 km/h. Во случај кога условите на патот или условите на сообраќајот го налагаат тоа, брзината на движењето на моторните возила на патот може да се ограничи со сообраќаен знак и под 40 km/h.

На јавните патишта се ограничува брзината на движење на следниве категории на моторни возила на: (Табела 4)

80 km/h	за автобуси и автобуси со лесна приколка, за товарни моторни возила чија најголема дозволена маса не е поголема од 7.500 kg, за моторни возила кои влечат камп-приколка и за патнички возила што влечат лесна приколка;
70 km/h	за автобуси кога се врши организиран превоз на деца, за зглобни автобуси кои немаат определени места за стоење, за товарни моторни возила чија најголема дозволена маса е поголема од 7.500 kg и за товарни моторни возила што влечат приклучно возило;
60 km/h	односно 80% од најголемата дозволена брзина определена според видот на патот, односно определена со сообраќајните знаци поставени на патот, но не повеќе од 70 km/h - за моторни возила со кои се превезуваат опасни материји, односно не повеќе од 60 km/h - за моторни возила кои превезуваат отровни материји;
50 km/h	за автобуси и за зглобни автобуси за превоз на лица во градски сообраќај кои покрај вградените седишта имаат и определени места за стоење, за товарни возила кои во товарниот сандак вршат групен превоз на лица и за моторни возила со синџири на тркалата;
40 km/h	за моторно возило кое влече друго неисправно возило;
30 km/h	за трактори;
25 km/h	за трактори што влечат приклучно возило со кое се превезуваат лица; како и велосипеди, велосипеди со помошен мотор и мопеди кога се движат по велосипедска патека и лента и
20 km/h	туристички воз.

Табела 4

По исклучок, на автопатишта се ограничува брзината на движење на следниве категории моторни возила на: (Табела 5)

100 km/h	за автобуси чија најголема дозволена маса не е поголема од 3.500 kg;
100 km/h	за товарни моторни возила чија најголема дозволена маса не е поголема од 3.500 kg;
90 km/h	за товарни моторни возила чија најголема дозволена маса се движи од 3.500 kg до 7.500 kg;
80 km/h	за товарни моторни возила чија најголема дозволена маса е поголема од 7.500 kg и
80 km/h	за автобуси кога се врши организиран превоз на деца.

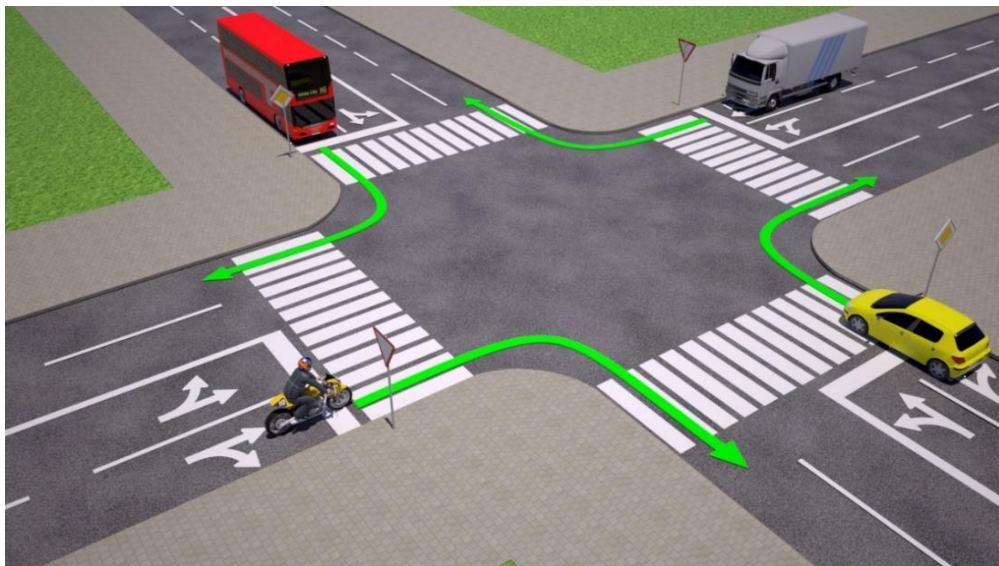
Табела 5

Кога управуваат со моторните возила, возачите се должни да се придржуваат кон пропишаните брзини и на патот на кој со закон или со поставениот сообраќаен знак е дозволена поголема брзина.

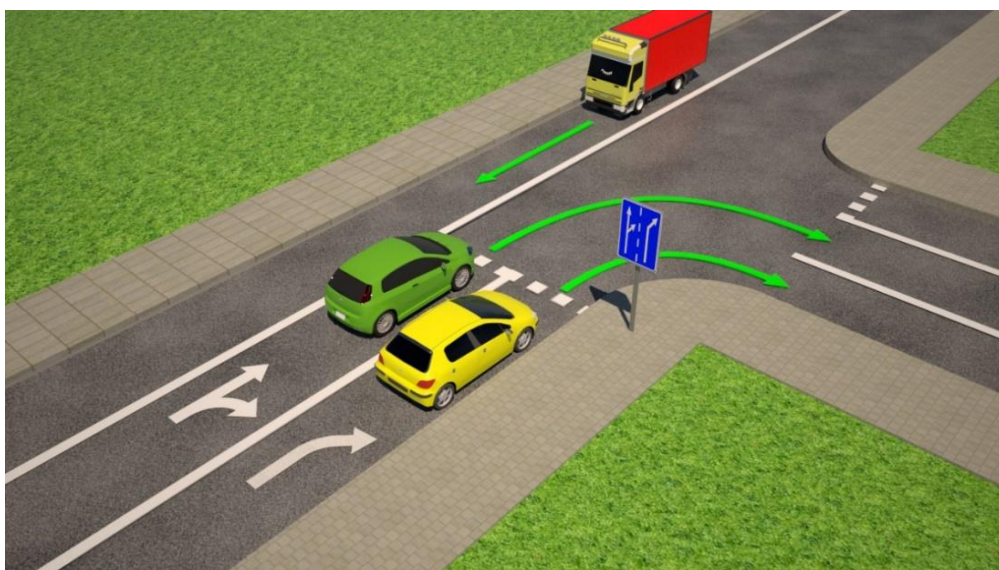
Моторните и приклучните возила што се регистрираат во Република Северна Македонија, освен возилата на Армијата на Република Северна Македонија и полицијата, задолжително треба да имаат ознака поставена на левата половина од својата задна страна, во форма на круг со бела боја, обрабен со црвен раб, во кој со црна боја е испишан бројот што ја означува најголемата дозволена брзина на движење на тие возила.

ПОЧИТУВАЈ ги правилата за свртување

Возачот на возило што свртува надесно, е должен свртувањето да го изврши движејќи се по крајната сообраќајна лента што се протега покрај десниот раб на коловозот, освен ако со сообраќаен знак на патот не е поинаку определено. (Сл. 12 и Сл. 13)

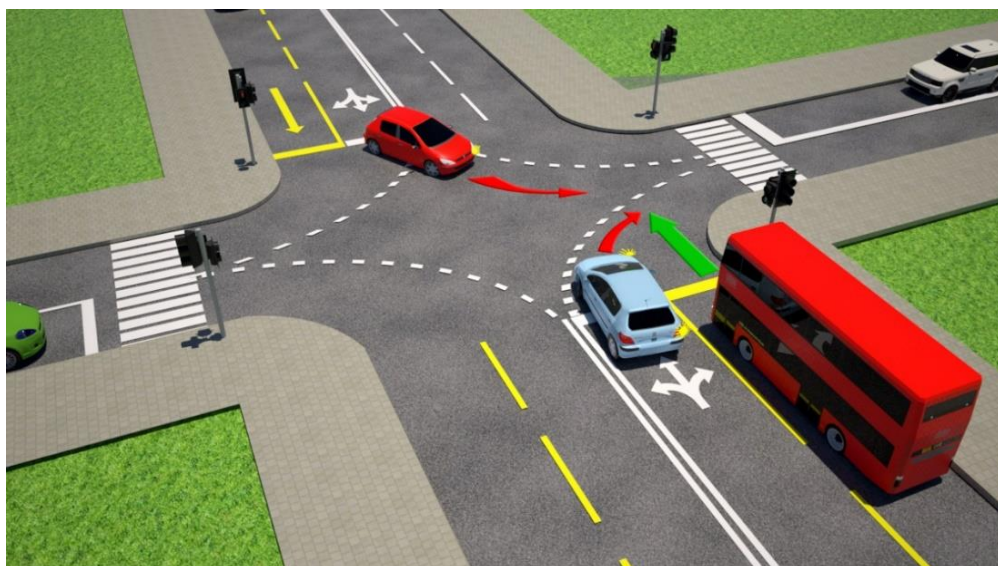

Слика 12

Слика 13

Возачот на возило што свртува надесно, е должен да го пропушти возилото кое се движи од неговата десна страна по сообраќајната лента наменета за возила кои вршат јавен превоз на патници. (Сл.14 и Сл.15)

Слика 14

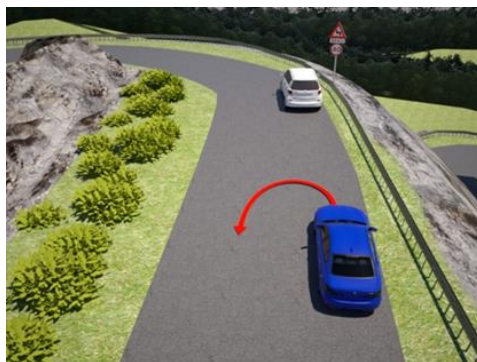
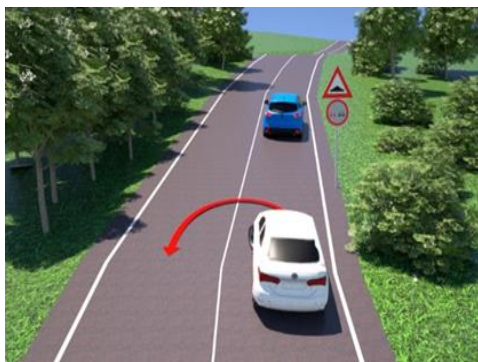
Слика 15

Возачот на возилото што свртува налево е должен свртувањето да го изврши движејќи се по крајната лева сообраќајна лента што се протега покрај средишната линија и покрај замислениот или обележаниот лак што ги соединува двете средишни линии на страничните коловози, односно по сообраќајната лента што се протега покрај левиот раб на патот со еднонасочен сообраќај, освен ако со сообраќаен знак на патот не е поинаку определено. (Сл.16)

Слика 16

Возачот на возило не смее да врши полукружно свртување на преслап, кривина, патен премин преку железничка пруга во ниво, на мост, надвозник, подвозник, како и во услови на намалена видливост, на други места каде што прегледноста на патот е недоволна или на дел од пат каде нема доволно простор за полукружно свртување. (Сл.17, 18 и 19)

Слика 17

Слика 18

Слика 19

ПОЧИТУВАЈ ги правилата за првенство на минување

На раскрсница на патишта од иста важност или во пресрет со друго возило, возачот е должен да го пропушти возилото што наидува од неговата десна страна. (Сл.20)

Слика 20

Возачот на возило кој на раскрсница свртува налево, е должен да го пропушти возилото кое доаѓајќи од спротивната насока, на раскрсницата го задржува правецот на своето движење или свртува надесно, освен ако со поставениот сообраќаен знак не е определено поинаку. (Сл.21) По исклучок, возилото што се движи по шини има првенство на минување на раскрсница или во пресрет со друго возило, без оглед од која страна тоа му доаѓа, освен ако со поставениот сообраќаен знак не е определено поинаку.

Слика 21

Возачот кој со возило влегува на пат што со сообраќаен знак е означен како пат со првенство на минување, е должен да ги пропушти сите возила што се движат по тој пат. (Сл. 22)

Слика 22

Возачот е должен да ги пропушти сите возила што се движат по патот на кој влегува тој и кога не е означен со сообраќаен знак како пат со првенство на минување, ако со возилото влегува од земјен пат, макадамски пат на патот со коловозна постилка или ако на пат влегува од површина која не е наменета за динамичен сообраќај.

Возачот кој при свртувањето на возилото пресекува велосипедска патека или лента, е должен да ги пропушти велосипедите, велосипедите со помошен мотор, мопедите, трициклите и лесните четирицикли што се движат по велосипедската патека или лента. (Сл.23)

Слика 23

ПОЧИТУВАЈ ги правилата за сообраќај на раскрсница

Возачот кој се приближува до раскрсница, е должен да вози со зголемена претпазливост која им одговара на условите на сообраќајот на раскрсницата.

Возачот кој се приближува до раскрсница, е должен да вози со брзина која овозможува да запре и да ги пропушти возилата што на раскрсницата имаат првенство на минување.

Возачот е должен на доволна оддалеченост пред раскрсницата со возилото да заземе положба на онаа сообраќајна лента по која задолжително треба да помине низ раскрсницата.

На раскрсница и на друго место на кое сообраќајот е посебно регулиран со уреди за давање светлосни сообраќајни знаци, светлосните сообраќајни знаци за учесниците во сообраќајот ги имаат следниве значења: (Сл. 24)

- црвено светло - забрана на минување,
- зелено светло - слободно минување и
- жолто светло - забрана на минување, освен за возилата кои во моментот кога ќе се појави жолто светло се наоѓаат на таква оддалеченост од светлосниот знак што не можат на безбеден начин да се запрат, а да не го поминат тој знак; за другите учесници - забрана на минување, освен за оние пешаци кои веќе почнале да го преминуваат коловозот.

Слика 24

Жолтото светло запалено истовремено со црвеното светло, служи за предупредување на учесниците во сообраќајот за блиското престанување на забраната на минување и за појавата на зелено светло. (Сл. 25)

Слика 25

Жолтото трепкаво светло ги обврзува сите учесници во сообраќајот да се движат со зголемена претпазливост. (Сл.26)

Слика 26

Зеленото трепкаво светло служи за предупредување на учесниците во сообраќајот за блиското престанување на слободното минување и за појавата на жолто, односно црвено светло. (Сл.27)

Слика 27

Ако на уредот за давање светлосни сообраќајни знаци за регулирање на сообраќајот на раскрсница му е додаден еден или повеќе дополнителни знаци во форма на зелена светлечка стрелка, возачот може да го помине со возилото светлосниот знак и да тргне во правецот означен со зелената светлечка стрелка и за времето додека е запалено црвеното или жолтото светло. Притоа не смее да го попречува сообраќајот на возилата што се движат по патот на кој влегува и задолжително треба да ги пропушти пешаците кои преминуваат преку коловозот. (Сл.28)

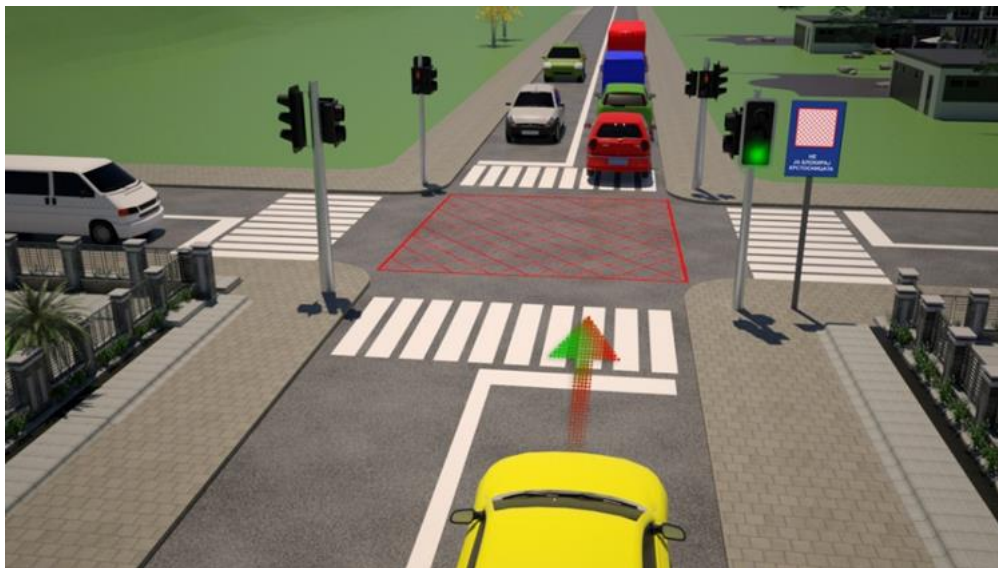
Слика 28

Ако зеленото светло на уредот за давање на светлосни сообраќајни знаци има форма на стрелка, возачот смее со возилото да се движи само во правецот што го покажува таа стрелка. (Сл.29)

Слика 29

Возачот на кој со светлосен сообраќаен знак му е дозволено влегување во раскрсница, не смее со возилото да влезе во раскрсницата ако густината на сообраќајот е таква што со возилото очигледно мора да се запре во раскрсницата и на тој начин при примена на светлосниот знак, да го попречи или оневозможи сообраќајот на возилата кои доаѓаат од страничните коловози. (Сл.30)

Слика 30

Возачот кој со возило влегол во раскрсница на која сообраќајот е регулиран со уреди за давање на светлосни сообраќајни знаци, може да ја напушти раскрсницата без да чека сообраќајот да биде со светлосен знак отворен во правецот во којшто е со намера да го продолжи движењето, под услов да ги пропушти сите учесници во сообраќајот што се движат во правецот во кој е отворен сообраќајот.

ПОЧИТУВАЈ ги правилата за сообраќај на раскрсница со кружен тек на сообраќајот

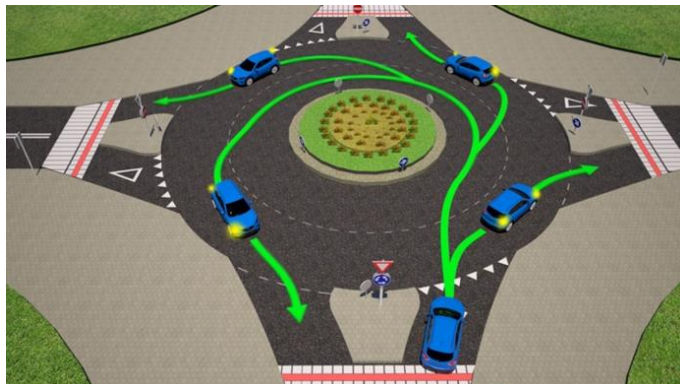
Сообраќајот на раскрсница со кружен тек на сообраќај се регулира со сообраќајна сигнализација. Возачот кој се движи во раскрсница со кружен тек на сообраќајот има првенство во однос на возачите кои се вклучуваат во раскрсницата. (Сл.31)

Слика 31

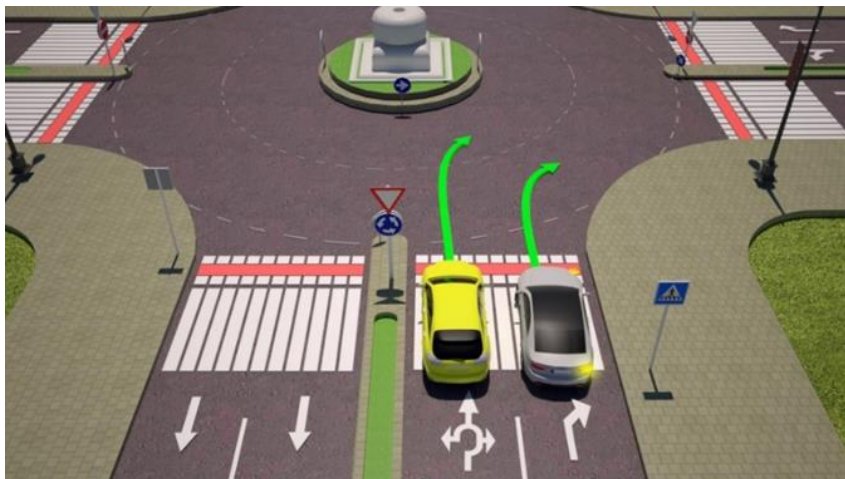
Правните лица надлежни за одржување на патот се должни за поставување и одржување на сообраќајната сигнализација на раскрсница со кружен тек на сообраќај.

Возачот кој се движи во раскрсница со кружен тек на сообраќајот каде што коловозот има две или повеќе сообраќајни ленти, е должен да се престрои во внатрешната сообраќајна лента со цел да овозможи вклучување во раскрсницата и на други возачи, освен ако има намера да ја напушти раскрсницата на најблискиот излез или поради густината на сообраќајот не е во состојба безбедно да се престрои. (Сл.32)

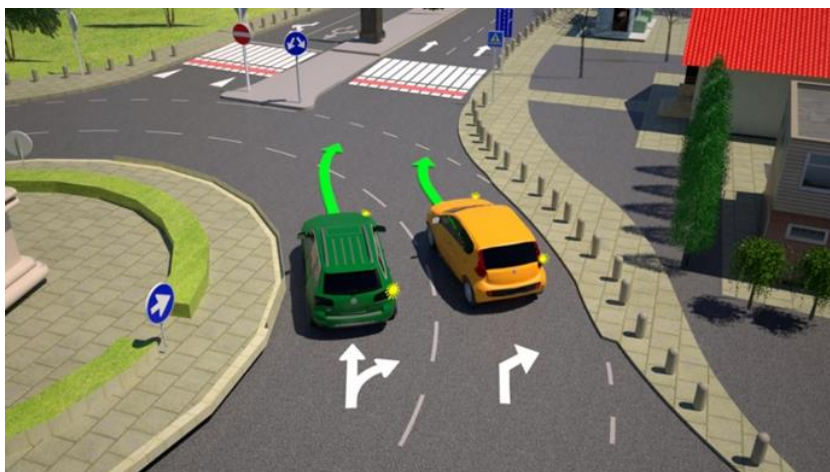
Слика 32

При вклучување во сообраќај на раскрсница со кружен тек на сообраќајот каде што има две сообраќајни ленти, возилото што се наоѓа на десната сообраќајна лента се вклучува на надворешната сообраќајна лента, а возилото кое се движи по левата сообраќајна лента се вклучува на внатрешната сообраќајна лента. (Сл.33)

Слика 33

Пред да ја напушти раскрсницата, возачот е должен да се престрои во надворешната сообраќајна лента, освен во излез на кој со сообраќајна сигнализација е пропишано дека е дозволено свртување десно и од внатрешната сообраќајна лента. (Сл.34)

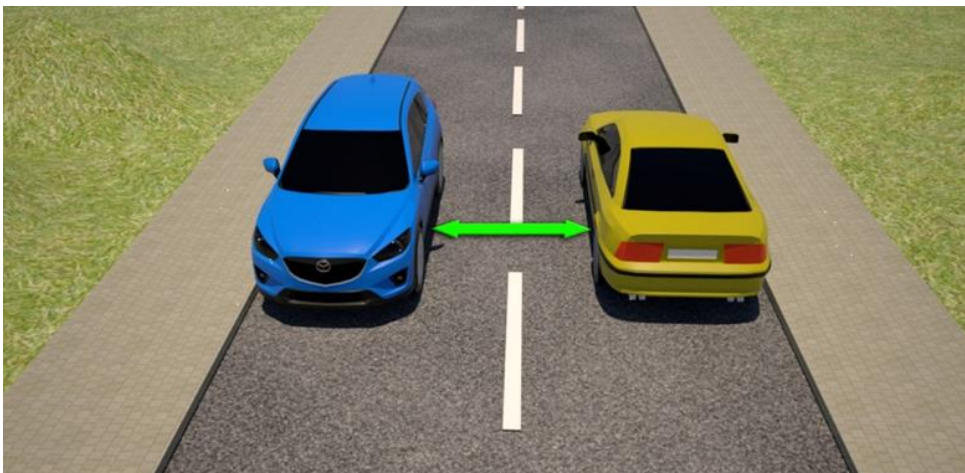

Слика 34

На излез од раскрсница со кружен тек на сообраќајот на која е дозволено свртување во десно и од внатрешната сообраќајна лента, надворешната сообраќајна лента е наменета исклучиво за свртување во десно. Правните лица надлежни за одржување на патот се должни надворешната сообраќајна лента соодветно да ја обележат.

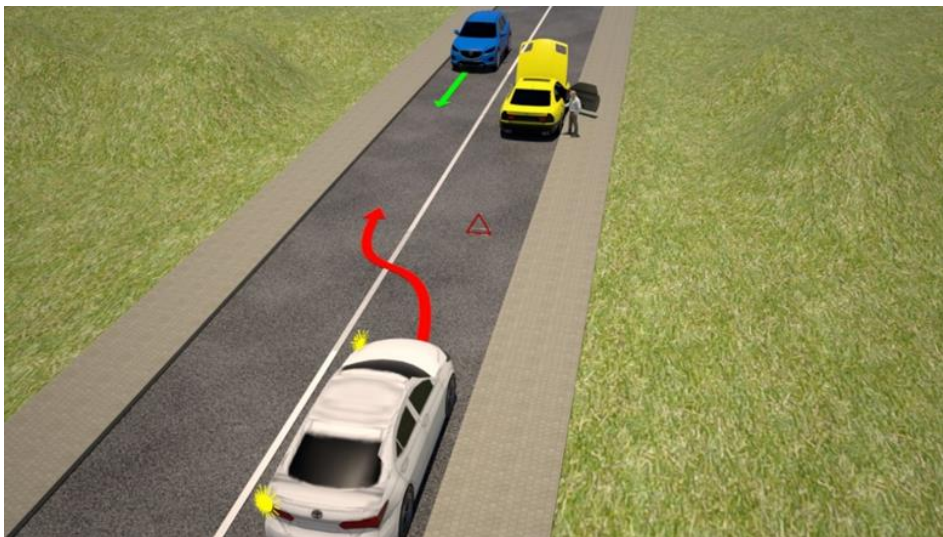
ПОЧИТУВАЈ ги правилата за разминување

При разминување возачот е должен од својата лева страна да остави доволно растојание меѓу своето возило и возилото со кое се разминува, а по потреба своето возило да го помести кон десниот раб на коловозот. (Сл.35)

Слика 35

Ако возачот, заради некоја пречка на патот или заради другите учесници во сообраќајот, не може да постапи согласно со спомнатата одредба, должен е да го забави движењето на своето возило и по потреба да го запре за да го пропушти возилото од спротивната насока. (Сл.36)

Слика 36

Кога на раскрсницата возилата доаѓаат од спротивни насоки и свртуваат налево, возачот се разминува со возилото од спротивната насока на тој начин што го пропушта од својата десна страна. (Сл.37)

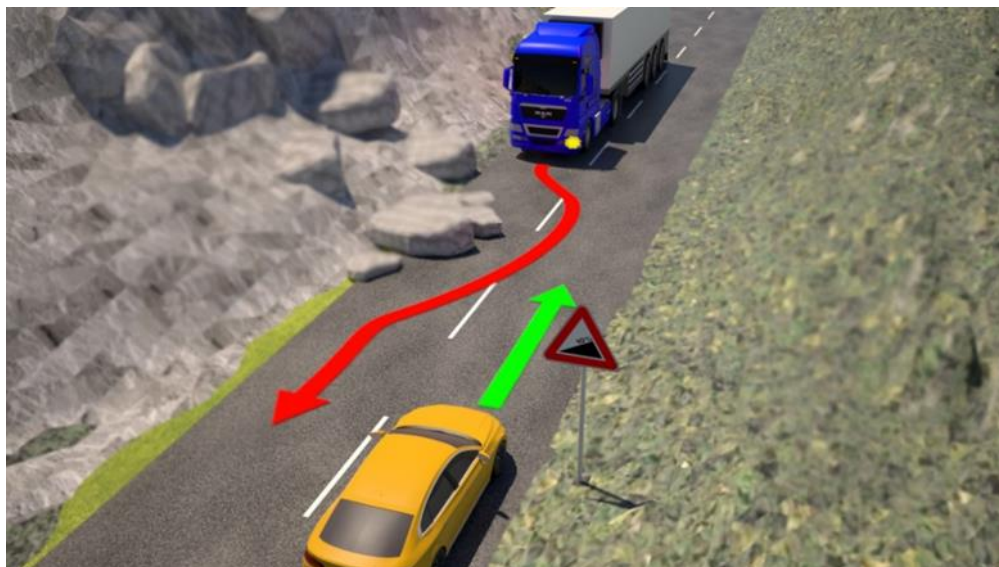
Слика 37

Ако заради недоволна ширина на патот, или заради друга пречка на патот, разминувањето е оневозможено, возачот на кој, со оглед на својствата на патот и околностите на сообраќајот, му е полесно да го изведе тоа, е должен прв да запре и по потреба со движење наназад или на друг начин да го помести своето возило и да заземе таква положба на патот која овозможува разминување. (Сл.38)

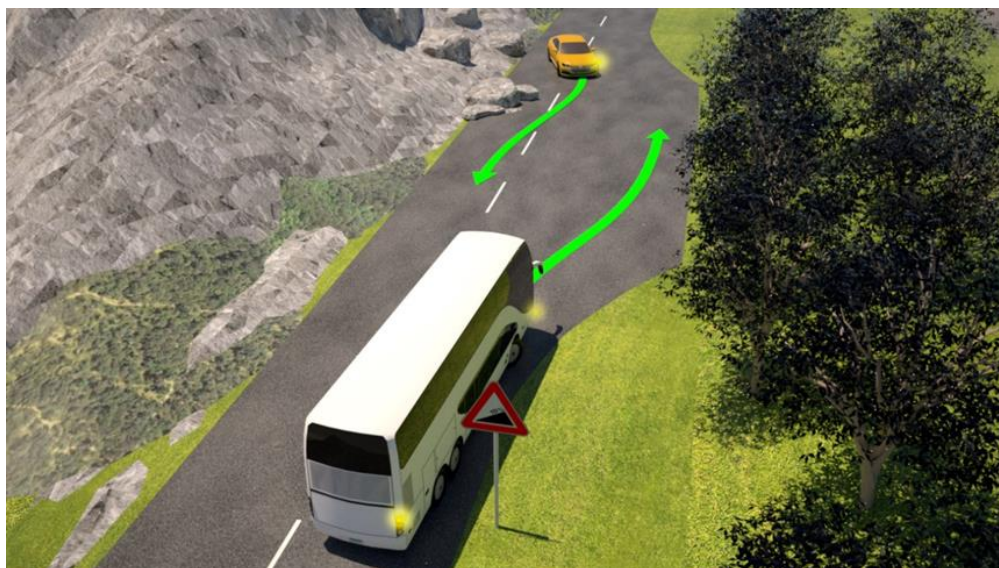
Слика 38

На делот од јавен пат со голем надолжен наклон (планински и слично) на кој разминувањето на возилата е невозможно или е многу отежнато, возачот на возилото што се движи низ наклонот, е должен да го запре своето возило на погодно место, ако забележи дека по наклонот одоздола во пресрет му доаѓа друго возило. (Сл.39)

Слика 39

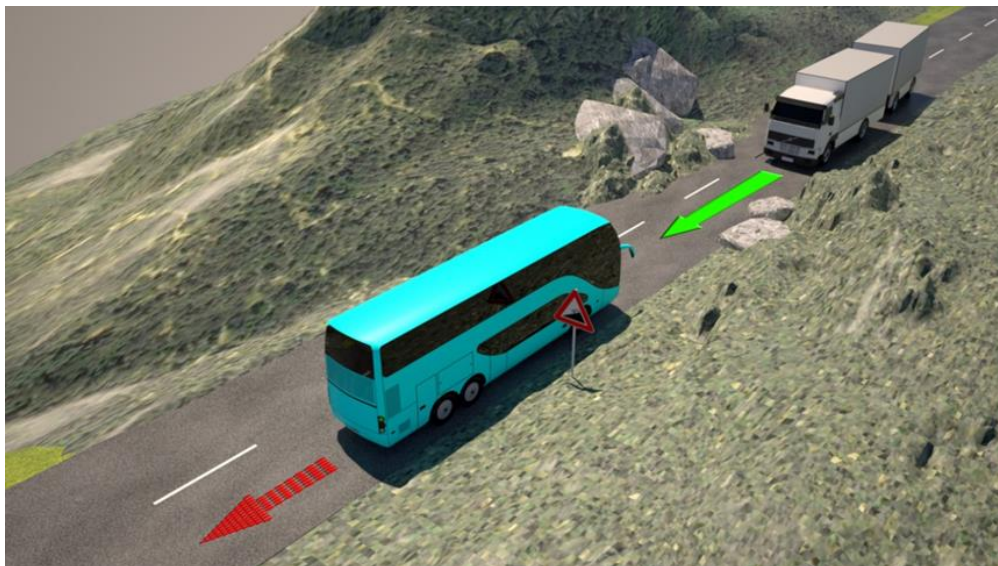
По исклучок, возачот кој се движи по наклонот нагоре, должен е да го запре своето возило, ако пред себе има погодно место за запирање кое овозможува безбедно разминување и ако во случај да не постапи така, разминувањето би барало движење наназад на едно од возилата. (Сл.40)

Слика 40

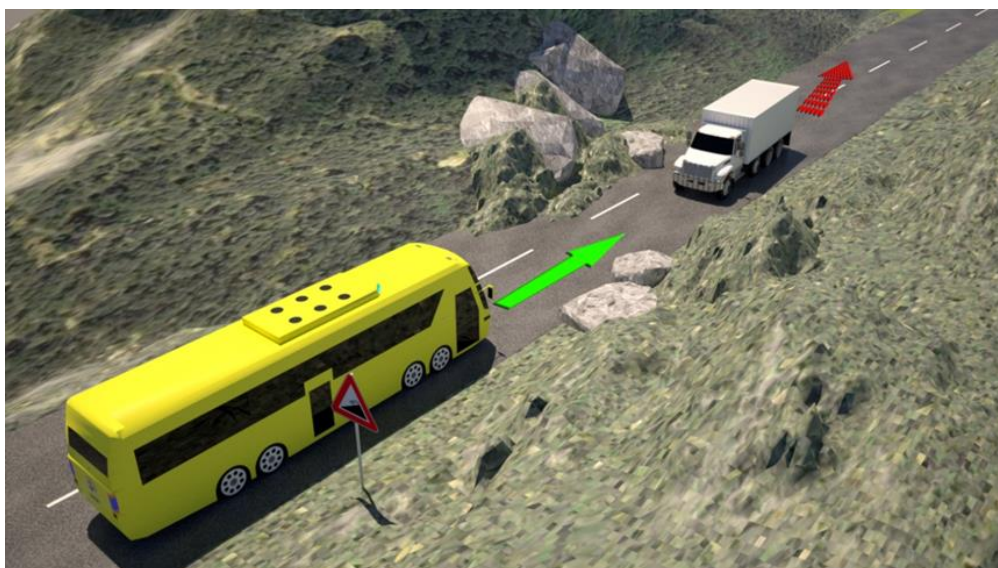
На јавен пат со голем надолжен наклон, кога едно од возилата што се разминуваат задолжително треба да се движи наназад, ќе се движи наназад и (Сл.41, Сл.42 и Сл.43):

1. Секое возило што се сретнало со возило што влече приклучно возило,

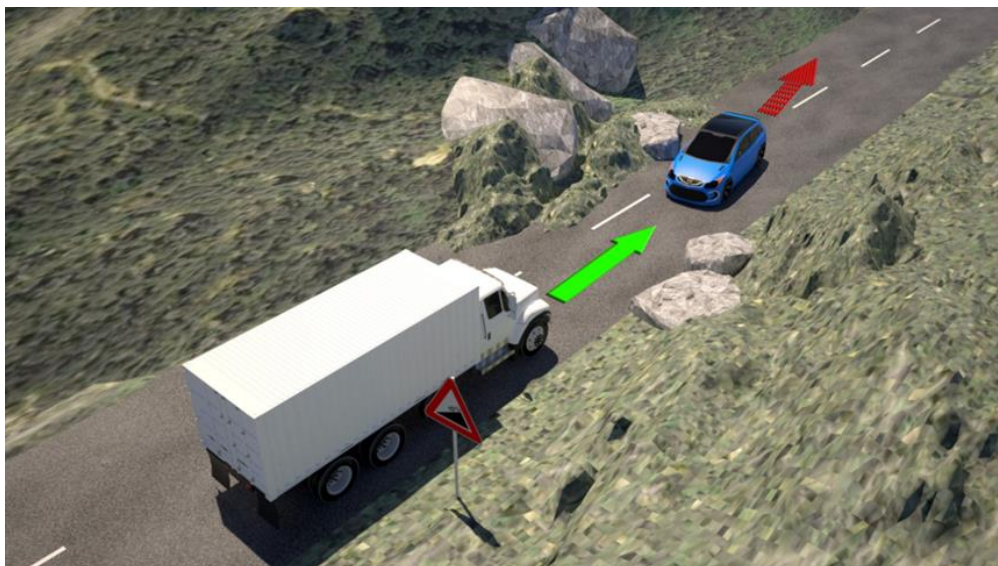
Слика 41

2. Товарно моторно возило што се сретнало со автобус, (Сл.42)

Слика 42

3. Лесно возило што се сретнало со возило од повисока категорија (Сл.43) и

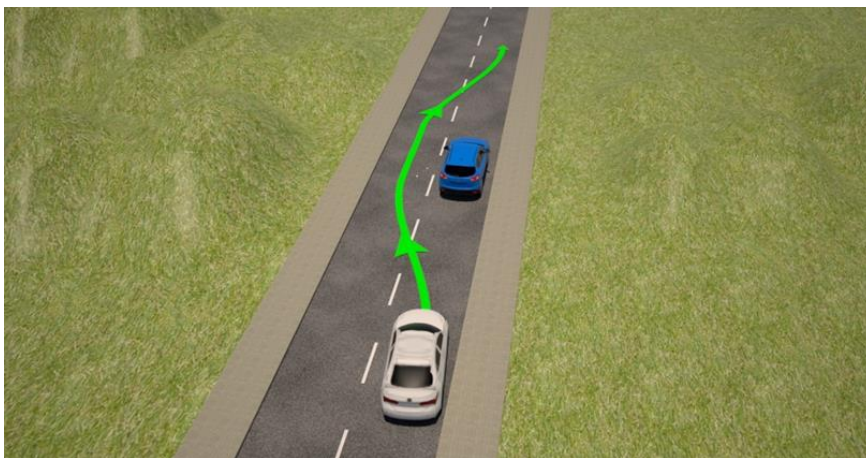

Слика 43

4. Возило што се движи низ наклонот – ако се разминуваат возила од иста категорија, освен ако, со оглед на условите и положбата на возилата на патот, полесно е тоа да го стори возачот на возилото што се движи по наклонот нагоре.

ПОЧИТУВАЈ ги правилата за престигнување и обиколување

Престигнување и обиколување возачот смее да врши само ако тоа не го попречува нормалното движење на возилата што доаѓаат од спротивната насока и ако на патот има доволно простор за безбедно изведување на тие дејства. (Сл.44)

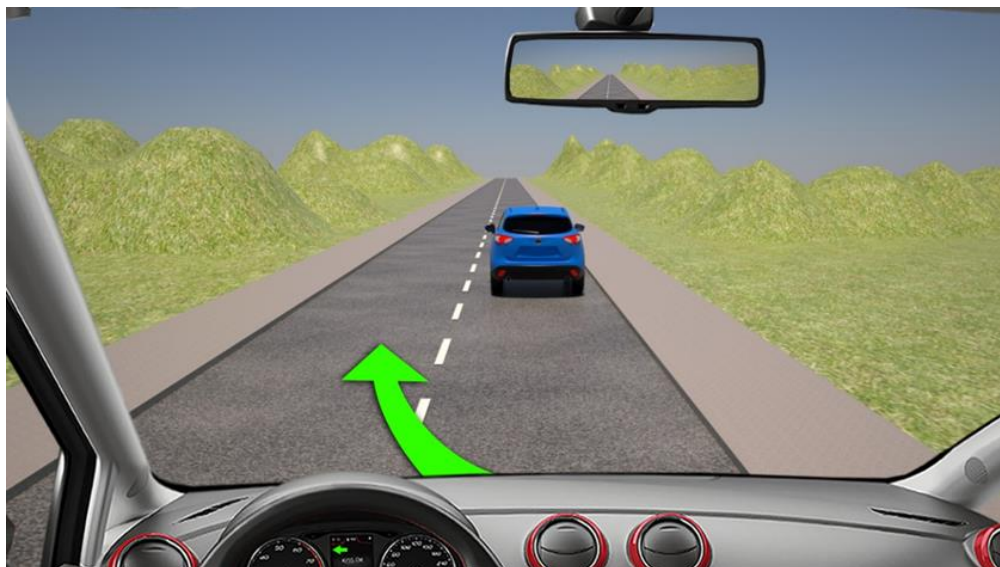
Слика 44

Возачот не смее да врши престигнување и обиколување, кога со тоа, со оглед на карактеристиките во сообраќајот и на постојните околности на патот и во сообраќајот или со оглед на техничките својства на возилото со кое управува, ги загрозува другите учесници во сообраќајот. (Сл.45)

Слика 45

Престигнување и обиколување се врши од левата страна.
(Сл.46)

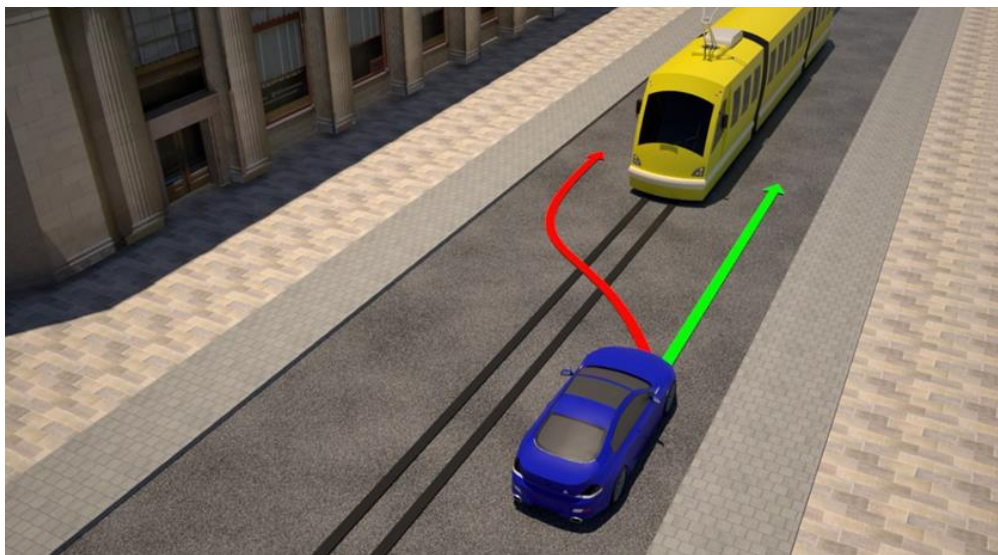
Слика 46

Престигнувањето се врши од десната страна, ако возилото на коловозот зазело таква положба и неговиот возач дава таков знак од што може сигурно да се заклучи дека тоа возило свртува налево. (Сл.47)

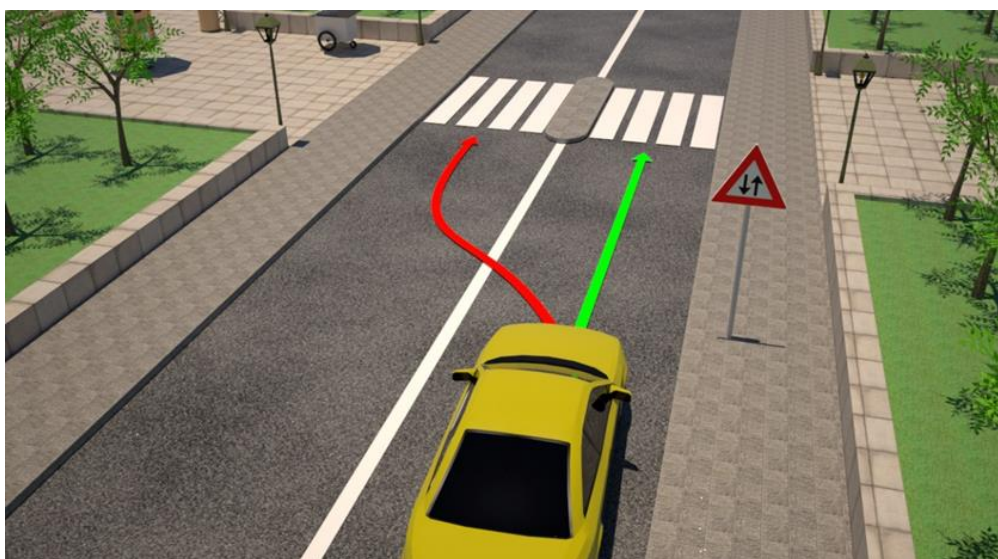
Слика 47

Возилото што се движи по шини поставени по средината на коловозот, не смее да се прстигнува од лева страна. Тоа возило може да се прстигнува од десна страна, ако меѓу тоа возило и десниот раб на коловозот постои сообраќајна лента. (Сл.48)

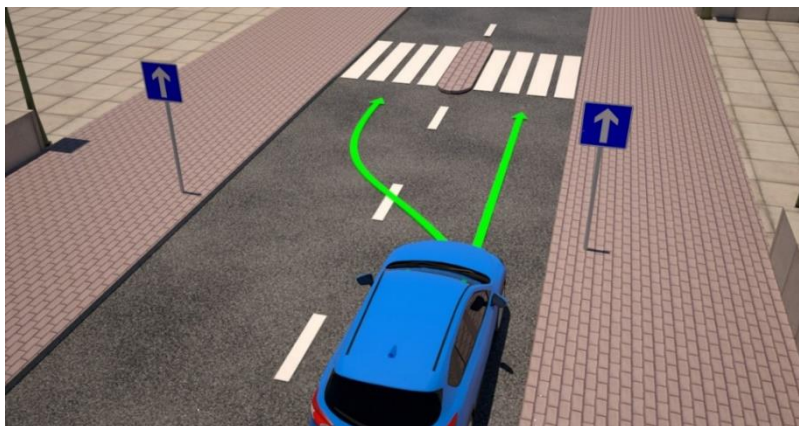
Слика 48

Ако на средината на коловозот се наоѓа пешачки остров или обележан или на друг начин означен простор за паркирање на возила, или некој објект или уред, нив возилата задолжително ги обиколуваат од десната страна. (Сл.49)

Слика 49

Ако површините, објектите или уредите, се наоѓаат на средината на патот со еднонасочен сообраќај, а со поставениот сообраќаен знак не е определено поинаку, тие можат да се обиколуваат од двете страни. (Сл.50)

Слика 50

Возачот кому му е даден знак за престигнување од неговата лева страна е должен да го помести своето возило кон десниот раб на коловозот. Возачот не смее да ја зголемува брзината на движењето на своето возило, за време додека го престигнува друго возило.

Ако заради недоволната ширина на коловозот или неговата состојба не е можно престигнување без загрозување на сообраќајот, возачот на возилото што се движи побавно од возилата што се движат непосредно зад него, е должен да го помести своето возило што повеќе надесно, а ако тоа не е доволно, да го запре своето возило на погодно место што ќе овозможи пропуштање на побрзите возила.

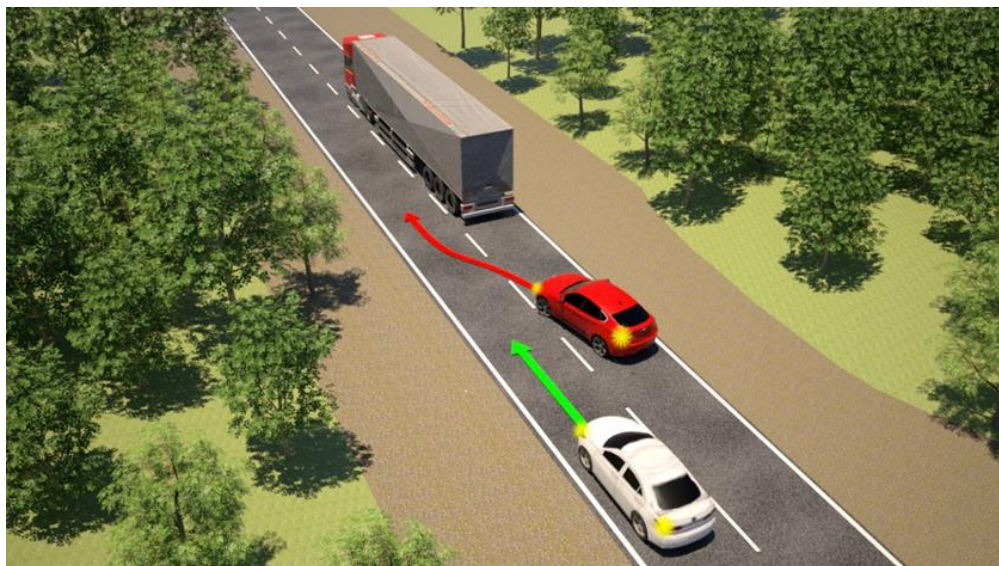
Возачот не смее со возило да започне престигнување или обиколување:

1. Колона на возила. (Сл. 51)

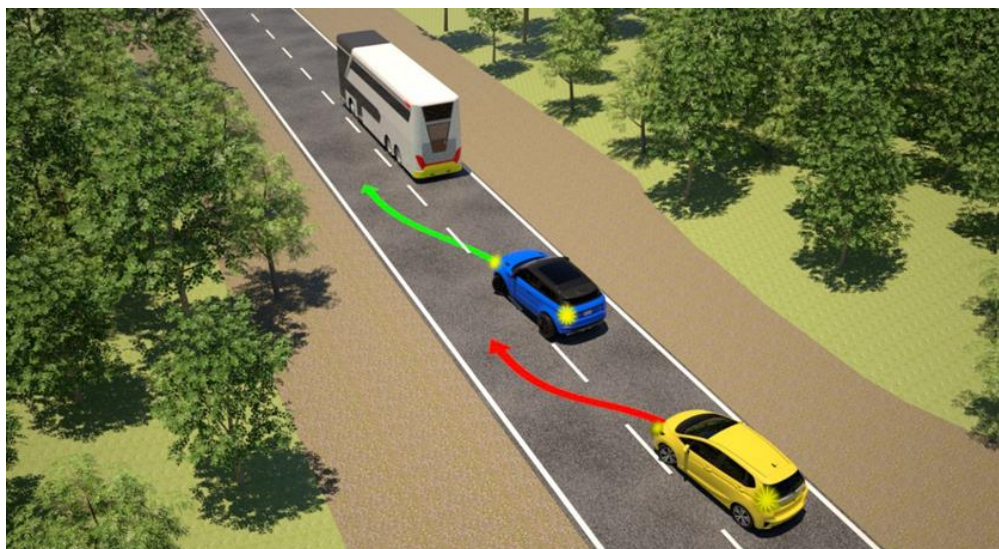
Слика 51

2. Ако возачот кој се движи зад него започнал прстигнување. (Сл.52)

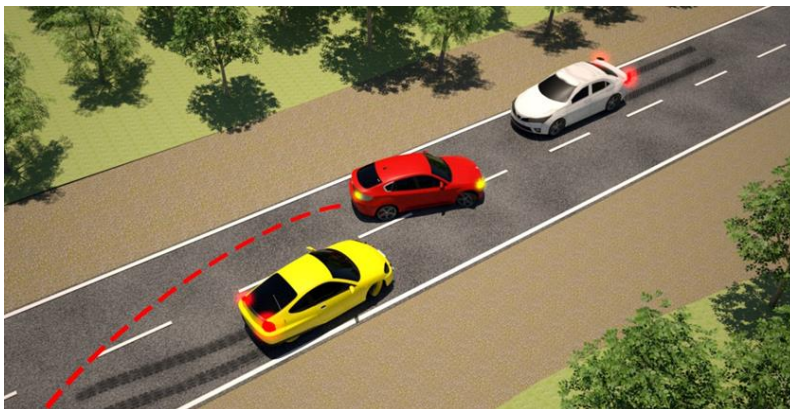
Слика 52

3. Ако возачот кој е пред него на истата сообраќајна лента дал знак дека има намера да го прстигне или обиколи возилото што е пред неговото возило или да обиколи друга пречка на патот. (Сл.53)

Слика 53

4. Ако сообраќајната лента по која е, со намера да го изврши престигнувањето, не е слободна на доволно растојание, така што, водејќи сметка за разликата меѓу брзината на движењето на своето возило за време на престигнувањето и брзината на движење на возилата на другите учесници во сообраќајот што е со намера да ги престигне, со престигнувањето ќе ја загрози безбедноста на сообраќајот или ќе го попречи сообраќајот од спротивната насока. (Сл.54)

Слика 54

5. Ако по извршеното престигнување или обиколување повторно не би можел да заземе положба на сообраќајната лента по која се движел пред престигнувањето или обиколувањето и тоа без попречување или загрозување на другите учесници во сообраќајот, освен кога за престигнување или обиколување ја користи сообраќајната лента што е забранета за сообраќај на возилата од спротивната насока (Сл.54) и

6. По сообраќајната лента што е наменета за принудно запирање на возилата. (Сл.55)

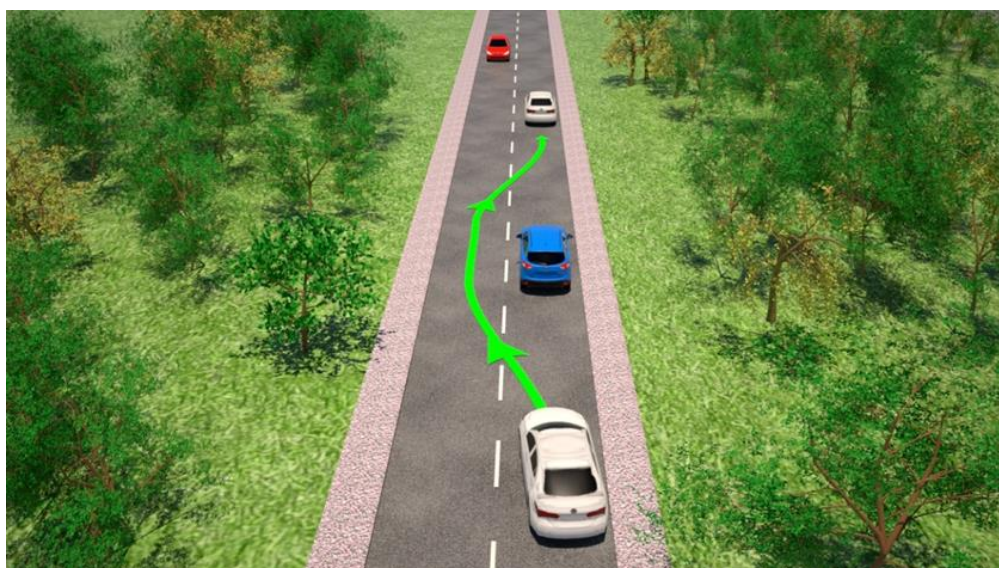
Слика 55

Возачот кој прстигнува е должен своето возило да го држи на потребната оддалеченост од возилото што го прстигнува, така што нема да го попречува ниту загрозува сообраќајот. (Сл.56)

Слика 56

Возачот по прстигнувањето или обиколувањето на едно или повеќе возила, е должен со возилото повторно да заземе положба на сообраќајната лента во која се движел пред да го започне дејството, при што истото ќе го изврши без попречување или загрозување на другите учесници во сообраќајот. (Сл.57)

Слика 57

На коловоз каде што сообраќајот се одвива во две насоки, возачот не смее со возило да престигнува друго возило на мост, во тунел, пред врвот на преслап на патот или во кривина кога прегледноста на патот не е доволна, освен ако на тие места не постојат повеќе сообраќајни ленти обележани со надолжни ознаки на коловозот и наменети исклучиво за движење на возилата во правецот на движењето на неговото возило. (Сл. 58 и 59)

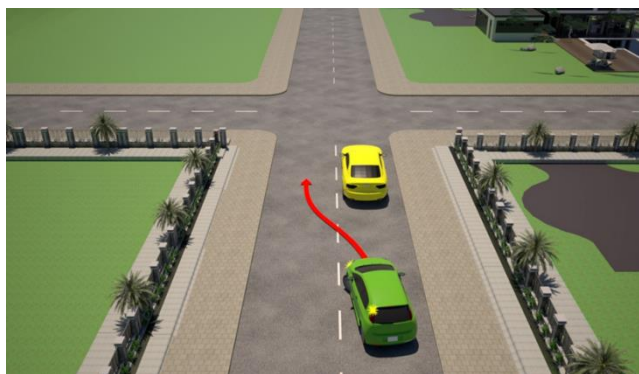

Слика 58

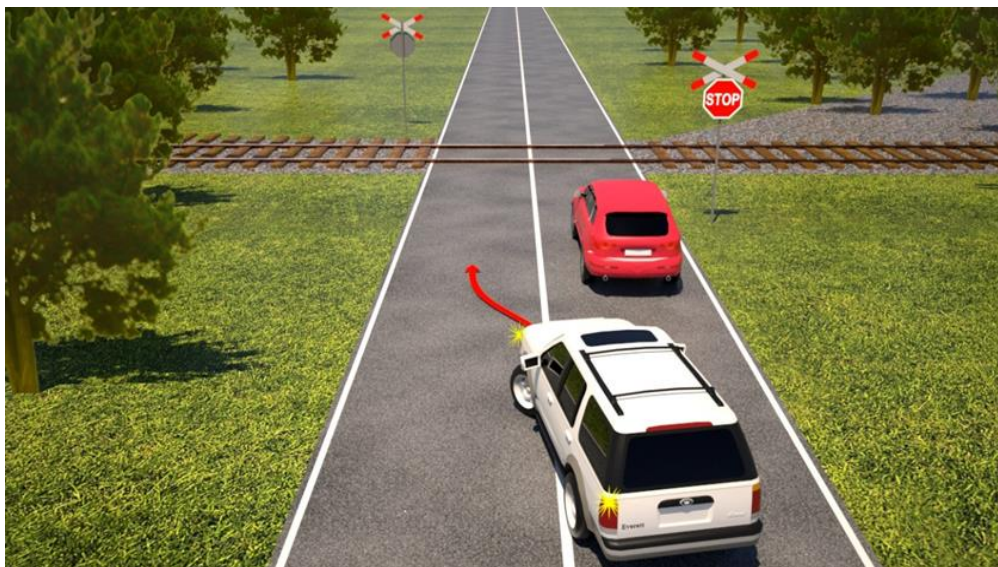

Слика 59

Возачот не смее да престигнува друго возило, освен велосипед, велосипед со помошен мотор, мопед и мотоцикл без странична приколка, непосредно пред раскрсница или непосредно пред и на премин на патот преку железничка или трамвајска пруга на ниво без браник или полубраник. (Сл.60 и 61)

Слика 60

Слика 61

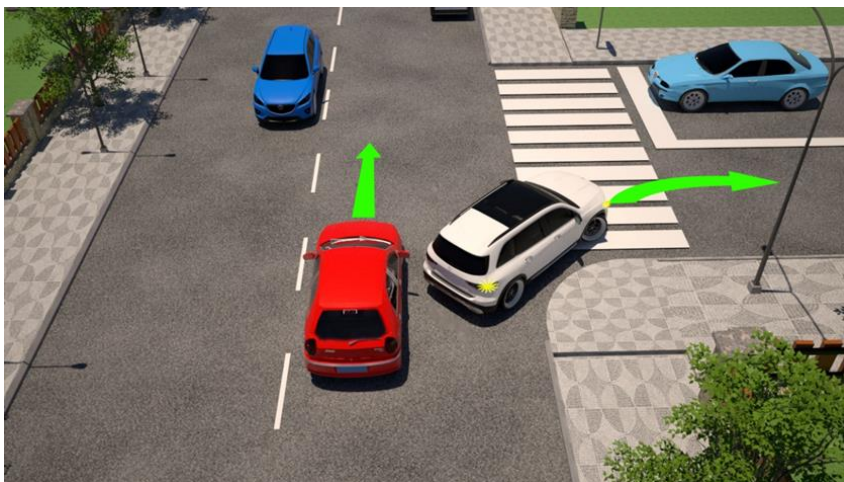
Непосредно пред раскрсница и на раскрсница, возачот смее да престигнува:

1. Возило што свртува налево, а се престигнува од десната страна (Сл.62)

Слика 62

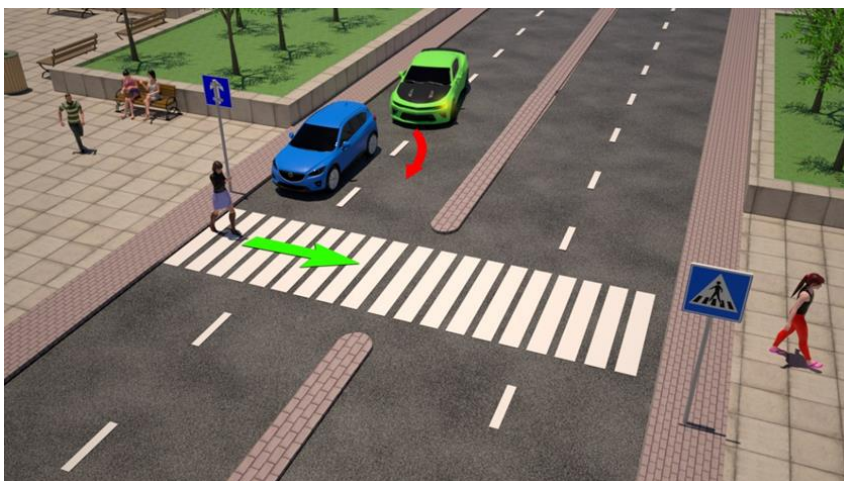
2. Возило што свртува надесно, но притоа со своето возило не преминува на делот од коловозот наменет за сообраќај на возилата од спротивната насока (Сл. 63)

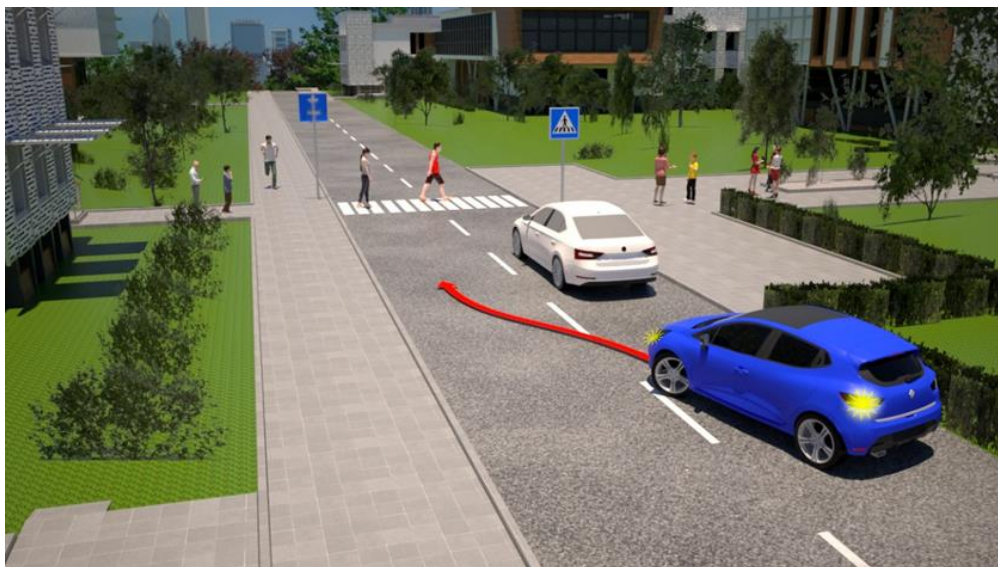
Слика 63

3. Возило што се движи по пат со првенство на минување, но притоа со своето возило да не преминува на делот од коловозот наменет за сообраќај на возила од спротивна насока и
4. Во случај кога сообраќајот на раскрсница е регулиран со светлосни сообраќајни знаци.

Возачот не смее да прстигнува друго возило кое се приближува кон обележан пешачки премин, кое преминува пешачки премин или кое застанало заради пропуштање на пешаци на тој премин. (Сл. 64 и 65)

Слика 64

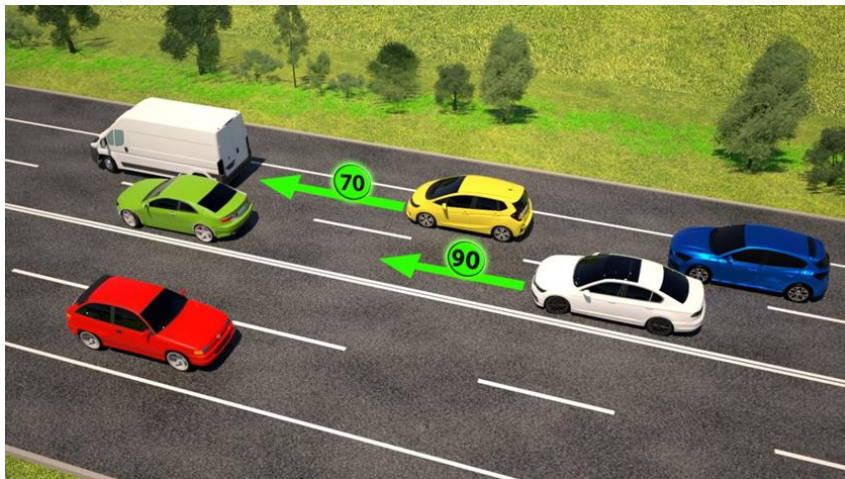
Слика 65

На јавен пат на кој постојат најмалку две сообраќајни ленти наменети за сообраќај на возила во иста насока и на кој има колони на возила, возачот на моторно возило може да ја напушти лентата на која се наоѓа само заради свртување налево или надесно или заради паркирање на возилото. (Сл.66)

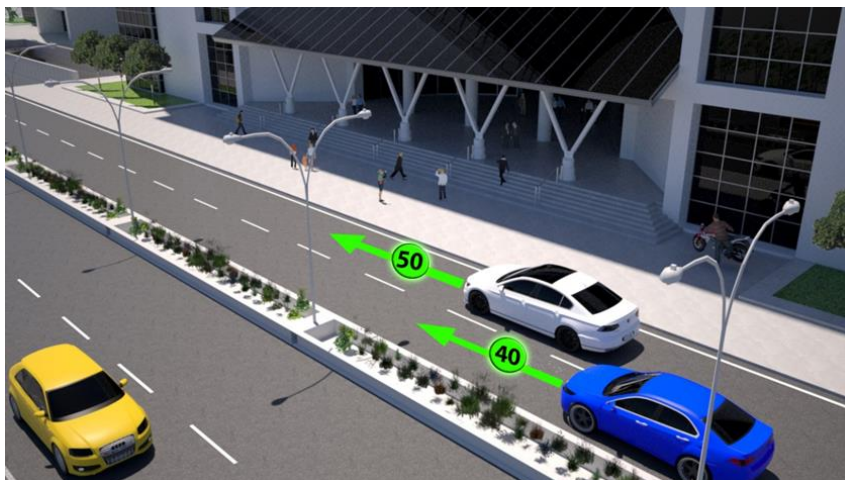
Слика 66

На јавен пат на кој постојат најмалку две сообраќајни ленти наменети за сообраќај на возила во иста насока и на кој има колони на возила, побрзото движење на возилата на едната лента од движењето на другата лента на патот не се смета како престигнување. (Сл.67)

Слика 67

Како престигнување не се смета ниту поминувањето со возило од десната страна на возилото кое за своето движење не ја користи сообраќајната лента покрај десниот раб на коловозот (согласно со одредбата за движење на возила на јавен пат во населено место, со коловоз на кој за сообраќај на возила во иста насока постојат најмалку две обележани сообраќајни ленти за движење на возилото, возачот може да ја користи и сообраќајната лента што не се наоѓа покрај десниот раб на коловозот, ако со тоа не ги попречува другите возила што се движат зад неговото возило). (Сл. 68)

Слика 68

ПОЧИТУВАЈ ги правилата за запирање и паркирање

Возачот, односно сопственикот на возилото, не смее да го запре или паркира возилото на место на кое тоа би ја загрозувало безбедноста на другите учесници во сообраќајот или би претставувало пречка за нормално одвивање на сообраќајот или за движењето на пешаците и велосипедистите. (Сл.69 и Сл.70)

Слика 69

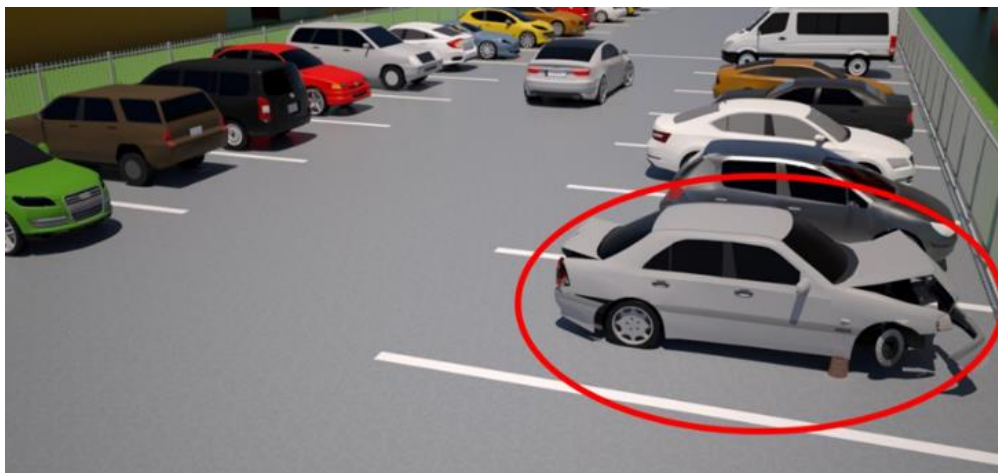

Слика 70

На јавен пат, на места, т.е. на просторот наменет за запирање и паркирање на возила, како и на посебно уредена сообраќајна површина наменета за движење на пешаци и велосипедисти, забрането е да се остават возила кои заради оштетеност, односно дотраеност, не се употребуваат во сообраќајот (хаварисани, напуштени возила, камп-приколки и слично), како и други предмети со кои се попречува одвивањето на сообраќајот и се загрозува животната средина. (Сл.71 и Сл.72)

Слика 71

Слика 72

Возилата и предметите, сопствениците по барање на полициски службеник се должни да ги отстранат веднаш.

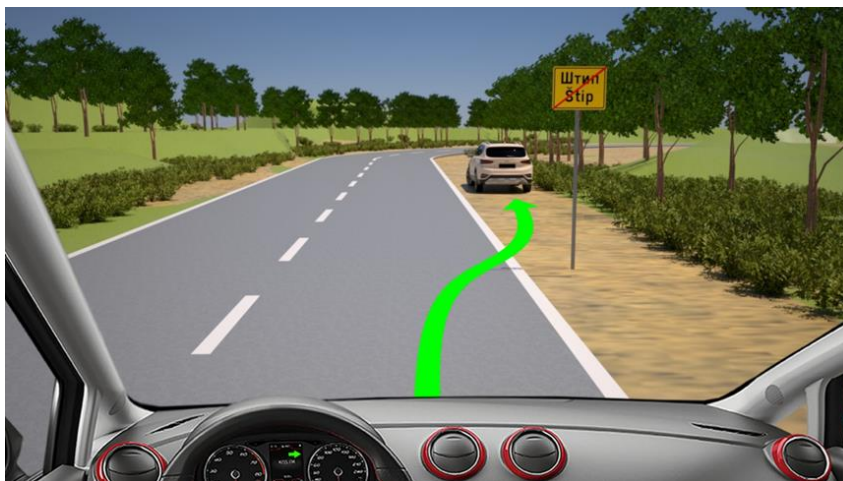
Доколку сопствениците истите не ги отстранат, како и во случај кога тие се отсутни, возилата и предметите ќе бидат отстранети на трошок на нивните сопственици.

Отстранувањето на возилата и предметите го врши надлежно правно лице, на посебно уредени простори за таа намена. (Сл.73)

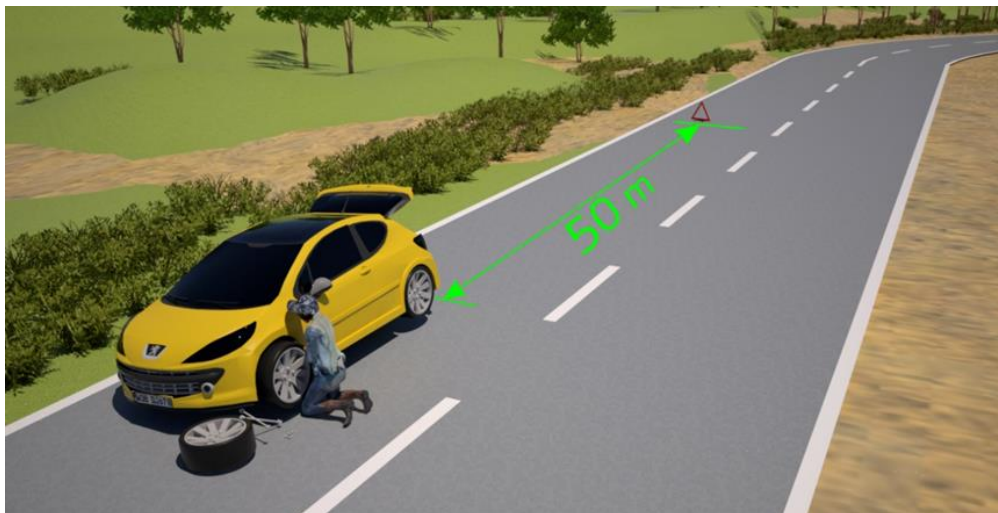
Слика 73

На јавен пат надвор од населено место, возачот, односно сопственикот на возилото, е должен секогаш кога за тоа постои можност возилото да го запре или паркира надвор од коловозот. (Сл.74)

Слика 74

Возачот, односно сопственикот на возилото кој заради неисправност на возилото, сообраќајна незгода или друга оправдана причина е принуден возилото да го запре на коловозот, е должен да ги преземе сите мерки за да не ги доведе во опасност другите учесници во сообраќајот, а возилото што побрзо да го отстрани од коловозот.(Сл.75)

Слика 75

Ако возачот, односно сопственикот на возилото, заради неисправност на возилото, сообраќајна незгода или од друга оправдана причина е принуден да го запре возилото на шини, должен е да го отстрани од шините веднаш, а ако е тоа невозможно веднаш да ги преземе потребните мерки: со цел лицата кои управуваат со возилата што се движат по шини навреме да бидат предупредени за опасноста. (Сл. 76 и Сл.77)

Слика 76

Слика 77

Возачот, односно сопственикот на возилото кој запира или паркира возило на пат, е должен да го запре, односно паркира непосредно покрај десниот раб на коловозот, а на пат на кој сообраќајот се одвива само во една насока може да го запре, односно паркира возилото покрај десниот или левиот раб на коловозот. (Сл.78 и Сл.79)

Слика 78

Слика 79

Ако покрај десниот раб на коловозот се наоѓаат трамвајски или други шини, возачот, односно сопственикот на возилото, е должен да го запре или паркира возилото покрај левиот раб на коловозот. (Сл. 80)

Слика 80

Возачот, односно сопственикот на возилото, може да запре или да паркира возило на места што се наоѓаат на средината на коловозот, само ако тие места се обележани со соодветен сообраќаен знак или со ознака на коловозот. (Сл.81)

Слика 81

Возачот, односно сопственикот на возилото, не смее да запре или паркира возило особено:

- на обележан пешачки премин, како и на премин на велосипедска патека преку коловозот и на оддалеченост помала од десет метри од тие премини,
- на премин на патот преку железничка или трамвајска пруга во исто ниво,
- на железнички или трамвајски пруги и во близината на тие пруги, ако со тоа се спречува сообраќајот на возилата што се движат по шини,
- на раскрсница и на оддалеченост помала од десет метри од најблискиот раб на напречниот коловоз,
- на мостови, во подвозници, на надвозници, како и на растојание помало од петнаесет метри од мостови, тунели, подвозници и надвозници,
- на дел од јавен пат, во близина на врв од преслап и во кривина каде што прегледноста на патот е недоволна и каде што обиколување на возилото не би можело да се изврши без опасност,
- на дел од јавен пат, каде што ширината на слободниот премин од запреното или паркираното возило до полната надолжна линија на коловозот или до некоја пречка на патот би била помала од три метри, односно до спротивниот раб на коловозот би била помала од четири метри,
- на место на кое возилото би го засолнувало поставениот сообраќаен знак или уредот за давање светлосни сообраќајни знаци,
- на велосипедска патека, односно лента,
- на тротоар, односно пешачка патека, ако тоа не е изречно регулирано со сообраќаен знак. Ако е дозволено паркирање, односно запирање, задолжително треба да се остави најмалку 1,6 метри ширина на површината за движење на пешаци, со тоа што таа површина не може да биде покрај работ на коловозот,
- на дел од коловозот, кој како стојалиште за возила на јавниот сообраќај е обележан со ознаки на коловозот,
- на дел од јавен пат пред премин на пат преку железничка или трамвајска пруга во исто ниво и тоа на оддалеченост помала од 15 метри од тие премини,
- на оддалеченост помала од 15 метри пред и зад знакот со кој е обележано стојалиште за возилата за јавен сообраќај,
- пред влез во објект, двор или гаража,
- на хортикултурно уредени зелени површини, градски зеленила и паркови,
- над приклучок на водоводната мрежа или влез во канализација или друга мрежа на комуналните претпријатија,

- на места предвидени за движење и паркирање на лица со посебни потреби,
- на место каде што паркираното возило би го оневозможило пристапот на друго возило, заради паркирање или излегување на веќе паркирано возило,
- на плоштад, пешачка зона и противпожарен пат и
- на паркинг место кое со дополнителна табла, сообраќаен знак или ознака на коловозот е обележано место за паркирање на возила за лица со посебни потреби.

По исклучок, возач на возило кој врши авто-такси превоз на патници може да запре и на местата или на сообраќајната лента за возила на јавен градски превоз која не е наменета за движење на трамваи исклучиво за потребното време за влез, односно излез на патници.

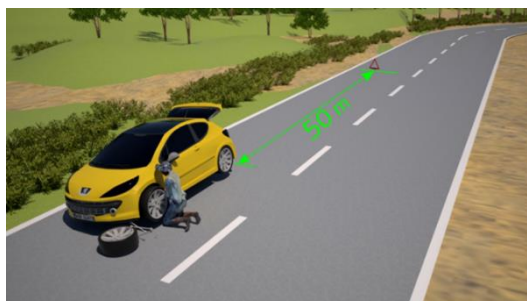
Возачот, односно сопственикот на возилото, е должен моторно возило, трицикл, лесен четирицикл, четирицикл, трактор, приклучно возило и запрежно возило што е запрено на коловоз, да го обележи со посебен знак со кој се означува запрено возило на коловозот во случај:

- кога бил принуден своето возило да го запре на местото или на делот од патот;

- кога возилото е запрено на коловоз на такво место што возачите на возилата кои наидуваат од истата насока, не можат или тешко можат навремено да го забележат и

- на автопат и на пат резервиран за сообраќај на моторни возила, како и на дел од патот што не е доволно прегледен.

Знакот се поставува на коловозот зад запреното возило, во вертикална положба и на доволна оддалеченост, која на пат надвор од населено место не може да биде помала од 50 м, а во населено место не може да биде помала од 15 м. Знакот на ист начин се поставува и кога на патот е запрена колона од моторни возила, при што во тој случај на коловозот наместо еден, се поставуваат два знака и тоа еден покрај друг. (Сл.82)

Слика 82

Ако во моторното возило е вграден уред за истовремено вклучување на сите покажувачи на правецот, тој уред треба да биде вклучен.

На запрено или паркирано возило не смеат да се отворат вратите, ако со тоа се попречува движењето на другите учесници во сообраќајот или се загрозува безбедноста на сообраќајот. (Сл.83)

Слика 83

Кога возачот, односно сопственикот на возилото, го остава возилото без непосреден надзор, е должен да ги преземе сите потребни мерки со кои ќе се спречи неовластено користење на возилото или самотргнување на возилото од местото на кое е оставено, а особено:

- да ги сврти предните тркала кон тротоарот, односно патот и да ја стави рачката на менувачот за возење наназад – ако возилото се остава на надолнина, односно да ги сврти предните тркала кон средината на патот, да ја стави рачката на менувачот во прв степен на пренос и да ја притегне паркирната кочница – ако возилото е оставено на нагорнина (Сл.84) и

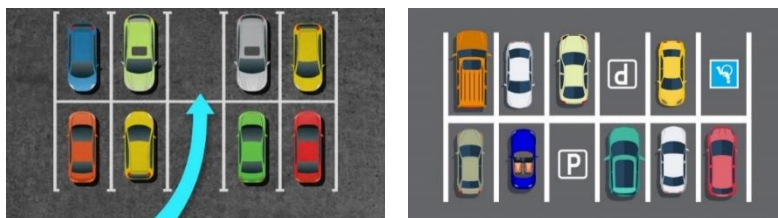
Слика 84

- да стави клинесте подлошки под соодветните тркала на возилото, ако на пат со надолжен наклон е оставено возило кое е опремено со такви подлошки. (Сл.85)

Слика 85

На сообраќајна површина наменета за запирање и паркирање на возила, на која со сообраќаен знак или со посебна ознака се определени просторот и начинот за запирање и паркирање, возачот, т.е. сопственикот на возилото, е должен да го запре и паркира возилото само на определениот простор, односно начин. (Сл.86)

Слика 86

При запирање и паркирање на возила, возачот, односно сопственикот на возилото, е должен меѓу своето возило и возилото што е претходно запрено или паркирано да остави доволен простор, за да може возачот на претходно паркираното возило непречено да влезе во возилото и возилото непречено повторно да се вклучи во сообраќај. (Сл.87)

Слика 87

Во случај на принудно запирање на возилото поради сообраќајна незгода, изведување работи на патот или во други случаи кога е неопходно запирање на возилото, возачот не смее да го напушти возилото, освен заради укажување помош на лице или во случај на опасност.

Безбедни семејни паркинг зони Посебни паркинг места за трудници и возачи со деца до три години

Слика 88

Резервирани паркинг места за автомобили пред јавните установи, објектите на медицинските установи, рекреативните, спортските и трговските центри, е хумана потреба од посебно значење.

Во земјава, освен резервирани и посебно обележани паркинг места за автомобилите на лицата со посебни потреби, се обележаа и резервираа посебни места на паркинзите за бремени жени и возачи на автомобили во кои се превезуваат деца до тригодишна возраст, со поставување соодветни табли, а возилата на тие категории граѓани се обележани со налепници. (Сл.88)

Ознаката за паркирање на безбедните семејни паркинг места, гарантира резервирано и внимателно избрано паркинг место, но не ослободува од надоместокот за паркирање. Оваа ознака може да се извади во станиците за технички преглед на АМСМ во Скопје.

Првите паркинг места се обележани во станиците за технички преглед на АМСМ во Скопје (Центар и Чаир) и во Велес, а останатите обележани паркинг места се во рамките на паркинзите со кои стопанисува ЈП Градски паркинг Скопје:

- Зона А0 - Средно Водно – обележани се 4 паркинг места (две места на горниот и две места на долниот паркинг)
- Зона А3 - ул. „Даме Груев“, пред полициска станица Беко – обележано 1 паркинг место
- Зона А4 - ул. „Даме Груев“, зад Собрание на РСМ – обележани 2 паркинг места
- Зона А5 - ул. „Орце Николов“ – обележано 1 паркинг место
- Зона А8 - Камен мост – обележани 2 паркинг места
- Зона Ц15 - ул. „Ѓуро Ѓаковик“ – обележано 1 паркинг место
- Зона Ц 80 - „Зоолошка градина“ – обележани 3 паркинг места
- Зона Д4 - „Веро“, Аеродром („Рударски институт“) – ќе се обележат 2 паркинг места по завршување на градежните работи на паркингот
- Зона Д 40 - Болница „8 Септември“ – обележани 3 паркинг места
- Зона Д 62 - Тениски клуб „АБЦ“ (Сточарски институт) – обележани 2 паркинг места
- Зона Д1 - Хотел „Русија“ – обележани 2 паркинг места
- Зона Л - Клиника за гинекологија и акушерство, Клинички центар – обележани 4 паркинг места

Со безбедните семејни паркинг зони се имплементираат европските трендови за зголемување на безбедноста во сообраќајот, намалување на бројот на жртвите во сообраќајот, како и унапредување на сообраќајната култура и навики.

ПОЧИТУВАЈ ги правилата за влечење на приклучно возило

Во сообраќајот на јавен пат, на моторно возило може да му бидат додадени најмногу две приклучни возила за превоз на товар, односно едно приклучно возило за превоз на лица, а на автопат и на пат резервиран за сообраќај на моторни возила – само едно приклучно возило.

Со моторно возило смее да се влече само приклучно возило кое суштествено не ја намалува неговата стабилност. (Сл.89)

Слика 89

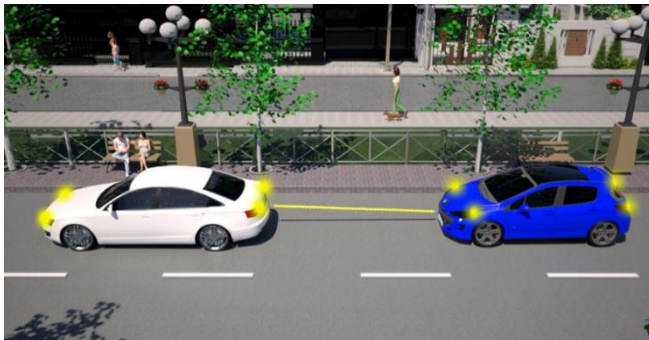
Моторно возило со влечен уред не смее да учествува во сообраќајот на јавен пат, ако не влече приклучно возило. (Сл.90)

Слика 90

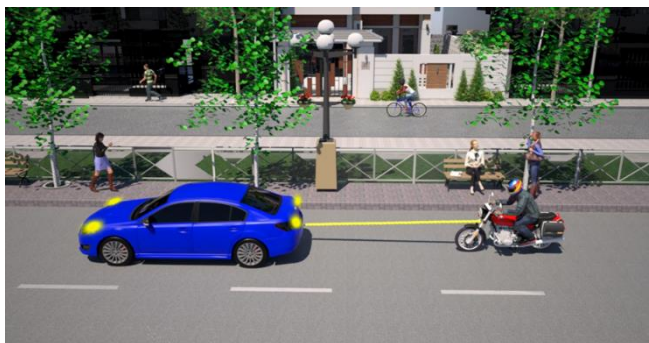
ПОЧИТУВАЈ ги правилата за влечење на неисправно возило

Моторно возило може да влече друго возило поради неисправност, односно недостиг на одделни делови, само ако не може самостојно да се движи. (Сл. 91)

Слика 91

Моторно возило не може да влече мотоцикл со или без странична приколка или друго возило на две тркала. (Сл.92)

Слика 92

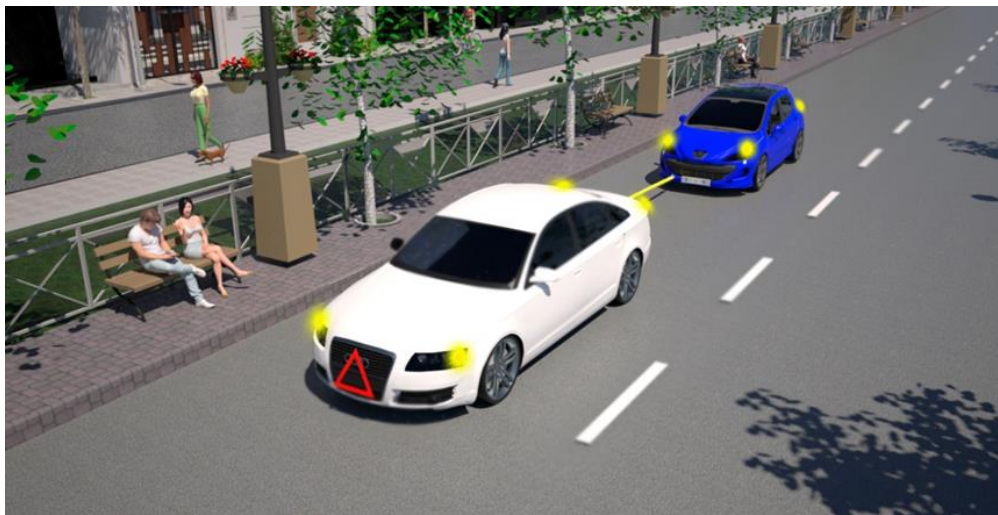
Моторно возило може да влече друго неисправно моторно возило ноќе и дење, во услови на намалена видливост, ако на влеченото возило се вклучени покажувачи на правците и светлата за означување на возилото или ако моторното возило употребува жолто ротационо светло. (Сл.93)

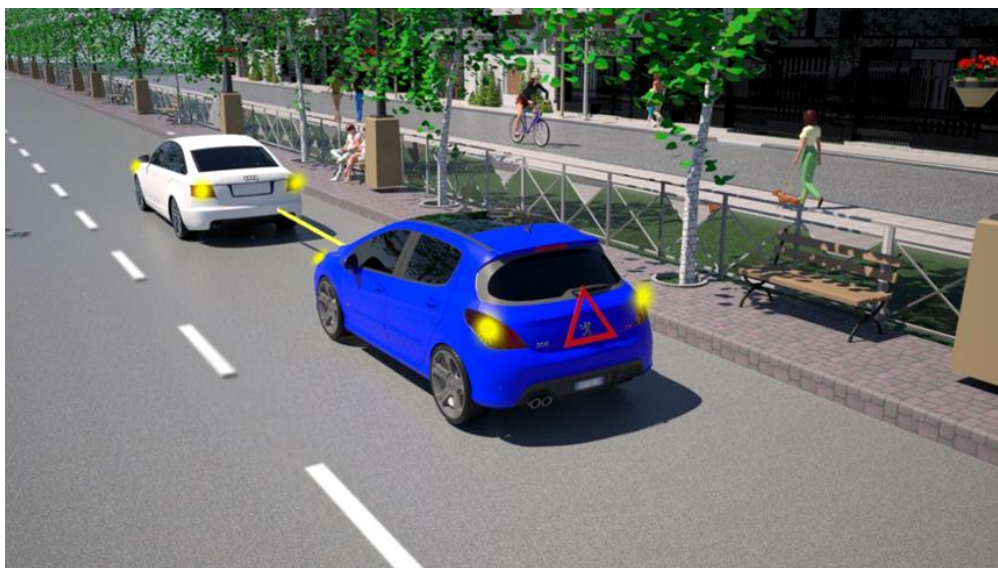
Слика 93

За време на влечењето на возилото, на влечното возило треба да бидат вклучени покажувачи на правците, додека на влеченото возило ако се исправни. Двете возила треба да бидат обележани со сигурносен триаголник.

Сигурносниот триаголник на влечното возило се поставува на предната страна, додека на влеченото возило на задната страна. (Сл.94 и 95)

Слика 94

Слика 95

Со влеченото возило забрането е превоз на лица, со исклучок на возачот кој го управува возилото.

Моторно возило на пат може да се влече со помош на јаже, крута врска (руда) и со потпирање или бесење на возилото за влечното возило. (Сл.96, Сл.97 и Сл.98)

Слика 96

Со помош на јаже не смее да се влече моторно возило на кое не му се исправни уредите за управување или уредите за запирање, ниту товарно моторно возило и автобус.

Слика 97

Со крута врска не смее да се влече моторно возило кое нема исправен уред за управување, ниту моторно возило потешко од влечното возило, ако не му е исправна работната кочница.

Слика 98

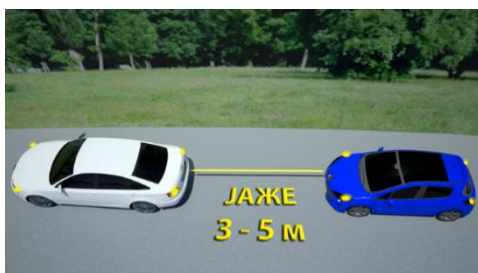
Ако моторно возило се влече со помош на јаже или крута врска, лицето кое управува со влеченото возило потребно е да има возачка дозвола за управување од онаа категорија возила на која му припаѓа возилото кое се влече.

Влечење на натоварено товарно возило со или без приклучно возило, односно трактор со приклучно возило, е дозволено само до првото место погодно за претовар на товарот, а по исклучок и до првото место на кое може да се отстрани неисправноста на возилото. (Сл.99)

Слика 99

Растојанието меѓу влечното и влеченото моторно возило, ако се влече со јаже изнесува три до пет метри, а ако се влече со помош на крута врска може да изнесува и помалку од три метри. (Сл.100)

Слика 100

Моторно возило кое на пат влече друго неисправно моторно возило, не смее да се движи со брзина поголема од 40 km/h. (Сл.101)

Слика 101

ПОЧИТУВАЈ ги правилата за употреба на светла во сообраќајот

Во сообраќај на пат, дење и ноќе, за време на управување со возилото, возачот на возилото задолжително треба да ги има запалено најмалку соборените светла за осветлување на патот. (сл.102 и 103)

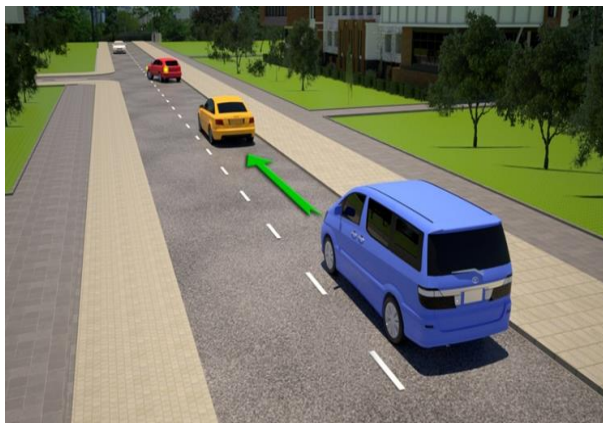
Слика 102

Слика 103

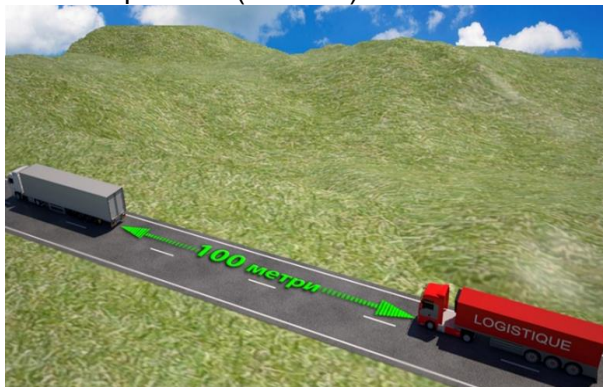
ПОЧИТУВАЈ го правилото за растојание помеѓу возилата

Возачот е должен да го управува возилото на оддалеченост од другите возила што учествуваат во сообраќајот, која одговара на брзината на движењето на возилото и на другите околности во сообраќајот, при што со таа оддалеченост од другите возила не предизвикува опасност и не ги попречува другите возачи. (Сл.104)

Слика 104

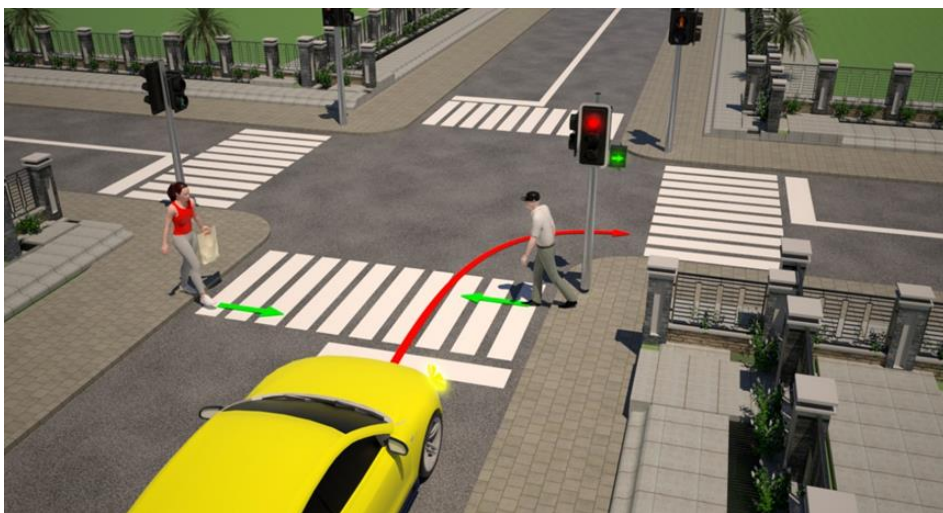
Кога на јавен пат надвор од населено место кој има само по една сообраќајна лента наменета за сообраќај на возила во една насока, се движат едно по друго моторно возило чија најголема дозволена маса е поголема од 3.500 kg, чија должина е поголема од седум метри, возачите се должни меѓу секое од тие возила да држат оддалеченост од најмалку 100 m. Оваа одредба не се однесува на делот од јавен пат на кој престигнувањето е забрането. (Сл. 105)

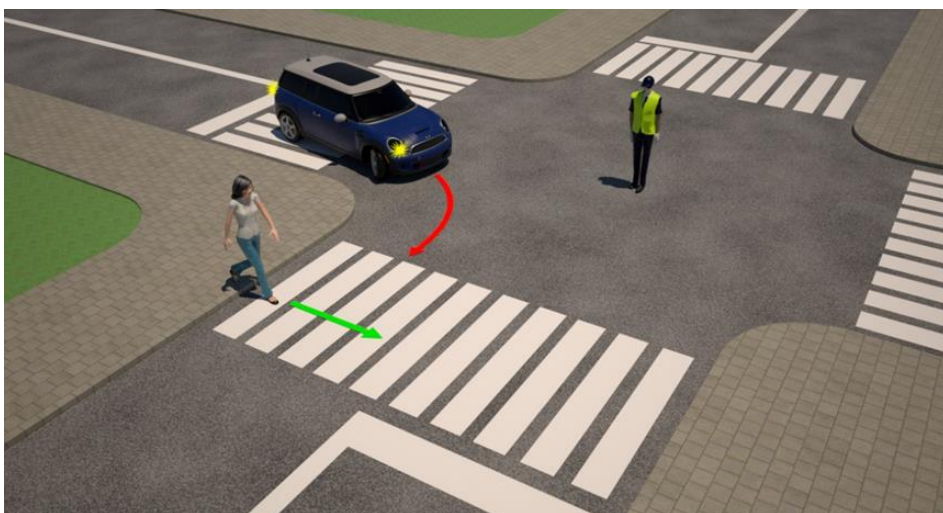
Слика 105

ПОЧИТУВАЈ ја обврската на возачите кон пешаците

Ако сообраќајот на обележан пешачки премин е регулиран со светлосни сообраќајни знаци или со знаци што ги дава полициски службеник, возачот е должен своето возило да го запре пред пешачкиот премин, кога со дадениот знак му е забрането минување, а ако на таков премин со дадениот знак му е дозволено минување – возачот не смее да го попречува минувањето на пешаците кои веќе стапнале на пешачкиот премин. (Сл.106 и Сл.107)

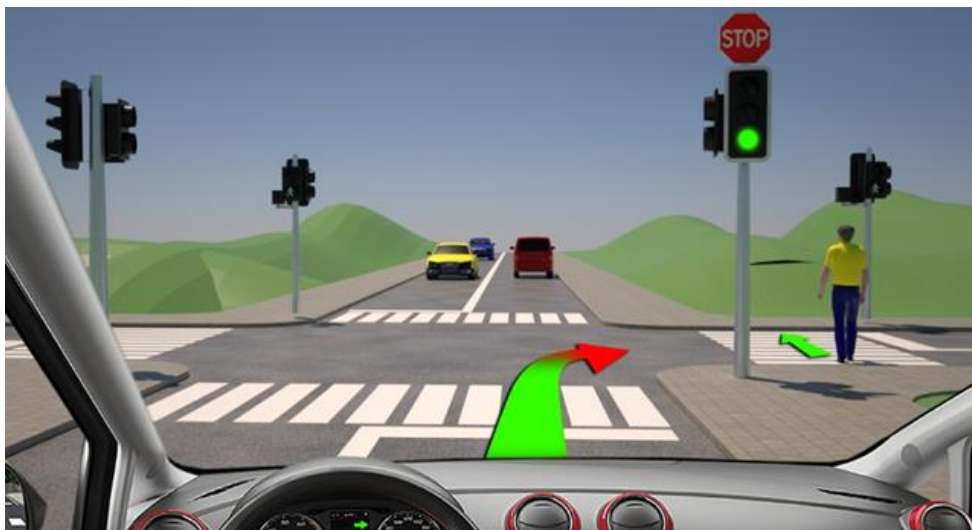

Слика 106

Слика 107

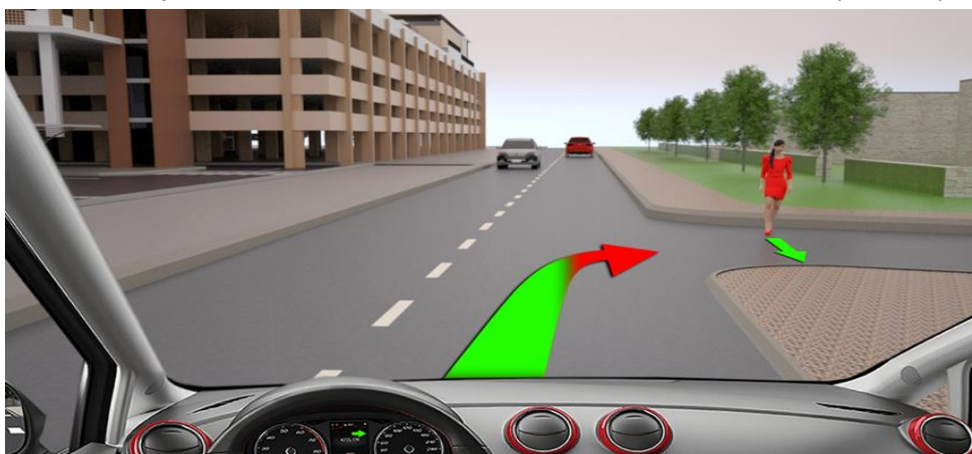
Ако обележаниот пешачки премин се наоѓа на влезот на страничен пат, возачот кој свртува на тој пат е должен свртувањето да го врши со намалена брзина и да ги пропушти пешаците кои веќе стапнале или кои стапнуваат на пешачкиот премин, а по потреба и да го запре своето возило. (Сл.108)

Слика 108

Ако на обележаниот пешачки премин сообраќајот не е регулиран со уреди за давање светлосни сообраќајни знаци, ниту со знаци на полициски службеник, возачот е должен кон таквиот пешачки премин да се доближува со доволно умерена брзина и да го запре своето возило за да ги пропушти и да не ги загрози пешаците кои стапнале или кои стапнуваат на пешачкиот премин.

Возачот кој свртува на страничен пат, на чиј влез не постои обележан пешачки премин, е должен свртувањето да го изврши со намалена брзина и да ги пропушти пешаците кои веќе стапнале на коловозот. (Сл.109)

Слика 109

Возачот кој со возило преминува преку површина наменета за движење на пешаци (движење преку тротоар, излегување од гаража, двор или друга површина која не е наменета за јавен сообраќај), не смее притоа да го загрозува или попречува движењето на пешаците.

Возач што се движи со возило по коловоз на кој има вода, е должен да го приспособи возењето така што да не ги прска пешаците, возачите на велосипеди, велосипеди со помошен мотор, мопеди, мотоцикли, трицикли, лесни четирицикли и четирицикли.

Возачот со возило не смее да пресекува колона деца, единици на Армијата на Република Северна Македонија и на полицијата, погребна поворка, како и секоја друга организирана поворка на граѓани што се движи по коловозот. (Сл.110)

Слика 110

ПОЧИТУВАЈ ги правилата за сообраќај на премин на пат преку железничка пруга

Возачот кој со возило се доближува кон премин на пат преку железничка пруга во исто ниво е должен движењето на возилото да го прилагоди така што ќе може да го запре пред уредот за затворање на сообраќајот на преминот или пред уредот за давање знаци со кои се најавува доближување на воз, односно да може да го запре возилото пред да стапи на железничката пруга. (Сл.111)

Возачот на возилото кое се доближува кон преминот должен е да застане на знак на овластените работници од областа на железничкиот сообраќај.

Слика 111

Учесниците во сообраќајот се должни да запрат пред премин на јавен пат преку железничка пруга во исто ниво, ако уредот за затворање на сообраќајот е спуштен, или ако тој уред веќе почнал да се спушта или ако се даваат светлосни или звучни знаци што предупредуваат дека тој уред ќе почне да се спушта, односно дека кон преминот на патот преку железничката пруга наидува воз. (Сл.112)

Слика 112

Пред премин на патот преку железничка пруга во исто ниво, каде што се поставени светлосни сообраќајни знаци, учесниците во сообраќајот се должни да запрат кога ќе се појави црвено трепкаво светло или црвено непрекинато светло. (Сл.113)

Слика 113

Учесниците во сообраќајот кои минуваат преку железничка пруга во исто ниво, се должни тоа да го прават со особена претпазливост и кога светлата на преминот не се запалени.

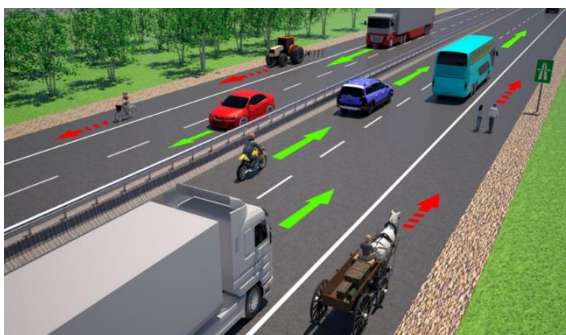
На премин на патот преку железничка пруга во исто ниво, на кој нема уред за затворање на сообраќајот ниту уред за давање знаци со кои се најавува доближување на воз, учесниците во сообраќајот можат да преминат преку железничката пруга дури откако претходно ќе се уверат дека по пругата не наидува воз или некое друго возило што се движи по шини. (Сл.114)

Слика 114

ПОЧИТУВАЈ ги правилата за сообраќај на автопат, експресен пат и на пат резервиран за сообраќај на моторни возила

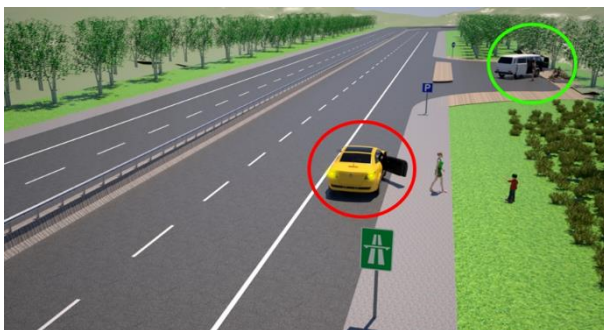
По автопат, експресен пат и на пат резервиран за сообраќај на моторни возила, не смеат да се движат пешаци, велосипеди, мобилни машини, мотокултиватори, трактори, запрежни возила и добиток, ниту возила кои според ЗБСП не се сметаат за моторни возила, освен мотоцикли чија сила на мотор е поголема од 35 киловати. (Сл.115)

Слика 115

На автопат, експресен пат и на пат резервиран за сообраќај на моторни возила, не смеат да се движат ниту моторни возила, кои според своите конструкциски својства не можат да се движат со брзина од најмалку 60 км/ч. Оваа одредба не се однесува на возилата на Армијата на Република Северна Македонија, полицијата, како и возила на правното лице надлежно за одржување на патишта, кога даваат посебни светлосни знаци (жолто трепкачко светло).

На автопат, експресен пат и на пат резервиран за сообраќај на моторни возила, возачот не смее да запира и паркира возило, освен на површините надвор од коловозот кои за тоа се посебно уредени и обележани. (Сл.116)

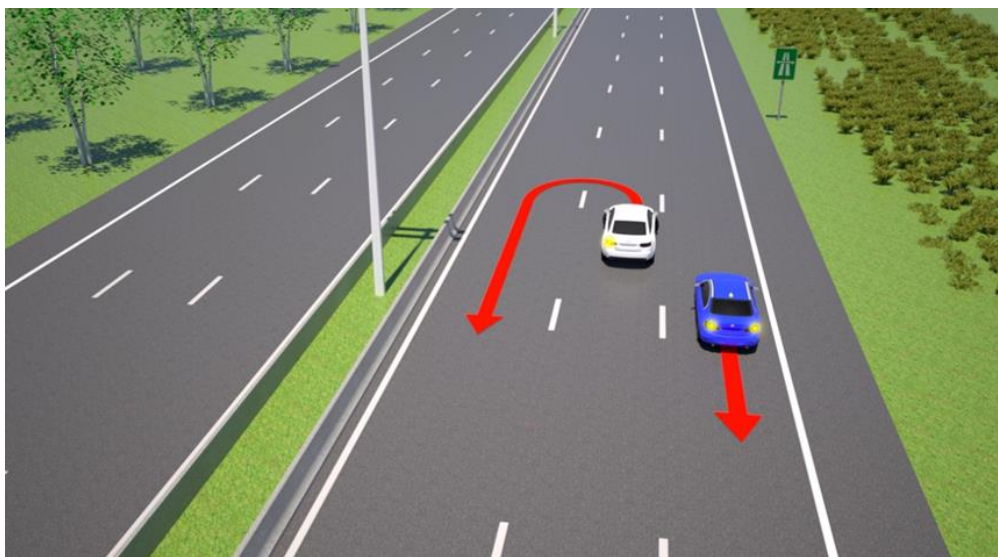
Слика 116

Возачот кој заради неисправност на возилото или од други причини е принуден да го запре возилото на коловозот од автопатот, експресниот пат, односно од патот резервиран за сообраќај на моторни возила, е должен истото да го запре на посебната лента за принудно запирање на возило, ако таа постои на тоа место и да ги преземе потребните мерки за што побрзо отстранување на возилото од коловозот. (Сл.117)

Слика 117

На автопат, експресен пат и на пат резервиран за сообраќај на моторни возила, возачот не смее да врши полукружно свртување со возилото од една насока на сообраќајот во спротивната насока, ниту движење со возилото наназад. (Сл.118)

Слика 118

На автопат, експресен пат и на пат резервиран за сообраќај на моторни возила, не смее да се вклучи моторно возило што влече друго моторно возило, кое заради неисправност или недостиг на одделни делови не може да се движи. (Сл.119)

Слика 119

По исклучок, влечење на возилото е дозволено по автопат, експресен пат, односно на пат резервиран за сообраќај на моторни возила, ако причината за влечење настанала за време на движењето на моторното возило по автопатот, експресниот пат, односно по патот резервиран за сообраќај на моторни возила, но само по крајната десна сообраќајна лента до првиот приклучен пат, по кој влеченото возило може да се исклучи од сообраќајот на автопатот, експресниот пат т.е. патот резервиран за сообраќај на моторни возила. (Сл.120)

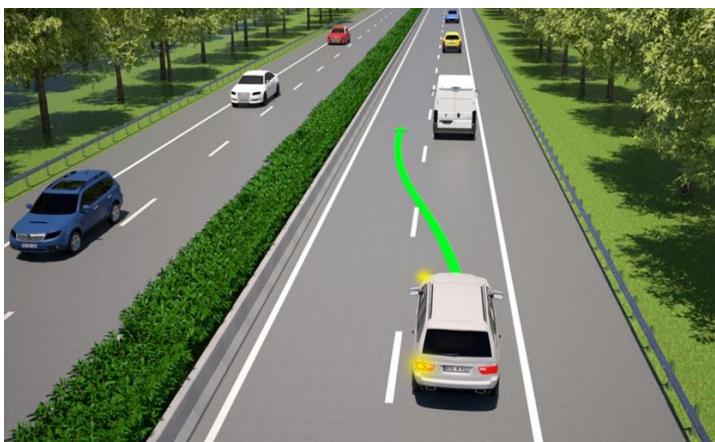
Слика 120

На автопат, експресен пат и на пат резервиран за сообраќај на моторни возила, моторните возила се движат по крајната десна сообраќајна лента, која не е зафатена со возила во колона. (Сл.121 А)

Слика 121 А

На автопат, експресен пат и на пат резервиран за сообраќај на моторни возила, возач смее да ја менува сообраќајната лента заради побрзо движење, само со преминување со возилото во левата сообраќајна лента. (Сл.121 Б)

Слика 121 Б

На автопат, експресен пат и на пат резервиран за сообраќај на моторни возила, возач не смее со возилото да се движи по сообраќајната лента за принудно запирање, ниту да се движи на начин кој оневозможува соодветно растојание меѓу неговото возило и возилото што се движи пред него.

На автопат, експресен пат и на пат резервиран за сообраќај на моторни возила, возач не смее со возилото да ги забрзува возилата што се движат пред него со давање светлосни и звучни знаци или на друг начин, ниту да презема друго дејство со кое се загрозува безбедноста на учесниците во сообраќајот.

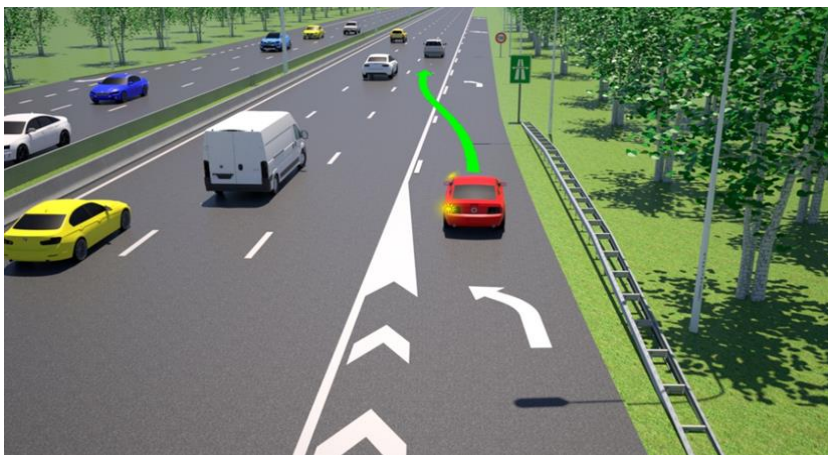
На автопат, експресен пат и на пат резервиран за сообраќај на моторни возила, со три или повеќе сообраќајни ленти наменети за сообраќај на возила во една насока, возачите на товарни моторни возила чија најголема дозволена маса е поголема од 3.500 kg и на група возила чија должина е поголема од седум метри, смеат да ги користат само двете сообраќајни ленти што се наоѓаат покрај десниот раб на коловозот. (Сл.122)

Слика 122

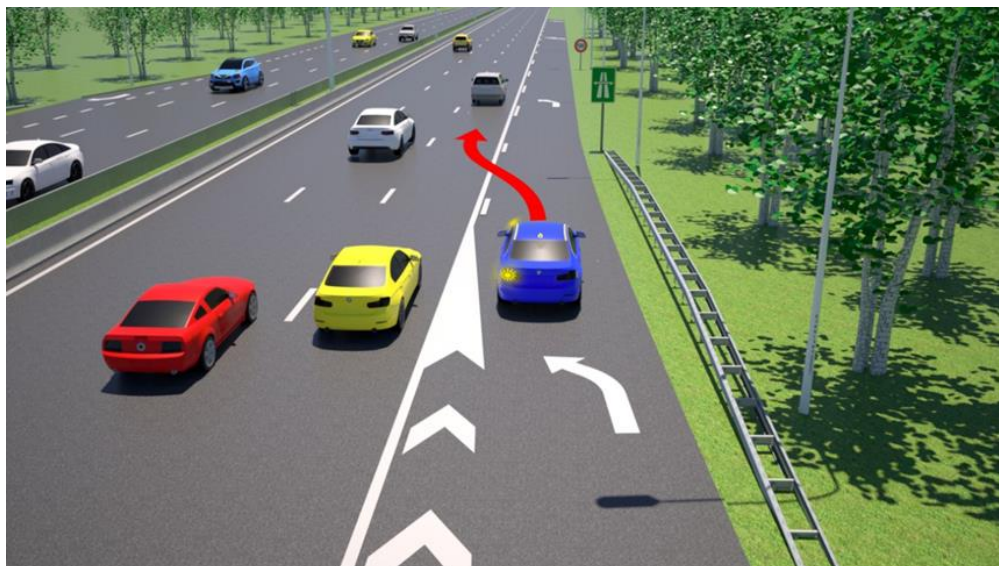
Возачот кој со моторно возило се вклучува во сообраќајот на автопат, експресен пат, односно на пат резервиран за сообраќај на моторни возила, е должен:

- Да ја користи посебната лента за забрзување, кога таква лента постои на приклучниот пат и да се вклучи во сообраќајот на автопатот, односно на патот резервиран за сообраќај на моторни возила, давајќи соодветен знак на начин со кој не го загрозува сообраќајот на возилата што се движат по автопатот, т.е. патот резервиран за сообраќај на моторни возила (Сл.123) и

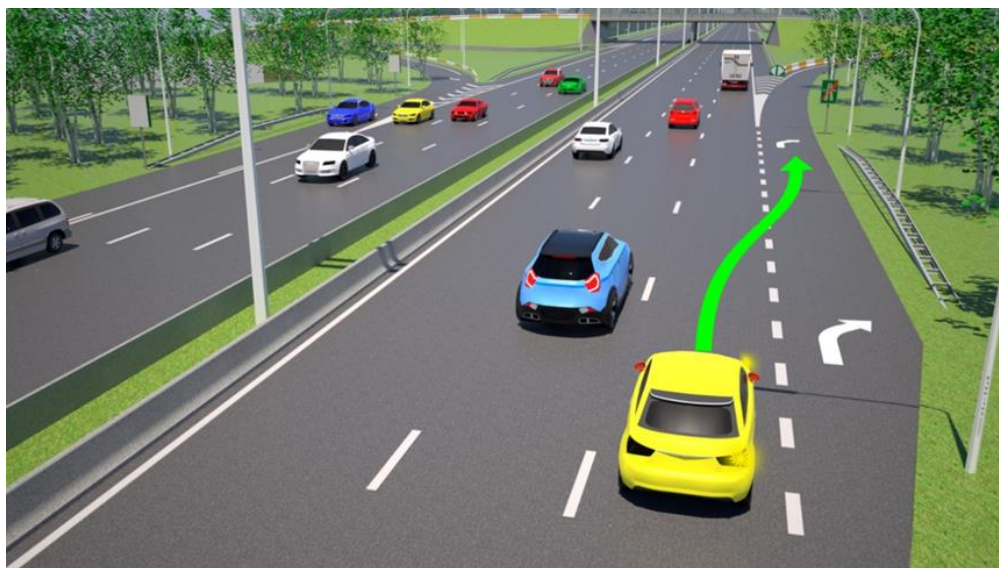
Слика 123

- Да ги пропушти возилата што се движат по автопатот, односно на патот резервиран за сообраќај на моторни возила, ако на местото каде што се вклучува во сообраќајот на автопатот, не постои посебна лента за забрзување (Сл.124).

Слика 124

Возачот кој со возилото се исклучува од сообраќајот на автопат, експресен пат, односно на пат резервиран за сообраќај на моторни возила, е должен со своето возило навремено да заземе положба на крајната десна сообраќајна лента и што побрзо да премине на посебната лента за забавување, ако таква лента постои на влезот во приклучниот пат (Сл.125).

Слика 125

Во случај на застој на сообраќајот на автопат, експресен пат, односно на пат резервиран за сообраќај на моторни возила, возилата задолжително треба да остават доволен простор по левата страна на коловозната лента, за движење на возилата на полицијата, на возилата за укажување прва помош и противпожарните возила. (Сл.126)

Слика 126

ПОЧИТУВАЈ ги правилата за сообраќај во тунел

Возачот кој се движи со возило низ тунел, не смее да го запира возилото во тунелот, ниту смее со возилото да врши полукружно свртување или движење наназад. (Сл.127)

Возачот на моторно возило е должен за време на движењето низ тунел да ги има запалени соборените светла за осветлување на патот.

Слика 127

ПОЧИТУВАЈ ги правилата за возила под придружба

Како возила под придружба се сметаат возилата на кои им е доделена придружба од возила на полицијата или од воени лица на посебни моторни возила, снабдени со уреди за давање на посебни звучни и светлосни знаци во сина и црвена боја, додека се даваат тие знаци. (Сл.128)

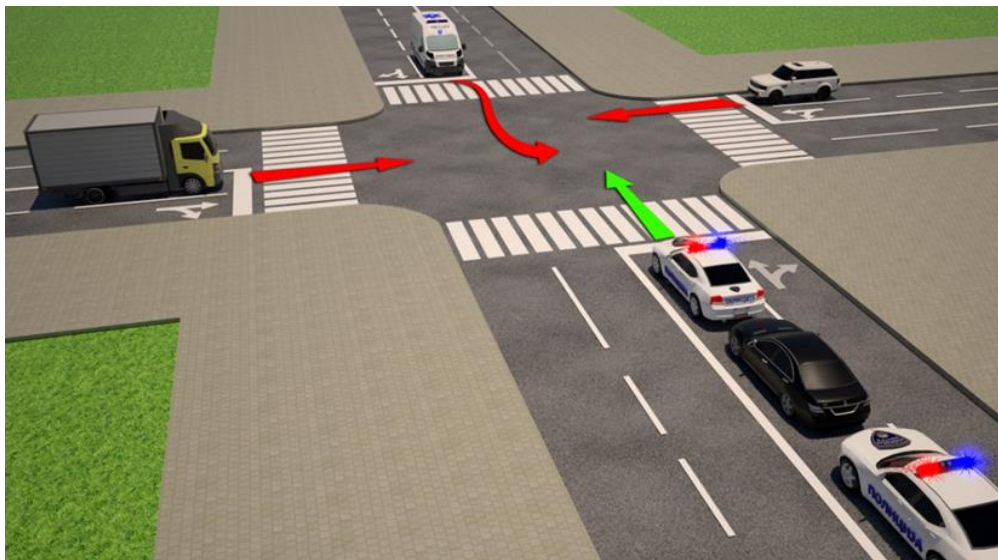
Слика
128

Возачот кој на пат ќе сретне возило или колона од возила под придружба и возачот кој ќе биде престигнат од возило или колона од возила под придружба е должен да го запре своето возило – ноќе наместо долгите светла да употреби соборени светла за осветлување на патот, строго да се придржува кон наредбите што му ги даваат лицата од придружбата и да го продолжи движењето дури откако ќе поминат сите возила под придружба. (Сл.129)

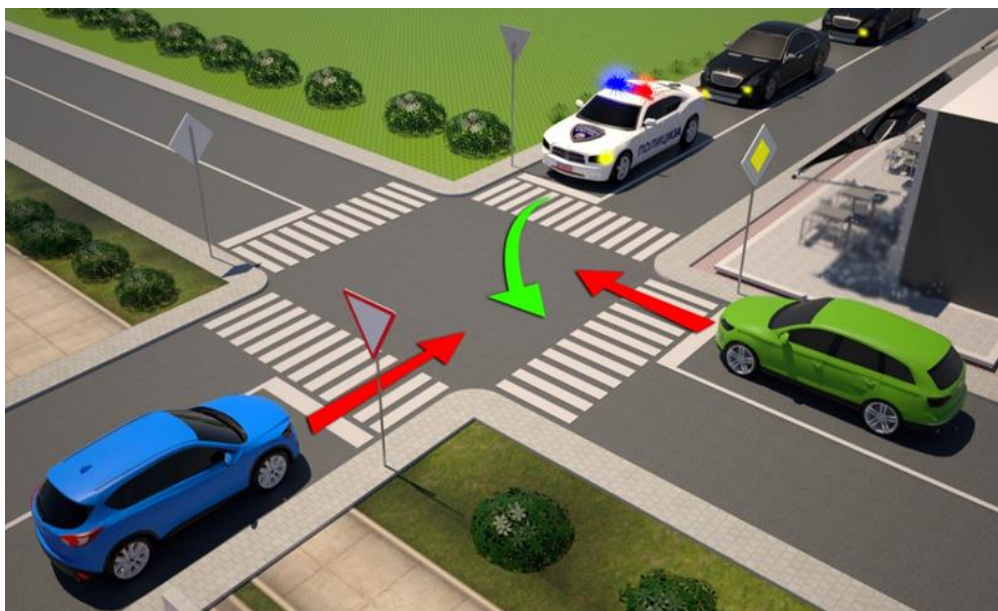

Слика 129

Возилата под придружба, водејќи сметка за безбедноста на другите учесници во сообраќајот, имаат право на првенство на минување во однос на сите други возила, освен во однос на возилата што се движат на раскрсница на која сообраќајот е регулиран со светлосни сообраќајни знаци или со знаци што ги дава полициски службеник. (Сл.130, 131, 132 и 133)

Слика 130

Слика 131

Слика 132

Слика 133

За возилата под придружба не се применуваат одредбите што се однесуваат на:

- обврската за врзување со безбедносен појас,
- забрана за користење на мобилен телефон и други аудио и видеоуреди,
- ограничување на брзината,
- забрана на престигнување и обиколување на колона од возила,
- обврските во однос на движење на пешаци кои стапнале на пешачки премин,
- забрана на пресекување колона од пешаци,
- како и за преминување од една во друга сообраќајна лента.

Возилата под придружба не се должни ниту да се движат едно зад друго.

Во случаи кога е неопходно, а водејќи сметка за безбедноста на другите учесници во сообраќајот, врз возилата под придружба не се применуваат ниту одредбите што се однесуваат на:

- вклучување во сообраќај,
- запирање и паркирање на возило и
- страната на движење на возило.

За да овозможат непречено минување на возилата под придружба, пешаците се должни да се тргнат од коловозот додека тие возила не поминат.

ПОЧИТУВАЈ ги правилата за возила со право на првенство на минување

Возила со право на првенство на минување се: возилата на службата за брза помош, на противпожарната служба, на полицијата и на Армијата на Република Северна Македонија (Сл.134)

Слика 134

За возила на службата за брза помош, на противпожарната служба, на полицијата и на Армијата на Република Северна Македонија, кога со посебни уреди даваат светлосни и звучни знаци, не се применуваат одредбите на овој закон на обврската:

- за врзување со безбедносен појас,
- за забрана за користење на мобилен телефон и други уреди,
- ограничување и начинот на менување на брзината,
- за забрана на престигнување и обиколување на колона од возила и
- за забрана за пресекување на колона пешаци.

Тие возила имаат право на првенство на минување во однос на сите други возила, освен во однос на возилата под придружба и возилата што се движат низ раскрсница на која сообраќајот е регулиран со светлосни сообраќајни знаци или со знаци на униформиран полициски службеник, под услов да не ја загрозуваат безбедноста на другите учесници во сообраќајот.

За да овозможат минување на возилата со право на првенство на минување, пешаците се должни да се тргнат од коловозот, да ги пропуштат другите возила, а по потреба и да запрат додека не поминат тие возила.

Кога возилото на полицијата или на Армијата на Република Северна Македонија, со употреба на сини светла му обезбедува минување на едно возило или на колона возила што се движат зад него, возачите се должни да обрнат внимание и на возилата на кои им се обезбедува минување, да ги пропуштат, а по потреба и да ги запрат своите возила додека не поминат тие возила. (Сл.135 и 136)

Слика 135

Слика 136

Во однос на меѓусебното право на првенство на минување на возилата соодветно се применуваат одредбите на овој закон за првенство на минување.

Уреди за давање посебни светлосни и звучни знаци смеат да се вградуваат и употребуваат само на возилата со кои полицијата или воената полиција вршат придружба, на возилата определени со акт на Владата на Република Северна Македонија и на возилата со право на првенство на минување.

Возилата со право на првенство на минување можат да ги употребуваат посебните уреди кои даваат светлосни и звучни знаци, само во случај на спасување на човечки животи, материјални добра, нарушување на јавниот ред и мир, како и за гонење на сторители на кривични дела и прекршоци.

ПОЧИТУВАЈ ги правилата за превоз на лица со возила

Со моторно возило можат во сообраќај на пат да се превезуваат лица во оној број кој е означен во сообраќајната дозвола, односно во потврдата за регистрација, доколку со овој закон не е поинаку определено. (Сл.137)

Слика 137

Во патнички автомобил, на предното седиште не смее да се превезува дете помало од 12 години, ниту лице кое очигледно е под дејство на алкохол, дрога или други психотропни супстанции.

Во патнички автомобил, на задното седиште смее да се превезува дете помало од пет години, во поставено посебно детско седиште кое за седиштето од возилото е прицврстено со сигурносен појас или на друг соодветен начин. (Сл.138)

Слика 138

Во патнички автомобил, на предното седиште смее да се превезува дете до две години, ако возилото нема заштитно перниче, ако воздушното заштитно перниче е исклучено и ако детето се превезува во посебно детско седиште поставено спротивно од правецот на движење, при што истото е прицврстено на седиштето на возилото со помош на сигурносен појас со три точки на поврзување. (Сл.139)

Слика 139

Детето треба да биде врзано со сигурносен појас од седиштето.

Лицето кое се превезува со возило, не смее на кој било начин да го попречува возачот во управувањето со возилото, да влијае врз возачот да управува со возилото на начин со кој се намалува безбедноста на сообраќајот, ниту да презема дејства со кои ја загрозува сопствената безбедност или безбедноста на другите (отворање на врата, наведнување преку прозорец, скокнување, искокнување од возилото и слично).

Во затворениот простор на моторно или приклучно возило, кое не може да се отвори од внатрешната страна, возачот не смее да превезува лица, освен во возилата на Министерството за внатрешни работи, на правосудните органи, Царинската управа, Управата за финансиска полиција, на Шумската полиција и на Армијата на Република Северна Македонија. (Сл.140)

Слика 140

Во приклучно возило што го влече моторно возило, во камп-приколки и лесни приколки кои ги влечат моторни возила не смеат да се превезуваат лица. (Сл.141)

Слика 141

На надворешните делови на моторно возило или на приклучно возило, можат да се превезуваат само лица кои работите на нивното работно место ги вршат на таков начин со возилото (противпожарно возило, возило на комунална хигиена, возило на електродистрибуција и слично). (Сл.142)

Слика 142

Во просторот на возилата во кои се врши превоз на лица, не смее истовремено да се превезуваат и животни. (Сл.143)

Слика 143

По исклучок, во патничко возило можат да се превезуваат животни, само во посебно изработени заштитни кутии. (Сл.144)

Слика 144

ПОЧИТУВАЈ ги знаците што на учесниците во сообраќајот на патиштата им ги даваат униформираните полициски службеници на Министерството за внатрешни работи

Учесниците во сообраќајот постапуваат според барањата изразени со помош на знаци или според наредбите на униформираните полициски службеници или на други овластени службени лица.

Униформираниот полициски службеник, односно овластеното службено лице, при давањето знаци е должен да се постави на патот така што учесниците во сообраќајот на коишто им се наменети знаците, да можат лесно и од доволна оддалеченост да го учат. Знаците можат да се даваат и од возило.

Знаците што на учесниците во сообраќајот на патиштата им ги даваат униформираните полициски службеници на Министерството за внатрешни работи се со раце и со положбата на телото, звучни знаци и светлосни знаци.

Знаците задолжително да се даваат така што нивното значење за учесниците во сообраќајот треба да биде јасно и недвосмислено.

Ако полициски службеник го регулира сообраќајот на раскрсница, знаците со кои се наредува запирање на сите возила и забрана на минувањето за определени учесници во сообраќајот, може да ги дава само ако се наоѓа во средиштето на раскрсницата.

Ако на една раскрсница се наоѓаат повеќе полициски службеници кои помагаат во регулирањето на сообраќајот, знаците што ги даваат тие лица треба да бидат усогласени со знаците што ги дава полицискиот службеник кој се наоѓа во средиштето на раскрсницата.

По исклучок, ако со тоа поефикасно би се регулирал сообраќајот, знаците може да ги дава и полициски службеник, кој се наоѓа на коловозот на раскрсницата, под услов службеникот да може лесно да се забележи од страна на сите учесници во сообраќајот на кои им се наменети знаците.

За давање знаци со кои се наредува запирање, забрана на минување, намалување и забрзување на движењето на возилата, полицискиот службеник може да употребува табличка за регулирање на сообраќајот.

Табличката за регулирање на сообраќајот има форма на круг со пречник од најмалку 12 см. Основата на табличката е во бела боја, со црвен раб со широчина од најмалку 2 см. Во средината на табличката е испишан зборот „СТОП-ПОЛИЦИЈА”.

Табличката за регулирање на сообраќајот е обложена со рефлектирачка материја. (Сл.145)

Слика 145

Знаците што полициските службеници ги даваат со раце и со положба на телото, за учесниците во сообраќајот ги имаат следните значења:

1	<p>Рака подигната вертикално со отворена дланка - значи запирање на сите возила.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ако знакот е даден на раскрсница, за возилата значи забрана на поминување, освен за оние возила што во моментот кога полицискиот службеник ќе ја подигне раката, не можат на безбеден начин да се запрат. - Ако знакот е даден на раскрсница, за пешаците значи забрана да го преминуваат коловозот. - Ако знакот е даден на отворен пат, тој го има наведеното значење само кога полицискиот службеник се наоѓа на коловозот. 	
2	<p>Рака хоризонтално испружена со отворена дланка - значи забрана на поминување за сите учесници во сообраќајот, чија насока на движење ја сече насоката на испружената рака.</p>	
3	<p>Бавно мавтање со хоризонтално странично испружена рака во правец горе-долу со отворена дланка свртена надолу - значи возачот во чија насока се дава овој знак треба да ја намали брзината на движењето на возилото.</p>	
4	<p>Хоризонтално испружена рака со отворена дланка и кружно движење на подлактицата и дланката оддесно налево - значи дека возачот во чија насока се дава овој знак треба да го забрза движењето на возилото.</p>	
5	<p>Хоризонтално странично испружена рака со отворена дланка насочена кон определено возило - значи дека возачот на тоа возило треба да го запре возилото со коешто управува.</p>	
6	<p>Тело во стоечки став или тело во истиот став со раце хоризонтално странично испружени - значи дека возилата што доаѓаат од правецот во кој е свртен грбот, односно градите на полицискиот службеник треба да запрат, а дека возилата кои доаѓаат од бочните страни на тоа лице имаат право на поминување.</p>	

Табела 4

Кога сообраќајот е запрен со знаците со коишто им се наредува запирање на возилата на одделни учесници во сообраќајот, полицискиот службеник може на други учесници да им даде знак да го забрзаат движењето на своето возило, ако со тоа се обезбедува побрзо одвивање на сообраќајот.

Звучните знаци се даваат со посебен уред за давање на звучни знаци на моторното возило или со свирка (пишталка).

Звучните знаци кои се даваат со посебен уред на моторното возило, се состојат од голем број тонови со различна висина, интензитет и динамика (звук на завивање).

Звучните знаци со свирка (пишталка) се применуваат само во комбинација со знаците што се даваат со раце и тоа само кога полицискиот службеник се наоѓа надвор од возилото. (Сл.146)

Слика 146

Звучните знаци што ги даваат полициските службеници со свирка (пишталка) ги имаат следните значења:

1. Еден краток свиреж (пиштење) – значи повик на учесниците во сообраќајот кога ќе го чујат овој звук да го свртат вниманието кон полицискиот службеник, кој со помош на одреден друг знак ќе изрази определено барање (се дава само при регулирањето на сообраќајот на раскрсница);
2. Повеќе последователни кратки свирежи (пиштења) – значи дека некој од учесниците во сообраќајот постапил спротивно на барањето изразено со помош на дадениот друг знак, на правилата на сообраќајот или на поставените сообраќајни знаци;
3. Еден долг свиреж (пиштење) со вертикално подигната рака – значи внимание и задолжително запирање за сите учесници во сообраќајот.

Ако звучниот знак се состои од повеќе последователни пиштења, сите учесници во сообраќајот што ќе го чујат ваквиот знак треба со набљудување на полицискиот службеник да видат дали тој знак се однесува на нив. Истовремено со давањето на тој знак, полицискиот службеник треба да покаже на кој учесник во сообраќајот се однесува дадениот знак и што тој треба да стори.

Во вршењето на контрола и регулирање на сообраќајот, полициските службеници можат да даваат светлосни знаци.

Светлосни знаци се даваат со посебни уреди за давање на светлосни знаци на моторното возило или со средства што рачно се користат (батериска ламба, светлечка „стоп-таблица“).

Светлечката „стоп-таблица“ има облик на круг од 19,5 см, со црвен раб широк 3 см, чија основа на предната страна и на задната страна е во бела боја. На средината на предната страна се наоѓа светлосно тело со црвена боја во кружен облик од 10 см, а на средината на задната страна со црни букви е испишан зборот „СТОП-ПОЛИЦИЈА“.

Светлечката „стоп-таблица“ има држач и таа е обложена со рефлектирачка материја. (Сл.147)

Слика 147

Светлосниот знак што се дава со средства што се користат рачно (батериска ламба, светлечка „стоп-таблица“) е со постојано црвено светло, со кое полицискиот службеник мавта вертикално на надолжната оска на патот. Тој знак значи дека возачот треба да го запре возилото што се движи на делот од патот на кој се дава тој светлосен знак.

Светлосните знаци што се даваат со посебни уреди за давање на светлосни знаци на моторното возило ги имаат следните значења:

1. Две трепкави светла, од кои едно во сина боја на десната страна, а другото во црвена боја на левата страна на возилото, значат дека возачот кога ќе ги сретне моторните возила што се под придружба, или кога ќе го престигнуваат тие возила, треба да го запре возилото; ноќе наместо долги светла да употреби соборени светла за осветлување на патот, како и строго да се придржува кон наредбите што му ги даваат лицата од придружбата, а движењето да го продолжи дури откако сите возила под придружба ќе поминат, да им го отстапи првенството на минување на тие возила и да не ги престигнува истите. Светлосниот знак за пешаците значи да се тргнат од коловозот, заради пропуштање на тие моторни возила. (Сл.148)

Слика 148

2. Две трепкави или ротациони светла во сина боја, на возилото кое обезбедува минување на едно возило или на колона возила кои се движат зад него, значат дека возачот треба да обрне внимание и на возилата на кои им се обезбедува минување, да ги пропушти и по потреба да го запре своето возило, додека не помине тоа возило или колоната на возила. (Сл.149)

Слика 149

3. Едно трепкаво или ротационо светло во сина боја, на возилото со право на првенство на минување, значи дека возачот што ќе го види тоа светло, освен за возачот на возило под придружба, треба да му отстапи првенство на поминување на возилото од кое се дава тој знак и по потреба да го запре своето возило додека тоа возило не помине, а за пешаците значи дека заради пропуштање на тоа возило треба да се тргнат од коловозот. (Сл.150)

Слика 150

Светлосните знаци се даваат така што да се видливи за сите учесници во сообраќајот на кои тие им се наменети.

ДОЛЖНОСТИ ВО СЛУЧАЈ НА СООБРАЌАЈНА НЕЗГОДА

Лицето кое ќе се затекне или ќе најде на место на сообраќајна незгода во која има повредени лица, во рамките на своите знаења и способности им укажува помош на лицата повредени во сообраќајната незгода (Сл.151 – сообраќајна незгода).

Слика 151

Учесникот во сообраќајна незгода, во која е загинато или повредено лице или настанала голема материјална штета, како и во случај кога настанала мала материјална штета, а не се исполнети условите за пополнување на Европски извештај, е должен:

- Да остане на местото на сообраќајната незгода, со тоа што може привремено да се оддалечи само заради давање помош на лицата повредени во сообраќајната незгода или ако нему му е потребна лекарска помош,
- Да преземе соодветни мерки заради отстранување на нови опасности кои можат да настанат на местото на сообраќајната незгода, а особено да го постави посебниот знак за означување на запрено возило на коловозот; или со други соодветни знаци да ги извести учесниците во сообраќајот за настанатата опасност, да го обезбеди возилото од самотргнување, да го обезбеди товарот на возилото да не падне или да не се растури по коловозот, да преземе мерки за спречување на избувнување пожар или експлозија и слично и
- За сообраќајната незгода да го извести Министерството за внатрешни работи и да се врати на местото на сообраќајната незгода и да го пречека доаѓањето на полицискиот службеник кој врши увид.

Учесникот во сообраќајна незгода, при преземање на наведените дејства, должен е да настојува да не се промени состојбата на местото на сообраќајната незгода – со цел да се зачуваат постојните траги, само под услов со тоа да не се загрозува безбедноста на сообраќајот.

Министерството за внатрешни работи за сообраќајната незгода во која е загинато или повредено лице, е должно веднаш да ја извести најблиската здравствена установа.

Возачот кој ќе се затекне или ќе наиде на место на сообраќајна незгода е должен на барање од полицискиот службеник на Министерството за внатрешни работи, да го превезе лицето повредено во сообраќајната незгода до најблиската здравствена установа.

Возачот е должен да постапи согласно со одредбата и пред доаѓањето на полицискиот службеник на Министерството за внатрешни работи, освен ако незгодата се случила на место на кое може да очекува брзо доаѓање на возило на брза помош или ако возачот заклучи дека со нестручен и несоодветен начин на превоз, состојбата на повреденото лице може да се влоши.

Во случај кога здравствената установа е известена за сообраќајна незгода или примила на лекување лице повредено во сообраќајна незгода, должна е за тоа веднаш да го извести Министерството за внатрешни работи.

Во случај кога лицето повредено во сообраќајна незгода почине од добиените повреди во рок од 30 дена, здравствената установа е должна за тоа веднаш да го извести Министерството за внатрешни работи.

Полициските службеници на Министерството за внатрешни работи, се должни да излезат на местото на сообраќајната незгода во која има загинати или повредени лица или настанала голема материјална штета и да состават записник за увидот.

Присутниот возач – учесник во сообраќајната незгода – должен е на барање на оправдано отсутниот сопственик, односно на носителот на правото на користење на другото возило, да му ги достави своето име, презиме и адреса на живеалиштето, односно престојувалиштето.

Во случај кога возачот во сообраќајна незгода во која настанала мала материјална штета на другото возило, поради отсуство на возачот на другото возило, не е во можност да ги даде личните податоци и податоците за осигурување на возилото, е должен за таа незгода да го извести Министерството за внатрешни работи и да му ги даде своите лични податоци и податоците за оштетеното возило.

Возачите учесници во сообраќајна незгода, во која е предизвикана мала материјална штета, се должни откако ќе го пополнат и потпишат Европскиот извештај за сообраќајна незгода, веднаш да ги отстранат возилата од коловозот и да овозможат непречено одвивање на сообраќајот. (Сл.152)

Слика 152

Возачите учесници во сообраќајната незгода, во која е предизвикана мала материјална штета, кои пополниле и потпишале Европски извештај за сообраќајна незгода, не се должни за истата да го известат Министерството за внатрешни работи.

Европскиот извештај за сообраќајна незгода не се пополнува и потпишува во случај на сообраќајна незгода во која има повредени лица, загинати лица и односно настанала голема материјална штета. Европскиот извештај за сообраќајна незгода го прави достапен за учесниците во сообраќајот Националното биро за осигурување на Република Северна Македонија.

Друштвото за осигурување, при склучување на договор за задолжително осигурување (полиса), е должно на сопственикот на возило да му издаде Европски извештај за сообраќајна незгода, согласно со моделот на извештај издаден од Европскиот комитет за осигурување.

Полициските службеници на Министерството за внатрешни работи, се должни да излезат на местото на сообраќајната незгода, во која е предизвикана мала материјална штета и да извршат увид, ако тоа го бара едниот од учесниците во сообраќајната незгода и тоа во случаи кога:

- едно од возилата нема регистарски табlici или истото не е осигурано,
- едно од возилата има странска регистарска таблица,
- еден од возачите е очигледно под дејство на алкохол, дрога или други психотропни супстанции,
- еден од возачите не поседува возачка дозвола од соодветна категорија,
- на еден од возачите му е запишана прекршочна санкција – забрана на управување со моторно возило во возачката дозвола, односно возачката книшка,
- еден од возачите одбива да ги даде своите лични податоци, односно податоците за возилото,
- еден од возачите го напуштил местото на сообраќајната незгода или
- ако возачот сам учествува во сообраќајна незгода.

Лицето кое учествувало во сообраќајна незгода, не смее да зема алкохолни пијалаци, опојни дроги, психотропни супстанции и лекови за кои е означено дека не смеат да се употребуваат пред и за време на возењето додека не се изврши увид.

Полицискиот службеник на Министерството за внатрешни работи кој врши увид на местото на сообраќајната незгода, во која има повредени лица или настанала голема материјална штета, ќе ги подложи непосредните учесници во незгодата на испитување со помош на соодветни средства и апарати или ќе ги упати на стручен преглед заради проверување на присуство на алкохол, опојни дроги, психотропни супстанции и лекови за кои е означено дека не смеат да се употребуваат пред и за време на возењето во организмот. Во случај кога со испитувањето се утврди дека непосредните учесници во сообраќајната незгода имаат алкохол, опојни дроги, психотропни супстанции и лекови за кои е означено дека не смеат да се употребуваат пред и за време на возењето во организмот, полицискиот службеник на Министерството за внатрешни работи кој врши увид, ќе определи да им се земе крв или урина заради анализа.

Во случај кога во сообраќајната незгода има загинали лица, полицискиот службеник на Министерството за внатрешни работи кој врши увид, ќе определи на непосредните учесници во незгодата да им се земе крв и урина заради утврдување дали се под влијание на алкохол, опојни дроги, психотропни супстанции и лекови за кои е означено дека не смеат да се употребуваат пред и за време на возењето. Во наведените случаи лекарот може да одлучи крв и крв и урина да не се земат ако со тоа би настанале штетни последици за здравјето на учесниците во сообраќајната незгода само во животозагрозувачка состојба на повредениот.

Полицискиот службеник на Министерството за внатрешни работи кој врши увид, е должен да организира попис на имотот што на местото на настанот останува од лицето кое во сообраќајната незгода загинало или е тешко повредено, да го извести правното лице што отстранува возила и предмети од патот или заинтересираното лице и да даде помош заради заштита на имотот, ако на местото на настанот нема лице кое тој имот може да го преземе.

Во случаите на сообраќајна незгода во која учествуваат странски државјани, возило со странски регистарски ознаки или возило кое превезува стока која се наоѓа под царински надзор, дејствата во врска со заштитата на имотот и возилото ги врши Царинската управа.

Возачот кој со возилото учествувал во сообраќајна незгода во која има повредени или загинали лица, како и друго лице кое непосредно учествувало во таква незгода, имаат право да бараат име и презиме, адреса на живеалиште, односно престојувалиште, како и други податоци кои се релевантни за незгодата од лицата кои биле присутни кога се случила незгодата.

Во случај кога возилото заради сообраќајна незгода или заради неисправност е онеспособено за натамошно движење на патот, возачот или сопственикот, односно носителот на правото на користење на

возилото, е должен возилото, товарот, предметите или другиот материјал расфрлен на патот, веднаш да ги отстрани од коловозот. Во случај кога возачот или сопственикот, односно носителот на правото на користење на возилото не е во состојба да постапи согласно со оваа одредба, полицискиот службеник на Министерството за внатрешни работи, кој ќе се затекне на местото на незгодата или во случај на неисправност на возилото, ќе побара од правното лице надлежно за одржување на патот на сигурно место да ги отстрани од коловозот возилото, товарот, предметите или другиот растурен материјал.

Правното лице надлежно за одржување на патот е должно на барање на полицискиот службеник итно да ги преземе сите потребни мерки за отстранување и чување на возилото со товарот, предметите или другиот растурен материјал од коловозот и да обезбеди проодност на патот.

Во случај кога правното лице надлежно за одржување на патот не постапи согласно со оваа одредба, а поради онеспособеноста на возилото или создадените пречки на коловозот од товарот, предметите или другиот материјал им е оневозможено движењето на другите учесници во сообраќајот, Министерството за внатрешни работи ќе преземе други соодветни мерки со цел да се овозможи нормално одвивање на сообраќајот.

НАЈЧЕСТИ ПРИЧИНИ ЗА СООБРАЌАЈНИ НЕЗГОДИ ВО КОИ СТРАДААТ МЛАДИТЕ ВОЗАЧИ, ОДНОСНО ВОЗАЧИТЕ ПОЧЕТНИЦИ

Според податоците на СЗО, годишно во светот околу 400.000 млади лица го губат животот во сообраќајни незгоди. Тоа значи дека 1100 млади лица на возраст до 25 години секој ден го губат животот во сообраќајни незгоди низ целиот свет. Сообраќајните незгоди се водечка причина за смртност на лицата, на возраст од 15 до 19 години, а втора причина за смртност за лицата на возраст од 10 до 25 години.

Имајќи ги предвид наведените факти, со право може да се каже дека сообраќајните незгоди се црната чума на 21 век.

Според светските искуства и резултатите од истражувањата на релевантни меѓународни организации, најчести причини за сообраќајни незгоди во кои страдаат возачите почетници се:

1. Возачко неискуство. Ризикот за предизвикување на сообраќајна незгода е највисок во првата година по добивањето на возачката дозвола. Затоа, и покрај добивањето на возачката дозвола, се препорачува младите возачи, односно возачите почетници, да си обезбедат најмалку 30 до 50 часа надгледувана пракса на возење во текот на најмалку шест месеци од добивањето на возачката дозвола. Практиката треба да се реализира на различни патишта, во различни периоди од денот и во различни временски услови и услови во сообраќајот. Практичната обука треба да опфати и активности за постојано скенирање на потенцијалните опасности во сообраќајот, вклучувајќи ги и другите возила, велосипедистите и пешаците.

2. Недоволна созреаност и слаб карактер. Ризикот за предизвикување на сообраќајна незгода се зголемува кога младите возачи (возачите почетници) возат млади сопатници во возилото. Притоа, колку е поголем бројот на сопатници во возилото, толку е поголем и ризикот. Согласно со тоа, им се препорачува на младите возачи (возачите почетници) да го намалат бројот на млади сопатници во возилото на 0 или еден. Почитувањето на оваа препорака е особено важно во првите 6 месеци по добивањето на возачката дозвола.

3. Неискуство во ноќно возење. Ноќното возење е опасност за сите возачи. Фатални сообраќајни незгоди се случуваат најчесто во вечерните часови, но ризикот е многу поголем за младите и неискусни возачи, односно за возачите почетници. Според ЗБСП, младите возачи – возачите почетници, не смеат да возат од 23 часот до 5 часот наутро, во првите две години по стекнувањето на возачката дозвола, без придружба

на возрасно лице над 25 години кое поседува возачка дозвола од соодветната категорија и на кое не му е изречена забрана за управување на моторно возило.

Токму затоа, пораката до младите возачи, до возачите почетници, е да се почитуваат законските ограничувања и да се вежба ноќно возење во придружба на искусен возач во вечерно време, пред да започнат самостојно да возат во ноќни услови.

4. Некористење појас. Основната превенција од смртни случаи во сообраќајни незгоди е користењето на сигурносен појас. Истражувањата покажуваат дека младите возачи – возачите почетници и сопатници најмалку користат сигурносен појас. Затоа, секогаш користете појас и барајте од своите сопатници секогаш, задолжително, да користат сигурносен појас на секое патување. Ова е основен чекор за намалување на ризикот на младите да бидат лошо повредени при сообраќајни незгоди.

5. Расеано возење и нефокусираност. Нефокусираноста, расеаноста, невнимателноста – го зголемуваат ризикот кај секој возач, а особено кај возач почетник, да предизвика сообраќајна незгода. Истражувањата потврдуваат дека младите возачи – возачите почетници најчесто користат мобилен телефон и возат со одвлечено внимание. Согласно со тоа, советот до оваа категорија возачи е: Не преземајте активности кои може да ви го одземат вниманието додека возите, како што се: зборување на мобилен телефон, испраќање порака, јадење или играње со радиото. Последиците од нефокусирано, расеано возење најчесто се фатални.

6. Замор. Младите возачи – возачи почетници, се во голем ризик од поспаност при возење, што е причина за предизвикување на илјадници сообраќајни незгоди секоја година. Младите се најмногу поспани во утринските часови или доцна во ноќта. Затоа, планирајте го своето патување, патувајте подготвени, одморени, правете повеќе паузи и консумирајте повеќе течности додека возите. Никогаш немојте да си поставувате големи цели, не ги преценувајте своите способности и не го потценувајте заморот.

7. Несовесно возење. Истражувањата покажуваат дека кај младите недостасува искуство за правилно расудување и зрелост за да се проценат ризичните ситуации. Младите се повеќе склони кон преземање ризик, помалку држат безбедно растојание помеѓу возилата, неправилно прстигнуваат, помалку се стрпливи и помалку се толерантни во сообраќајот. За помалку несакани ситуации на патиштата, младите возачи – возачите почетници треба да бидат совесни и одговорни возачи и секогаш да ги почитуваат сообраќајните правила и прописи.

8. Брзо возење и алкохол. Брзината и алкохолот изнудуваат грешки кои најчесто завршуваат со фатални последици. Возач почетник не смее да управува со возило со брзина поголема од 60 km/h на јавен пат, односно со брзина поголема од 80 km/h на пат наменет исклучиво

за сообраќај на моторни возила, односно со брзина поголема од 100 km/h на автопат.

Возачот почетник кој поседува возачка дозвола од „Б“ категорија, не смее да управува со возило, чија сила на моторот е поголема од 77 киловати. Толеранцијата, т.е. дозволената количина на алкохол во крвта кај возач почетник е еднаква на нула.

Брзото возење и алкохолот се најчести причини за предизвикување на сообраќајни незгоди со фатални последици. Затоа, почитувајте ги правилата за ограничување на брзината и никогаш не возете под дејство на алкохол.

РСБСП со апел:

**БЕЗБЕДНОСТА ВО СООБРАЌАЈОТ БАРА
СЕРИОЗНОСТ, ОДГОВОРНОСТ И МАКСИМАЛНО
ПОЧИТУВАЊЕ НА СООБРАЌАЈНИТЕ ПРАВИЛА И
ПРОПИСИ. МЛАДОСТА И ТОА ШТО СТЕ ВОЗАЧ
ПОЧЕТНИК, НЕ Е И НЕ МОЖЕ ДА БИДЕ НИКАКВО
ОПРАВДУВАЊЕ ЗА НЕОДГОВОРНОТО
ОДНЕСУВАЊЕ ВО СООБРАЌАЈОТ.**

БИДИ ОДГОВОРЕН ВОЗАЧ! #ВОЗИОДГОВОРНО!

СООБРАЌАЈНИ ЗНАЦИ

	101 – опасност на патот
	102 – крстосување на патишта со иста важност
	103.1 – кривина налево
	103.2 – кривина надесно
	104.1 – двојна кривина или повеќе кривини едноподруго од кои првата е налево
	104.2 – двојна кривина или повеќе кривини едноподруго од кои првата е надесно
	105 – крстосување со спореден пат под прав агол
	105.1 – спојување со спореден пат под прав агол од лева страна

	105.2 – спојување со спореден пат под прав агол од десна страна
	105.3 – спојување со спореден пат под прав агол од лева и десна страна
	105.4 – спојување со спореден пат под прав агол од лева и десна страна
	105.5 – спојување со спореден пат под остар агол од лева страна
	105.6 – спојување со спореден пат под остар агол од десна страна
	105.7 – спојување со спореден пат под остар агол од лева страна
	105.8 – спојување со спореден пат под остар агол од десна страна
	106 – опасна надолнина
	107 – опасна нагорнина

	108 – нерамен коловоз
	108.1 – нерамен коловоз (издадености)
	108.2 – нерамен коловоз (вдлабнатини)
	109 – опасност од мраз
	110 – лизгав коловоз
	111.1 – одронување на камења од десна страна
	111.1 – одронување на камења од лева страна
	112 – камења прскаат
	113.1 – бочен ветер од десна страна

	113.2 – бочен ветер од лева страна
	114 – стеснување на патот
	114.1 – стеснување на патот од десна страна
	114.2 – стеснување на патот од лева страна
	115 – работи на патот
	116 – густ сообраќај
	117 – спојување на два пата со еднонасочен сообраќај во пат со двонасочен сообраќај
	118 – сообраќај во две насоки
	119 – подвижен мост

	120 – близина на брег
	121.1 – наидување на сообраќајни светлосни знаци
	121.2 – наидување на сообраќајни светлосни знаци
	122 – пешаци на патот
	123 – обележан пешачки премин
	124 – деца на патот
	125 – велосипедисти на патот
	126 – животни на патот
	126.1 – животни на патот

	127 – дивеч на патот
	127.1 – дивеч на патот
	127.2 – жаби на патот
	128 – близина на воздухопловна писта
	129 – близина на автобуска станица
	130 – трамвајска пруга
	131 – вкрстосување со кружен тек на сообраќајот
	132 – превртување или излизгување на возила
	133 – неутврдена банкина

	134 – тунел (галерија)
	135 – опасност од пожар
	136 – премин на патот преку железничка пруга со браници или полубраници
	137 – премин на патот преку железничка пруга без браници или полубраници
	138 – Андреин крст - премин на патот преку железничка пруга во ниво без браници или полубраници со еден колосек
	139 – Андреин крст - премин на патот преку железничка пруга во ниво без браници или полубраници со два или повеќе колосеци
	140 – премин на спореден пат преку железничка пруга со браници или полубраници
	140.1 – премин на спореден пат преку железничка пруга со браници или полубраници
	141 – премин на спореден пат преку железничка пруга без браници или полубраници
	141.1 – премин на спореден пат преку железничка пруга без браници или полубраници

	<p>142, 142.1, 142.2 – приближување кон премин на патот преку железничка пруга без браници или полубраници</p>
	<p>143 – сообраќајна незгода</p>
	<p>144 – опасност од појава на магла на патот</p>
	<p>145 – возило во спротивна насока</p>
	<p>201 – крстосување со пат со првенство на минување</p>
	<p>202 – задолжително запирање</p>
	<p>203 – првенство на минување за возила од спротивна насока</p>
	<p>204 – забрана за сообраќај во двете насоки</p>

	<p>205 – забрана за сообраќај во една насока</p>
	<p>206 – забрана за сообраќајот за сите возила на моторен погон освен за моторцикли без приколка и мопеди</p>
	<p>207 – забрана на сообраќајот за автобуси</p>
	<p>208 – забрана на сообраќајот за товарни моторни возила</p>
	<p>209 – забрана на сообраќајот за цистерни</p>
	<p>210 – забрана на сообраќајот за возила што превезуваат експлозив или некои запалливи материи</p>
	<p>211 – забрана на сообраќајот за возила што превезуваат опасни материи</p>
	<p>212 – забрана на сообраќајот за возила на моторен погон што влечат приклучно возило, освен полуприколка</p>

	<p>213 – забрана на сообраќајот за сите возила на моторен погон што влечат приклучно возило освен лесна приколка или камп-приколка</p>
	<p>213.1 – забрана на сообраќајот за сите возила на моторен погон што влечат приклучно возило</p>
	<p>214 – забрана на сообраќајот за трактори</p>
	<p>215 – забрана на сообраќајот за моторцикли</p>
	<p>216 – забрана на сообраќајот за мопеди</p>
	<p>217 – забрана на сообраќајот за велосипеди</p>
	<p>218 – забрана на сообраќајот за запрежни возила</p>
	<p>219 – забрана на сообраќајот за коњаници</p>

	<p>220 – забрана на сообраќајот за рачна количка</p>
	<p>221 – забрана на сообраќајот за пешаци</p>
	<p>222 – забрана на сообраќајот за сите возила на моторен погон</p>
	<p>223 – забрана на сообраќајот за сите возила на моторен погон и запрежни возила</p>
	<p>224 – забрана на сообраќајот за возила чија вкупна широчина ја преминува определената широчина</p>
	<p>225 – забрана на сообраќајот за возила чија вкупна висина ја преминува определената висина</p>
	<p>226 – забрана на сообраќајот за возила чија вкупна маса ја преминува определената маса</p>
	<p>227 – забрана на сообраќајот за возила што го пречекоруваат определеното оскино оптоварување</p>

	<p>228 – забрана на сообраќајот за возила што ја пречекоруваат определената должина</p>
	<p>229 – најмало растојание меѓу возилата</p>
	<p>230 – забрана за свртување налево</p>
	<p>231 – забрана за свртување надесно</p>
	<p>232 – забрана за полукружно свртување</p>
	<p>233 – забрана за престигнување на сите возила на моторен погон, освен на моторцикли без приколка и мопеди</p>
	<p>234 – забрана за престигнување за товарни возила</p>
	<p>235 – ограничување на брзината</p>

	235.1 – ограничување на брзината
	235.2 – ограничување на брзината
	235.3 – ограничување на брзината
	235.4 – ограничување на брзината
	235.5 – ограничување на брзината
	235.6 – ограничување на брзината
	235.7 – ограничување на брзината
	235.8 – ограничување на брзината

	235.9 – ограничување на брзината
	235.10 – ограничување на брзината
	235.11 – ограничување на брзината
	235.12 – ограничување на брзината
	236 – забрана за запирање и паркирање
	237 – забрана за паркирање
	238 – наизменично паркирање
	239 – наизменично паркирање
	240 – забрана за минување без запирање – царина

	<p>241 – забрана за минување без запирање – полиција</p>
	<p>242 – забрана за минување без запирање – патарина</p>
	<p>243 – забрана за давање звучни знаци</p>
	<p>244 – забрането фотографирање</p>
	<p>245 – задолжителна насока</p>
	<p>245.1 – задолжителна насока</p>
	<p>245.2 – задолжителна насока</p>
	<p>245.3 – задолжителна насока</p>
	<p>245.4 – задолжителна насока</p>

	245.5 – задолжителна насока
	246.1 – дозволени насоки
	246.2 – дозволени насоки
	246.3 – дозволени насоки
	247 – кружен тек на сообраќајот
	248.1 – задолжително обиколување од левата страна
	248.2 – задолжително обиколување од десната страна
	249 – патека за велосипедисти
	250 – патека за коњаници

	251 – патека за пешаци
	252 – одвоена патека за велосипедисти и пешаци
	253 – патека за велосипедисти и пешаци
	254 – зимска опрема (синџири за снег)
	255 – најмала дозволена брзина

ЗНАЦИ ЗА ИЗВЕСТУВАЊЕ

	301 – првенство на минување во однос на возилата од спротивна насока
	302.1 – обележан пешачки премин
	302.2 – обележан велосипедски премин

	<p>302.3 – обележан комбиниран пешачко-велосипедски премин</p>
	<p>302.4 – обележан комбиниран пешачко-велосипедски премин</p>
	<p>303 – деца на патот</p>
	<p>304 – подземен или надземен пешачки премин</p>
	<p>304.1 – подземен или надземен пешачки премин</p>
	<p>305 – пат со еднонасочен сообраќај</p>
	<p>305.1 – пат со еднонасочен сообраќај</p>
	<p>305.2 – пат со еднонасочен сообраќај</p>
	<p>306 – пат со првенство на минување</p>

	<p>307 – завршување на патот со првенство на минување</p>
	<p>308 – престанување на ограничување на брзината</p>
	<p>309 – престанување за најмала дозволена брзина</p>
	<p>310 – престанување на забраната за престигнување на сите возила на моторен погон освен на мопеди</p>
	<p>311 – престанување на забраната за престигнување на товарни возила</p>
	<p>312 – престанување на забраната за давање звучни знаци</p>
	<p>313 – престанување на сите забрани</p>
	<p>314.1 – завршеток на велосипедската патека</p>

	<p>314.2 – завршеток на патека за коњаници</p>
	<p>314.3 – завршеток на пешачката патека</p>
	<p>314.4 – завршеток на одвоена патека за велосипедисти и пешаци</p>
	<p>314.5 – завршеток на патека за велосипедисти и пешаци</p>
	<p>314.6 – престанување на обврската за употреба на зимска опрема</p>
	<p>315.1 – зона во која е ограничена брзината</p>
	<p>315.2 – завршеток на зона во која е ограничена брзината</p>
	<p>316.1 – пешачка зона</p>

	<p>316.2 – завршеток на пешачка зона</p>
	<p>317.1 – зона во која е забрането паркирање</p>
	<p>317.2 – завршеток на зоната во која е забрането паркирање</p>
	<p>317.3 – зона со ниски емисии на штетни гасови</p>
	<p>317.4 – завршеток на зона со ниски емисии на штетни гасови</p>
	<p>318.1 – подрачје на смирен сообраќај</p>
	<p>318.2 – завршеток на подрачјето на смирен сообраќај</p>
	<p>318.3 – зона школо</p>

	<p>318.4 – завршеток на зона школо</p>
	<p>318.5 – зона во која е дозволено паркирање</p>
	<p>318.6 – зона во која е ограничено времетраењето на паркирање</p>
	<p>318.7 – завршеток на зона во која е дозволено паркирање</p>
	<p>318.8 – завршеток на зоната во која е ограничено времетраењето на паркирање</p>
<p>Патека за интервенција</p> 	<p>318.9 – патека за возила за интервенции</p>
	<p>318.10 – премин за возила за интервенции</p>

	<p>319.1 – брзина што се препорачува</p>
	<p>319.2 – престанок на препорачаната брзина</p>
	<p>320 – издаденост на патот</p>
	<p>321 – дозволено обиколување</p>
	<p>322 – училишна патрола</p>
	<p>323 – болница</p>
	<p>324 – станица за прва помош</p>

	<p>325.1 – паркиралиште</p>
	<p>325.2 – гаража</p>
	<p>325.3 – временско ограничување на паркирањето</p>
	<p>326 – работилница за поправка на возила</p>
	<p>327 – телефон за повик во итен случај</p>
	<p>328 – станица за снабдување со гориво</p>
	<p>328.1 – станица за снабдување со гориво (LPG, CNG, LNG, H2)</p>

	<p>329 – вода за пијење</p>
	<p>330 – стојалиште за автобус</p>
	<p>331 – стојалиште за трамвај</p>
	<p>332 – информација</p>
	<p>333 – помош на пат</p>
	<p>334 – аеродром</p>

	<p>335 – марина</p>
	<p>336 – терен уреден за излетници</p>
	<p>337.1 – терен за кампување под шатори</p>
	<p>337.2 – терен за кампување во приколки</p>
	<p>337.3 – терен за кампување во возила</p>
	<p>338 – планинарски дом</p>

	<p>339 – противпожарна служба</p>
	<p>340 – возило за помош на патот</p>
	<p>341 – хотел или мотел</p>
	<p>342 – ресторан</p>
	<p>343 – кафетерија</p>
	<p>344 – WC</p>

	<p>345 – пералница за возила</p>
	<p>346 – полициска станица – POLICE</p>
	<p>347 – TAXI</p>
	<p>348 – пристаниште</p>
	<p>348.1 – траект</p>
	<p>349 – радиостаница</p>

 <p>ПОДРАЧЈЕ НА ЗАШТИТЕНИ ВОДИ</p>	<p>350 – подрачје на заштитени води</p>
	<p>351 – автопат</p>
	<p>351.1 – завршеток на автопат</p>
	<p>352 – експресен пат</p>
	<p>352.1 – завршеток на експресен пат</p>
	<p>353 – пат резервиран за сообраќај на моторни возила</p>
	<p>353.1 – завршеток на пат резервиран за сообраќај на моторни возила</p>

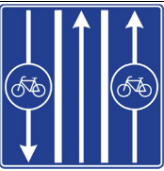

	<p>354 – слеп пат</p>
	<p>354.1 – слеп пат</p>
	<p>354.2 – слеп пат</p>
	<p>354.3 – слеп пат</p>
	<p>354.4 – слеп пат</p>
	<p>354.5 – слеп пат</p>
	<p>354.6 – слеп пат освен за пешаци</p>
	<p>354.7 – слеп пат освен за пешаци и велосипеди</p>

	<p>355 – насока на движење на возила што имаат намера да свртат налево на крстосница на која свртувањето налево е забрането</p>
	<p>356 – проширување за принудно запирање на возила со „SOS“ телефон</p>
	<p>356.1 – проширување за принудно запирање на возила без „SOS“ телефон</p>
	<p>357 – река</p>
	<p>358 – патен објект (тунел)</p>
	<p>358.1 – патен објект (вијадукт)</p>
	<p>359 – планински превој</p>
	<p>360 – назив на населено место</p>

	360.1 – населено место
	361 – завршеток на населено место
	361.1 – завршеток на населено место, започнува следно населено место
	362 – патоказ
	362.1 – патоказ
	363 – патоказ за аеродром
	364 – патоказ за привремено обиколување
	364.1 – патоказ за привремено обиколување за пешаци
	364.2 – патоказ за привремено обиколување за одредени видови на возила
	365 – престојување на возила на крстосница
	365.1 – престојување на возила на крстосница каде определени насоки се дозволени само за определени видови на возила

	<p>365.2 – престојување на возила на крстосница со површина за чекање на велосипедисти</p>
	<p>365.3 – престојување на возила на кружна крстосница</p>
	<p>365.4 – престојување на возила на кружна крстосница</p>
	<p>365.5 – престојување на возила на крстосница со резервирани ленти за одредени видови на превоз</p>
	<p>365.6 – престојување на возила на крстосница со резервирани ленти за одредени видови на превоз</p>
	<p>365.7 – престојување на возила со назив на населени места</p>
	<p>366 – предзнак за обиколување</p>
	<p>367 – сообраќајна лента за возила на јавен превоз на патници</p>

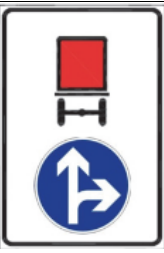

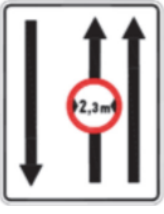
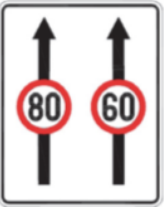
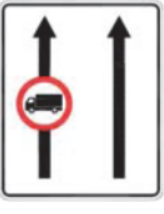
	<p>367.1 – сообраќајна лента за возила на јавен превоз на патници</p>
	<p>367.2 – сообраќајна лента за возила на јавен превоз на патници</p>
	<p>367.3 – сообраќајна лента за возила на јавен превоз на патници</p>
	<p>367.4 – сообраќајна лента за возила на јавен превоз на патници</p>
	<p>367.5 – сообраќајна лента за возила на јавен превоз на патници</p>
	<p>367.6 – сообраќајна лента за возила на јавен превоз на патници</p>
	<p>367.7 – сообраќајна лента за возила на јавен превоз на патници</p>
	<p>367.8 – сообраќајна лента за возила на јавен превоз на патници</p>

	<p>367.9 – сообраќајна лента за возила на јавен превоз на патници</p>
	<p>367.10 – сообраќајна лента за возила на јавен превоз на патници</p>
	<p>367.11 – сообраќајна лента за возила на јавен превоз на патници</p>
	<p>367.12 – сообраќајна лента за возила на јавен превоз на патници</p>
	<p>367.13 – сообраќајна лента за возила на јавен превоз на патници</p>
	<p>367.14 – сообраќајна лента за возила на јавен превоз на патници</p>
	<p>367.15 – сообраќајна лента за возила на јавен превоз на патници</p>
	<p>368 – сообраќајна лента за бавни возила</p>

	<p>368.1 – завршеток на сообраќајна лента за бавни возила</p>
	<p>369 – дозволена брзина на поединечна сообраќајна лента</p>
	<p>370 – ограничување на најголема дозволена брзина на патиштата во Република Северна Македонија</p>
	<p>371 – Република Северна Македонија</p>
	<p>372 – згасни го моторот</p>
	<p>373 – табла за означување назив на улица</p>
	<p>374 – станица на полиција</p>

	<p>375 – задолжителна насока односно дозволени насоки за одредени видови возила</p>
	<p>375.1 – задолжителна насока односно дозволени насоки за одредени видови возила</p>
	<p>375.2 – задолжителна насока односно дозволени насоки за одредени видови возила</p>
	<p>375.3 – задолжителна насока односно дозволени насоки за одредени видови возила</p>
	<p>375.4 – задолжителна насока односно дозволени насоки за одредени видови возила</p>
	<p>375.5 – задолжителна насока односно дозволени насоки за одредени видови возила</p>

	<p>375.6 – задолжителна насока односно дозволени насоки за одредени видови возила</p>
	<p>375.7 – задолжителна насока односно дозволени насоки за возила кои превезуваат опасни материи</p>
	<p>375.8 – задолжителна насока односно дозволени насоки за возила кои превезуваат опасни материи</p>
	<p>375.9 – задолжителна насока односно дозволени насоки за возила кои превезуваат опасни материи</p>
	<p>375.10 – задолжителна насока односно дозволени насоки за возила кои превезуваат опасни материи</p>
	<p>375.11 – задолжителна насока односно дозволени насоки за возила кои превезуваат опасни материи</p>

	<p>375.12 – задолжителна насока односно дозволени насоки за возила кои превезуваат опасни материи</p>
	<p>375.13 – задолжителна насока односно дозволени насоки за возила кои превезуваат опасни материи</p>
	<p>376 – сообраќајна лента наменета за одреден вид возила</p>
	<p>376.1 – сообраќајна лента наменета за одреден вид возила</p>
	<p>376.2 – сообраќајна лента наменета за одреден вид возила</p>
	<p>376.3 – сообраќајна лента наменета за одреден вид возила</p>

	<p>376.4 – сообраќајна лента наменета за одреден вид возила</p>
	<p>376.5 – сообраќајна лента наменета за одреден вид возила</p>
	<p>377 – предзнак за рачно регулирање на сообраќајот</p>
	<p>378 – подрачје на зачестено движење на слепи лица</p>
	<p>378.1 – завршеток на подрачје на зачестено движење на слепи лица</p>
	<p>379 – пренасочување на сообраќајот на друг пат</p>
	<p>379.1 – пренасочување на сообраќајот на друг пат</p>

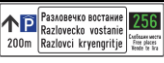
	<p>379.2 – пренасочување на сообраќајот на друг пат</p>
	<p>380 – предзнак за затворање на сообраќајната лента</p>
	<p>380.1 – предзнак за затворање на сообраќајната лента</p>
	<p>380.2 – предзнак за затворање на сообраќајната лента</p>
	<p>380.3 – предзнак за затворање на сообраќајната лента</p>
	<p>380.4 – предзнак за затворање на сообраќајната лента</p>
	<p>380.5 – предзнак за затворање на сообраќајната лента</p>
	<p>381 – предзнак за пренасочување на сообраќајот на пат со одвоени коловозни ленти</p>

	381.1 – предзнак за пренасочување на сообраќајот на пат со одвоени коловозни ленти
	381.2 – предзнак за пренасочување на сообраќајот на пат со одвоени коловозни ленти
	381.3 – предзнак за пренасочување на сообраќајот на пат со одвоени коловозни ленти
	381.4 – предзнак за пренасочување на сообраќајот на пат со одвоени коловозни ленти
	381.5 - предзнак за пренасочување на сообраќајот на пат со одвоени коловозни ленти
	382.1 – број на меѓународен пат
	382.2 – број на автопат
	382.3 – број на експресен пат, магистрален пат, и пат резервиран само за моторни возила
	382.4 – број на регионален пат

	<p>382.5 – ознака на делница од магистрален пат</p>
	<p>382.6 – ознака на делница од регионален пат</p>
	<p>382.7 – километарска ознака за автопат</p>
	<p>382.8 – ознака на излез од автопат</p>
	<p>382.9 – ознака за јазли на автопатишта</p>
	<p>382.10 – ознака за бројот на излез или јазол</p>
	<p>383, 383.1, 383.2 – излез од автопат</p>
	<p>383.3, 383.4, 383.5 – излез од експресен пат или од пат резервиран за сообраќај на моторни возила</p>
	<p>384 – начин на користење на сообраќајна лента</p>

	<p>385 – наизменично пропуштање на возила</p>
	<p>386.1 – излез во случај на опасност</p>
	<p>386.2 – излез во случај на опасност</p>
	<p>387.1 – оддалеченост на излез во случај на опасност</p>
	<p>387.2 – оддалеченост на излез во случај на опасност</p>
	<p>388 – национална автоознака на сообраќајните знаци</p>
	<p>389 – не ја блокирај крстосницата</p>
	<p>390 – сообраќајот е под видео надзор</p>

	<p>391 – бакни и вози</p>
	<p>392 – паркирај и вози</p>
	<p>392.1 – паркирај и вози</p>
	<p>393 – уред за полнење на електрични возила</p>
	<p>394 – контрола на брзина</p>
	<p>395 – патоказна табла за велосипедисти</p>
	<p>396 – патоказ за велосипедисти</p>

	<p>396.1 – патоказ за велосипедисти</p>
	<p>397 – број на велосипедско поврзување</p>
	<p>397.1 – број на велосипедско поврзување</p>
	<p>398 – направа за спречување на понатамошно движење</p>
	<p>399 – Информација за градежни зафати на пат</p>
	<p>400 – патоказна табла за паркиралиште или катна гаража со информации за бројот на слободни паркинг места</p>

ЗАКЛУЧОК

Почитувани возачи почетници!

Веруваме дека „Прирачникот за возачи почетници“, ќе ви биде од корист полесно да ги совладате и научите сообраќајните правила и прописи, да ги научите сообраќајните знаци и полесно да ги совладате техниките и вештините за управување на моторно возило и да ги разјасните сите нејасни моменти, сообраќајни ситуации, состојби и поедини детали со кои вообичаено се соочува секој возач почетник.

Прочитајте го внимателно и анализирајте го темелно наведениот прирачник. Бидете сигурни дека целосно сте ги разбрале и научиле сите сообраќајни правила и прописи. За сите нејасни работи консултирајте го РСБСП преку веб-страницата на РСБСП www.rsbsp.org.mk, поточно преку мејлот: contact@rsbsp.org.mk.

Последиците од сообраќајните незгоди се премногу сериозни за да си дозволите неподготвени и недоволно едуцирани да учествувате во сообраќај. Сообраќајните незгоди се случуваат секому, секаде и тоа кога најмалку очекувате, а последиците од сообраќајните незгоди се загубени човечки животи, голем број повредени лица и огромни материјални штети и загуби.

Со секое неодговорно учество во сообраќајот, вие го загрозувате сопствениот живот, животот и здравјето на вашите најблиски, но и животот и здравјето на сите останати учесници во сообраќајот. За секоја предизвикана штета или загрозен живот се поднесува и законска и морална одговорност.

Сообраќајот не е игра. Во сообраќајот нема место за возачи без возачка дозвола, но нема место ни за возачи кои поради незнаење или неодговорност ги прекршуваат сообраќајните правила и прописи и на тој начин ја загрозуваат неговата безбедност.

Покрај за возачи почетници, прирачникот е погоден и корисен за употреба за кандидати за возачи кои ќе полагаат возачки испит, но е погоден за користење и за оние возачи кои веќе поседуваат возачка дозвола подолг период. Целта е истите да се потсетат и дополнително да се едуцираат за сообраќајните правила и прописи и новините во сообраќајот кои секојдневно се наметнуваат како последица на континуираниот раст на динамиката, обемот и интензитетот на сообраќајот.

Возачкиот испит се полага еднаш, возачката дозвола се добива еднаш, а вие сте учесник во сообраќајот целиот свој живот. Затоа, неопходна е континуирана едукација, повторување и обновување на вашите знаења.

„Прирачникот за возачи почетници“ во својата содржина ги опфаќа најважните одредби од Законот за безбедност на сообраќајот на патиштата со кои се регулира сообраќајот на патиштата, односно најважните правила и прописи и законски одредби кои треба да ги знаат

и да ги почитуваат возачите. Целта на РСБСП, односно целта поради која беше изготвен прирачникот е преку конкретни примери, фотографии и точно определени законски одредби, да ве насочиме правилно и безбедно да учествувате во сообраќајот и да бидете одговорни учесници во сообраќајот, реално да ги согледувате грешките кои некогаш можеби и несвесно ги правите и да ве упатиме како истите да ги исправате и да бидете пример за останатите учесници во сообраќајот.

Согласно со наведеното, РСБСП уште еднаш потенцира дека согласно со ЗБСП возач почетник е секој возач на моторно возило во период од две години по добивање возачка дозвола, независно дали дозволата ја добил во Република Северна Македонија или во странство. Возач почетник е и возач на моторно возило во период од две години по добивање возачка дозвола, од одредена категорија, независно дали поседува возачка дозвола за друга категорија.

„Прирачникот за возачи почетници“ кој го изработи РСБСП во кратки црти ги посочува „најважните“ сообраќајни правила и прописи кои секој возач почетник од „Б“ категорија треба да ги знае.

Сообраќајните незгоди кои секојдневно се случуваат и загубените човечки животи на патиштата нека бидат предупредување за вас и потсетување дека сообраќајот бара сериозна одговорност, професионалност и знаење.

БИДЕТЕ ПОДГОТВЕНИ И БИДЕТЕ ОДГОВОРНИ УЧЕСНИЦИ ВО СООБРАЌАЈОТ!

КОРИСТЕНА ЛИТЕРАТУРА:

1. Закон за безбедност на сообраќајот на патиштата – („Службен весник на Република Македонија“ број 169/15, 226/15, 55/16, 11/18 и 83/18 и „Службен весник на Република Северна Македонија“ број 98/19 и 302/20)
2. Правилник за знаците што на учесниците во сообраќајот на патиштата им ги даваат униформираните полициски службеници на Министерството за внатрешни работи („Службен весник на Република Македонија“ број 47/16)
3. Правилник за сообраќајните знаци, опрема и сигнализација на патот („Службен весник на Република Северна Македонија“ број 174/20)

Издавач:

Републички совет за безбедност на сообраќајот на патиштата
www.rsbsp.org.mk

За издавачот:

м-р Гордана Кожуваровска, претседател

**ПРИРАЧНИК
ЗА ВОЗАЧ ПОЧЕТНИК**

Автори:

м-р Гордана Кожуваровска
м-р Златко Ангелковски
дипл. инж. Ристе Јосифовски

Стручни соработници:

Владимир Лазаров
м-р Ристо Манчев
дипл. сооб. инж. Киро Ристовски

Лектор:

Татјана Лаљек-Кулишевска

Компјутерска обработка и корица:

Весна Мундишевска-Велјановска

Печати:

„Графопром“ – Битола

Скопје, 2021 г.

copyright © РСБСП, 2021

ISBN 978-608-4920-01-4

ISBN 978-608-4920-01-4